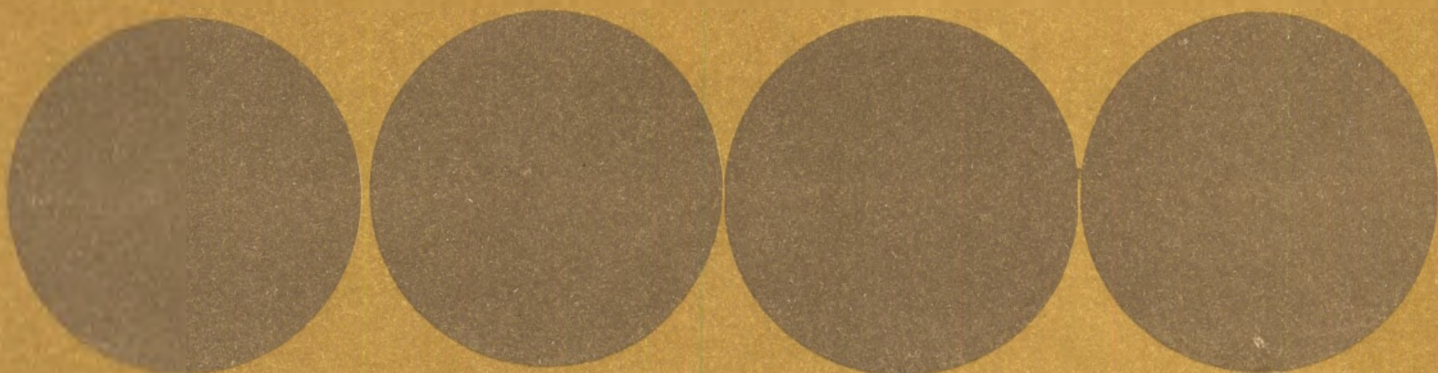

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

PRIORITĂȚI ALE REALIZĂRII PLANULUI

● **producția fizică**

● **investițiile**

● **exportul**

Strada Jd. Titov 10
SALA DE LECTURA

Intr-o atmosferă de puternică unitate
în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu

Poporul român a sărbătorit cu entuziasm revoluționar și mândrie patriotică a 38-a aniversare a zilei de 23 August

— Marea demonstrație din Piața Aviatorilor —

„Anul acesta avem o producție bună și trebuie să asigurăm o bună aprovizionare a populației, precum și satisfacerea necesităților industriei și a altor cerințe, inclusiv exportul”.

NICOLAE CEAUȘESCU

(din Cuvîntarea la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din 19—20 august 1982)

Agricultura noastră are capacitatea de a realiza și depăși producțiile planificate

CONSFĂTUIREA DE LUCRU de la C.C. al P.C.R. pe problemele activității din agricultură (19—20 august a.c.), organizată din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, se înscrie în cadrul dialogului pe care secretarul general al partidului îl poartă permanent cu activul de partid, cu cadrele de conducere și oamenii muncii din agricultură, în vederea stabilirii celor mai potrivite măsuri menite să asigure înlăptuirea neabătută a hotărîrilor Congresului al XII-lea al P.C.R. privind dezvoltarea accelerată a acestei ramuri prioritare a economiei naționale, înlăptuirea noii revoluții agrare.

Desfășurîndu-se imediat după încheierea recoltatului cerealelor păioase și înaintea declanșării campaniei agricole de toamnă, consfătuirea a avut drept obiectiv analiza activității din prima parte a anului pentru realizarea planului producției agricole, a rezultatelor obținute la producția de grâu, orz și la alte culturi, a livrărilor de produse agroalimentare la fondul de stat, stabilirea măsurilor necesare desfășurării în cele mai bune condiții a recoltărilor și însămînțărilor de toamnă, pregătirea temeinică a producției anului viitor.

Caracterul de lucru, de înaltă responsabilitate și exigență a determinat ca în plenum consfătuirii și în cadrul lucrărilor pe grupe să se examineze concret, cu fiecare județ, în spirit critic și autocritic, activitatea desfășurată, neajunsurile manifestate, cauzele acestora și măsurile care trebuie întreprinse în continuare pentru folosirea integrală și cu eficiență sporită a fondului funciar, a bazei tehnico-materiale, întărirea ordinii și disciplinei, a creșterii responsabilității, mobilizarea și concentrarea tuturor forțelor și mijloacelor existente pentru înlăptuirea noii revoluții agrare.

Document de deosebită însemnătate, atât prin analiza multilaterală a muncii de pînă acum, prin relevarea cauzelor de esență ale unor rămîneri în urmă, cît mai cu seamă prin indicațiile concrete care vizează perfecționarea multilaterală a activității, Cuvîntarea rostită la consfătuirea de tovarășul Nicolae Ceaușescu reprezintă, pentru toți oamenii muncii din agricultură, pentru conducerea ramurii, pentru organele județene un mobilizator program de lucru, cu implicații imediate în ce privește organizarea și desfășurarea lucrărilor din perioada ce urmează, dar și cu bogate și prețioase învățăminte referitoare la îmbunătățirea stilului și metodelor de muncă, funcționarea eficientă a sistemului de autoconducere și autogospodărire la nivel județean, creșterea rolului cooperativelor agricole de producție, al consiliilor unice agroindustriale.

Recolta de cereale păioase : rezultate globale bune, recorduri semnificative, dar și rămîneri în urmă

CREȘTEREA continuă a producției de cereale constituie unul din obiectivele prioritare ale politicii noastre agrare, datorită rolului important pe care acestea îl au în alimentația populației și în sporirea producției animale. Cu toate condițiile naturale nu dintre cele mai favorabile, **recolta din acest an poate fi apreciată ca bună ; există condiții pentru a realiza prevederile planului și a depăși 1 000 kg de cereale pe locuitor.**

În ce privește producția de cereale păioase, ea se ridică la

peste 9 milioane de tone, din care la grâu peste 6 milioane de tone.

Un număr de 20 județe au îndeplinit și depășit producțiile planificate la grâu, pe locuri fruntașe situîndu-se județele Prahova, Dîmbovița, Argeș, Dolj, Teleorman, Ialomița, Olt și altele. În unitățile agricole unde s-au respectat cu strictețe tehnologiile, unde a fost folosită eficient baza tehnico-materială și s-a muncit organizat, cu pasiune profesională și spirit de răspundere, s-au obținut producții mari, demonstrîndu-se potențialul ridicat pe care îl are agricultura noastră socialistă. Așa, de exemplu, 74 de I.A.S.-uri și C.A.P.-uri au depășit 5 000 kg de grâu la hectar, aproape 450 de unități au realizat peste 4 000 kg/ha, iar alte aproape 1 450 — peste 3 000 kg/ha. A crescut numărul unităților care au obținut producții record de peste 6 000 kg/ha, în această categorie situîndu-se, de pildă, C.A.P.-urile „Ogorul” și „Avîntul” din Pecica (Arad), Scornicești (Olt), C.A.P. Dor Mărunt (Călărași), C.A.P. Gheorghiuța (Prahova), Otopeni (București), Nerău (Timiș), Lanurile (Constanța), I.A.S. Topraisar (Constanța).

Și la orz sînt de menționat producțiile bune obținute de județele Teleorman, Constanța, Călărași, Brăila, Olt, Ialomița, care au depășit 4 000 kg/ha. Cooperativele agricole de producție Țigănești, Alexandria, Beciu, Beiu (Teleorman), Giuvărăști, Obîrșia, Stornești, Băbicieni (Olt), Tariverde, Corbu de Sus, Nazarcea, Dărăbani (Constanța), Gurbănești (Călărași), au recolat peste 6 000 kg la hectar.

Aceste rezultate sînt rodul strădaniei mecanizatorilor, cooperativelor, specialiștilor, ale tuturor oamenilor muncii de pe ogoare, care au aplicat tehnologiile de producție stabilite și au utilizat mai deplin și eficient baza tehnico-materială pusă la dispoziția agriculturii. Complexul de măsuri luate de conducerea de partid și de stat pentru perfecționarea activității din agricultură, a organizării și retribuiri muncii, stimularea producătorilor prin creșterea prețurilor de contractare și achiziție a produselor și alte reglementări au constituit un factor determinant în amplificarea energiilor creatoare ale oamenilor muncii de pe ogoare pentru obținerea unor recolte mai bune.

Producția de cereale păioase, deși superioară celor din anul trecut, este totuși sub nivelul planificat, agricultura rămînd datoare cu cantități însemnate de grâu și orz. După cum s-a apreciat la consfătuire, această situație este o urmare a randamentelor scăzute înregistrate în unele județe și unități. În județul Timiș, de exemplu, producția medie a fost de numai 2 355 kg/ha, deoarece lucrările nu au fost efectuate la timp, la arături nu s-au respectat adîncimea și alte condiții de calitate, nu s-a asigurat densitatea stabilită și s-a depășit perioada optimă de însămînțare. Producții slabe s-au înregistrat și în alte județe, ca Arad, Bihor, Botoșani, Sălaj, Suceava ș.a. Multe unități au avut producții mici, de sub 2 000 kg/ha.

În cadrul consfătuirii, participanții la dezbateri au arătat că răspunderea pentru nerealizarea producțiilor planificate revine în primul rînd cadrelor de conducere și specialiștilor din unități, care n-au luat cele mai potrivite măsuri organizatorice, tehnice și de programare, astfel că nu s-au respectat tehnologiile indicate, s-au efectuat arături superficiale și neuniforme, cu resturi vegetale la suprafață, au fost însămînțate suprafețe mari de grâu după grâu (mai ales în zonele colinare), nu s-a respectat perioada optimă de însămînțare, s-au folosit semințe

de slabă calitate și nu s-a realizat densitatea stabilită, au apărut deficiențe la recoltare, cu consecințe negative asupra producției. A rezultat că această stare de lucruri este o consecință și a nivelului defectuos în care organele locale și specialiștii din minister au acționat pentru a imprima în fiecare unitate agricolă ordinea și disciplina necesare pentru întărirea răspunderii tuturor cadrelor care au atribuții și sarcini în domeniul agriculturii. Participanții la dezbateri și-au exprimat hotărârea de a acționa cu toată fermitatea, în spiritul recomandărilor și sarcinilor formulate de secretarul general al partidului, pentru lichidarea grabnică a neajunsurilor și îmbunătățirea radicală a întregii activități din agricultură.

Pe primul plan al preocupărilor actuale : pregătirea, organizarea și desfășurarea exemplară a campaniei agricole de toamnă

PRIN VOLUMUL mare de muncă, diversitatea și complexitatea ridicată a lucrărilor, apropiata campanie agricolă de toamnă (de fapt, unele lucrări aferente încep încă de pe acum) solicită eforturi deosebite, fiind necesară mobilizarea întregii forțe mecanice și umane, pentru ca, pe baza unei organizări exemplare, **însămînțările și recoltările din toamna acestui an să fie făcute la timp și fără pierderi.**

În această toamnă avem de recolat producția de pe mai mult de 4 milioane hectare și de transportat aproape 80 milioane tone de produse. Recolta de porumb, legume, sfeclă, cartofi, fructe și struguri este bună și ea trebuie să fie recoltată la timp și fără pierderi. Dispunem de o bază tehnică puternică, ceea ce permite ca recoltarea la floarea-soarelui să se poată realiza în 12 zile, la soia în 10 zile, la porumbul boabe în 30 de zile, la sfecla de zahăr în 45 de zile, la cartofii de toamnă în 25 de zile.

Programul campaniei agricole de toamnă prevede sarcini, termene și responsabilități pentru mobilizarea tuturor mijloacelor ce vor acționa la buna desfășurare a lucrărilor de recoltare, transport, depozitare și paza recoltei. Revizuirea și repararea tuturor mașinilor și utilajelor care vor intra în campanie ar trebui să fie deja realizate până acum; nu trebuie însă neglijată nici punerea în stare de funcționare și dotarea corespunzătoare a autoatelierelelor și remorcilor atelier, necesare pentru remedierea operativă a defecțiunilor ce pot apărea în timpul lucrărilor. O problemă de importanță majoră o constituie asigurarea forței de muncă necesară executării manuale a unor lucrări. Trebuie acordată o atenție deosebită recoltării fără pierderi a tuturor produselor, dându-se prioritate soarelui din apropierea localităților și celor situate la distanțe mari de căile de acces permanent practicabile, identificării și pregătirii spațiilor necesare depozitării întregii producții de porumb, pentru evitarea degradării acesteia. Transportul producției la bazele de recepție se va face direct din câmp, în conformitate cu graficele ce se întocmesc de către baze cu unitățile producătoare.

Așa cum a indicat la consfătuire tovarășul Nicolae Ceaușescu, anul viitor va trebui să realizăm o producție de cereale păioase de 10,5—11 milioane de tone și randamente ridicate la hectar : în medie 4 000 kg la orz și 3 500 kg la grâu. **Recolta anului următor se hotărăște în această toamnă, cind sînt de executat arături și însămînțări pe 3,6 milioane hectare și ogoare de toamnă pe mai mult de 4,5 milioane hectare.**

Experiența de pînă acum a arătat că rolul hotărîtor în obținerea unei recolte mari îl are **realizarea la timp și în condiții bune a însămînțărilor de toamnă și a arăturilor adînci.** Tocmai de aceea, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia că pentru a asigura recolte bune, hotărîtor este ca toate lucrările — începînd cu arăturile — să fie realizate de calitate corespunzătoare și la timp, pentru a putea obține o producție pe măsura posibilităților agriculturii noastre socialiste. Participanții la consfătuire au arătat că au fost identificate terenurile pe care se vor însămînța culturile de toamnă și că există condiții pentru o pregătire temeinică a solului, asigurîndu-se intervale de cel puțin 15 zile între arătură și însămînțări. Respectarea și încadrarea în epoca optimă de însămînțat garantează realizarea producțiilor prevăzute, deoarece se știe că fiecare zi de întîrziere scade producția cu un procent. Așa cum a indicat secretarul general al partidului, este necesar să se precizeze mai bine adîncimea de însămînțat, pentru că însămînțarea la suprafață a dus și duce la pierderi foarte mari, iarna și primăvara.

Densitatea plantelor are un rol hotărîtor în asigurarea unei producții ridicate; de aici rezultă necesitatea de a se asigura cel puțin 600 plante pe metru pătrat la grâu, respectarea distanțelor între rînduri, repartizarea cît mai uniformă a semințelor.

La consfătuire au fost criticate Academia de Științe Agricole și Silvicultură și Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, pentru că nu a asigurat cantități suficiente de semințe de calitate, din soiuri de înaltă productivitate și verigi superioare. În vederea eliminării acestor deficiențe, pentru constanța producției și eşalonarea recoltării, au fost luate măsuri ca în fiecare unitate să fie cultivate 3—4 soiuri de grâu, din care 70—75% soiuri timpurii și 20—25% soiuri mijlocii. Întreaga cantitate de sămînță face parte din categoria biologică I₁ și I₂ (înmulțirile 1 și 2) și este în curs de condiționare și pregătire, corespunzător normelor de calitate în vigoare.

Pentru asigurarea semințelor de grâu și orz necesare în toamna anului viitor, se va însămînța în această toamnă, în loturi semincere, o proporție mai mare din soiurile mijlocii și din grupe biologice care să permită însămînțarea în 1983 a cel puțin 42% cu sămînță de elită și I₁.

Dispunem de un număr suficient de tractoare și mașini, care permit efectuarea lucrărilor într-o perioadă foarte scurtă. Este însă necesar să se realizeze întocmai programul de încheiere a mecanizării lucrărilor agricole pînă în 1985. Totodată, în activitatea de mecanizare — în care s-au obținut rezultate pozitive — trebuie încă aduse îmbunătățiri, întărindu-se controlul și disciplina. Stațiunile de mecanizare sînt datoare să-și exercite rolul hotărîtor ce le revine privind calitatea, respectarea adîncimii arăturilor, pregătirea temeinică a solului.

În tehnologia culturilor de cereale păioase, **folosirea după criterii științifice și economice a îngrășămintelor** — în completarea fertilizării naturale și amendării — constituie una din verigile importante de sporire a producției. În anul viitor, agricultura noastră va dispune de circa 180 kg de îngrășăminte chimice pe hectarul arabil. Pentru înfăptuirea indicațiilor date de secretarul general al partidului se impune ca laboratoarele de pedologie și agrochimie să stabilească normele de fertilizare, pe baza analizelor de sol, pentru a determina corect dozele, în ce privește atît cantitățile cît și raportul între elementele fertilizante, în corelare cu nivelul producției urmărite, rezerva de apă asigurată și celelalte elemente tehnologice. Ținînd seama de unele deficiențe constatate, la consfătuire s-a subliniat că este mult mai utilă pentru culturi o doză mai mică, dar echilibrată, aplicată uniform și încorporată corespunzător, decît cantități mari aplicate în afara perioadei de utilizare economică. Chiar din această toamnă, a indicat tovarășul Nicolae Ceaușescu, pe semănăturile actuale trebuie să se lucreze cu instalațiile corespunzătoare pentru a asigura ca îngrășămintele să fie introduse în sol odată cu însămînțările.

Lunile ce urmează vor solicita un mare volum de muncă pentru **strîngerea și depozitarea furajelor**, acțiune prioritară pentru realizarea producției animale. Sînt rămîneri în urmă în îndeplinirea programului de însilozări și depozitarea finurilor și grosierelor, ceea ce impune luarea unor măsuri energice pentru recoltarea, strîngerea și depozitarea tuturor resurselor furajere. La consfătuire s-a subliniat necesitatea strîngerii porumbului pentru pastă, a capitulelor de floarea-soarelui, coccinilor de porumb și a altor resurse furajere, care pot aduce un aport mai mare la hrînirea echilibrată și îndestulătoare a animalelor.

Îndeplinirea exemplară a marilor sarcini ce revin agriculturii în cincinalul noii revoluții agrare necesită perfecționarea continuă a pregătirii tuturor cadrelor din agricultură, stabilirea de noi măsuri de stimulare și permanentizare a celor ce lucrează în această ramură, o conducere unitară la nivelul județului, un stil de muncă nou, creșterea spiritului de răspundere, pasiune în muncă, hotărîrea de a asigura realizarea în întregime a programelor aprobate de conducerea de partid și de stat.

Conștienți de răspunderea ce o poartă în rezolvarea marilor sarcini ce revin agriculturii, mobilizați de indicațiile și orientările date în magistrala Cuvîntare rostită de secretarul general al partidului, participanții la consfătuirea de lucru s-au angajat, în numele întregii țărănime, că vor munci mai bine, mai organizat, într-un spirit de disciplină și ordine, pentru realizarea în cele mai bune condiții a tuturor sarcinilor ce le revin, astfel ca agricultura să-și aducă contribuția — pe măsura marilor resurse pe care le are — la progresul continuu al economiei naționale.

Ilie O. POPESCU

Reducerea decalajelor economice, trăsătură fundamentală a progresului României (II)

ROLUL HOTĂRITOR în dezvoltarea economică a României și în reducerea decalajelor față de țările dezvoltate l-a jucat și îl joacă politica de industrializare socialistă promovată cu consecvență de partidul nostru, în strânsă concordanță cu condițiile concrete ale țării noastre și cu exigențele revoluției tehnico-științifice contemporane. Experiența celor peste trei decenii de edificare a noii orînduiri sociale demonstrează în mod concret și elocvent, justetea orientării adoptate de partidul nostru în acest domeniu, punînd, totodată, în evidență, falsitatea și caracterul tendențios al teoriilor, mai vechi sau mai noi, potrivit cărora România nu trebuia să opteze pentru industrializare. Așa cum a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenara largită a C.C. al P.C.R. din 1—2 iunie a.c., dacă România, trecînd pe calea construcției socialiste, nu ar fi acționat pentru dezvoltarea puternică a forțelor de producție, pentru realizarea unei industrii moderne, pe baza tehnicii celei mai avansate, ea ar fi rămas în continuare o țară slab dezvoltată, dependentă de țările dezvoltate. În lumina acestei experiențe a țării noastre, precum și a experienței mondiale, se impune concluzia că, așa cum sublinia secretarul general al partidului nostru, dezvoltarea puternică a industriei socialiste, amplasarea forțelor de producție și progresul industriei în toate județele au constituit și constituie factorul esențial al victoriei socialismului, al trecerii la făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a țării spre comunism.

Structură modernă și niveluri ridicate la producția industrială

DINAMISMUL înalt înregistrat de industria românească în anii socialismului — ritmul mediu anual de creștere a producției industriale în perioada 1951—1980 — a fost de 12,3%, depășind de 2—3 ori ritmurile înregistrate de țările dezvoltate — și marile schimbări care au avut loc în structura producției industriale, prin apariția și dezvoltarea puternică a unor ramuri de bază și noi, inexistente sau puțin dezvoltate în trecut, au condus la creșterea puternică a potențialului industrial al României și la modificarea locului ocupat de industria României în ansamblul mondial. Potrivit calculelor făcute de economiștii din D.C.S.³⁾, ponderea României în producția industrială mondială era în anul 1979 de circa 1,5%, de trei ori mai mare decît ponderea țării noastre în populația mondială (0,5%). În cadrul structurii pe ramuri, ponderi superioare celei pe ansamblul industriei în producția mondială au rezultat, potrivit aceluiași calcul, pentru ramurile industriei metalurgice (3,2%), construcții de mașini (2,8%), chimie și prelucrarea țîțeiului (2,2%), textilă (2,2%), confecții, pielărie, blănărie și încălțăminte (2,1%), materiale de construcții (1,7%).

În orientarea politicii de industrializare în conformitate cu cerințele și condițiile concrete ale țării noastre, precum și cu tendințele imprimare de revoluția tehnico-științifică contemporană, un rol de excepțională însemnătate îl dețin Congresul al IX-lea al partidului și lucrările secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care au imprimat noi direcții și trăsături deosebite procesului de dezvoltare a industriei. Caracteristica esențială a acestui proces o reprezintă accentuarea modernizării producției industriale prin dezvoltarea mai accentuată a ramurilor și subramurilor determinante pentru progresul economic al țării și pentru valorificarea superioară a resurselor materiale și a potențialului uman. În acest cadru, ponderea metalurgiei, construcțiilor de mașini și chimiei în totalul producției industriale a sporit de la 23,9% în 1950, la 39,4% în 1965 și la peste 51% în 1981.

Ca urmare, se constată o tendință pronunțată de apropiere a structurii pe ramură a industriei, comparativ cu țările dezvoltate din punct de vedere economic. Astfel, ponderea industriei constructoare de mașini în totalul producției industriale a României — care a crescut de la 13,3% în 1950 la 35% în 1980 — situează țara noastră, din acest punct de vedere, alături de R. D. Germană (33,0%), R. F. Germană (34,3%), Regatul Unit (32,9%), Cehoslovacia (29,9%). De asemenea, ponderea industriei chimice

în totalul producției industriale — care era în 1980 de 8,7% — s-a apropiat sensibil de cea pe care o are această ramură în țările socialiste cu o industrie dezvoltată (R.D.G. — 10,8%, Cehoslovacia — 8,5%, U.R.S.S. — 7,5%).

Ca urmare a dezvoltării puternice și a diversificării producției industriale, s-a îmbunătățit continuu locul pe care-l ocupă țara noastră și în ceea ce privește producția unor produse industriale de bază. Aceasta și-a găsit expresia — așa cum s-a arătat și în Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Plenara largită din iunie a C.C. al partidului — în apropierea față de țările dezvoltate din punct de vedere economic a nivelurilor pe locuitor la o serie de produse fizice, cum sînt: producția de oțel, tractoare, autocamioane, vagoane de marfă, îngrășăminte chimice, fire și fibre chimice, mase plastice, cauciuc sintetic, frigider, televizoare, aparate de radio, țesături, încălțăminte, produse alimentare.

Pentru caracterizarea mai cuprinzătoare a intensității procesului de apropiere față de țările dezvoltate și a eforturilor

Tabelul nr. 3

Evoluția producției pe locuitor la unele produse industriale comparativ cu producția pe plan mondial și în unele țări dezvoltate

Anii	Energie electrică	Oțel	Televizoare	Fibre și fire chimice	Țesături	Încălțăminte	
	kWh	kg	buc./1000 loc.	kg	mp	perechi	
România	1950	130	34	—	0,1	12	1
	1960	416	98	—	0,2	18	2
	1970	1 732	322	14	4,0	30	3
	1975	2 529	449	24	7	41	4
	1980	3 040	593	24	9,0	52	5
Media mondială	1960	789	116	6,1	1,1	22,7	...
	1970	1 391	165	13,0	2,3	22,0	...
	1975	1 653	162	12,4	2,6	19,8	...
	1980	1 841	155	14	3,1	19,8	...
Anglia	1950	1 251	327	...	...	...	...
	1960	2 607	470	40,7	5,1	46	3,3
	1970	4 485	510	39,9	10,7	30	3,3
	1975	4 855	359	38	10,0	24,1	2,8
	1980	5 112	203	44	8,1	19,2	2,9*
Cehoslovacia	1950	749	252	...	...	...	...
	1960	1 791	496	19,3	4,6	52,5	4,2
	1970	3 151	801	26,7	7,1	56,5	7,2
	1975	4 014	970	30,8	9,5	58,7	7,7
	1980	4 747	994	25,4	10,8	59,0	7,0
Franța	1950	791	207	...	...	...	...
	1960	1 644	378	14,3	3,6	50,5	3,4
	1970	2 771	468	29,8	6,0	41,0	3,8
	1975	3 396	408	30,5	5,6	36,3*	5,0
	1980	4 791	431	34,5	5,2	36,5	2,8*
R.D.G.	1950	1 059	69	...	...	...	...
	1960	2 338	218	24,2	9,0	39,0	3,3
	1970	3 966	296	22,3	12,6	43,0	4,6
	1975	5 015	384	30,2	16,7	44,2	4,7
	1980	5 904	437	34,7	17,5	44,9	4,7
R.F.G.	1950	929	253	...	...	...	...
	1960	2 179	641	40,7	5,3	43,2	3,6
	1970	4 152	770	50,2	12,4	37,4	3,3
	1975	5 948	675	56,1	12,5	42,5*	1,8
	1980	6 069	737	74,0	14,7	31,6	2,1*
Italia	1950	528	50	...	...	...	...
	1960	1 120	164	14,5	3,9	40,8	1,8
	1970	2 180	322	30,7	7,9	29,9	6,7
	1975	2 615	391	28,1	7,4	30,1*	5,4
	1980	3 264	465	35,5	8,2	35,9	7,0*

3) A. Ionescu, V. Dumitrescu, I. Dumitrescu, E. Specht: „Evoluția, structura și locul industriei românești în industria mondială”. În Revista de statistică nr. 7, iulie 1981

* 1979

mari făcute de poporul nostru, sub conducerea partidului, trebuie notat că înainte de război, ca dealtfel și la începutul procesului de construcție a socialismului (vezi și tabelul nr. 3) la unele produse de bază ale industriei, România se afla la un nivel sensibil sub media mondială și cu mult în urma țărilor dezvoltate din punct de vedere industrial. Astfel, la sfârșitul deceniului al patrulea al secolului nostru, producția pe locuitor la energie electrică era în România de 12,7 ori mai mică decât în R.F. Germania, de peste 12 ori mai mică față de Anglia și de aproape 12 ori mai mică în comparație cu Belgia; producția de oțel pe locuitor era de peste 28 ori mai mică în comparație cu R. F. Germania, de peste 33 ori mai mică în comparație cu Belgia și de peste 19 ori mai redusă față de Anglia⁴⁾. Ca urmare, erau deosebit de mari și decalajele la consumul anual de fier și produse din fier — majoritatea covârșitoare a mijloacelor de muncă necesare înzestrării tehnice a economiei era procurată din import, ceea ce făcea ca în „Enciclopedia României” să se consemneze că „industria mijloacelor de producție nu este într-atât dezvoltată în țară la noi — și, ca atare, importul utilajului nostru industrial rămâne pe primul plan” (vol. III, pag. 827).

Din analiza evoluției procesului de industrializare și de apropiere a României de țările dezvoltate se pot desprinde următoarele două momente esențiale. Primul relevă că deceniul 1960—1970 a fost perioada în care țara noastră a ajuns și a depășit sensibil nivelul mediu al producției pe plan mondial la cea mai mare parte a produselor de bază ale industriei (vezi și tabelul nr. 3). În ceea ce privește situația față de țările dezvoltate din punct de vedere industrial, atât anii '50, cât și anii '60 s-au caracterizat numai prin reducerea decalajelor relative, exprimate în raportul dintre producția pe locuitor a țărilor comparate, decalajele exprimate în mărimi absolute rămânând neschimbate sau înregistrând chiar o creștere importantă. De exemplu, la producția de energie electrică dacă în 1950 nivelul acesteia pe locuitor în România reprezenta 16% față de producția pe locuitor a Franței, în 1970 producția pe locuitor a țării noastre a ajuns să reprezinte 62,5% din cea a Franței, dar decalajul absolut între cei doi indicatori a sporit de la 661 kWh pe locuitor în 1950 la 1 039 kWh în 1970. De asemenea, la producția de țesături pe locuitor, decalajul relativ față de Cehoslovacia s-a redus de la 34,6% în 1960 la 53,5% în 1970, în timp ce decalajul absolut a rămas la un nivel apreciabil (34 mp pe locuitor în 1960 și 26,5 mp pe locuitor în 1970) chiar dacă el a înregistrat o anumită reducere.

Deceniul anilor '70 — cel de al doilea moment de care aminteam — a marcat extinderea și accentuarea tendinței de reducere nu numai a decalajelor relative, ci și a decalajelor absolute față de țările dezvoltate, la un mare număr de produse industriale pe locuitor. Dacă ne referim la datele prezentate tot în tabelul nr. 3, decalajul absolut față de toate țările luate în comparație s-a redus în 1980 la producția de oțel, fire și fibre chimice, țesături și încălțăminte, iar față de unele țări și la televizoare. Pe această bază, România a ajuns din urmă sau chiar a depășit multe țări dezvoltate din punct de vedere industrial: la oțel (Suedia, Marea Britanie, S.U.A., U.R.S.S., Olanda), cauciuc sintetic (Cehoslovacia, Italia, Marea Britanie), fire și fibre sintetice (Austria, Canada, Cehoslovacia, Franța), aparate de radio (Canada, Cehoslovacia, Italia, Marea Britanie), țesături de bumbac (Japonia, R. D. Germană), țesături de lână (Marea Britanie, Japonia, R. F. Germania) etc.

Așa cum se subliniază în documentele partidului nostru, depășirea stării de țară în curs de dezvoltare și trecerea României la cea de țară cu dezvoltare economică medie impun dezvoltarea și modernizarea în continuare a industriei, ca factor hotărâtor al progresului economico-social al țării. Cu atât mai mult cu cât la unele produse industriale (energie electrică, unele produse ale ramurilor de vîrf ale industriei) diferențele care separă România de țările dezvoltate au încă dimensiuni importante, iar reducerea decalajelor relative nu este încă însoțită și de reducerea decalajelor absolute. De exemplu, după unele estimări, față de România, producția de mașini-unelte pe locuitor este de 5 ori mai mare în R.F. Germania și de 2 ori în Japonia. Înfăptuirea prevederilor actualului cincinal va reduce în continuare decalajele față de țările dezvoltate (vezi tabelul nr. 4).

Caracteristica esențială a procesului de apropiere față de țările industriale, pe baza îndeplinirii prevederilor Congresului al XII-lea al partidului pentru actualul cincinal și, în general, pentru actualul deceniu constă, pe de o parte, în accelerarea procesului de dezvoltare a bazei proprii de materii prime și energie, iar pe de altă parte în accentuarea laturilor calitative ale dezvoltării industriale, prin creșterea prioritară a ramurilor și subramurilor de înaltă tehnicitate, care valorifică superior resursele de materii prime și energie. Orientările și prioritățile care definesc actuala etapă de industrializare a țării sînt fundamentate pe nevoile și posibilitățile actuale ale economiei noastre; ele țin seama, totodată, de conjunctura economică internațională, de fenomenele negative cu caracter destabiliza-

⁴⁾ Progresul economic în România, 1877—1977, Editura politică, 1977, pag. 421

Tabelul nr. 4

Producția pe locuitor a României prevăzută pentru anul 1985 față de producția realizată în prezent de unele țări dezvoltate (%)

	Energie electrică	Îngrășăminte chimice	Cauciuc sintetic	Autoturisme
Cehoslovacia	85	266	469	95
R.D. Germană	65	75	197	111
U.R.S.S.	75	250	...	165
Franța	34	220	181	16
R.F. Germania	62	284	254	18
Italia	119	560	389	40
Japonia	75	112	191	21
Marea Britanie	71	672	366	59
S.U.A.	37	220	159	31

tor din economia mondială, de cerințele adaptării operative a economiei românești la restricțiile impuse de criza energetică și de materii prime. Toate acestea își pun amprenta pe întregul sistem al opțiunilor privind dezvoltarea industriei noastre, locul central ocupîndu-l dezvoltarea mai puternică a ramurilor prelucrătoare cu consumuri energetice și de materii prime mici, precum și ridicarea calității produselor industriale, a parametrilor tehnici și economici ai acestora. Aceste orientări și exigențe se răsfrîng și asupra procesului de apropiere față de țările dezvoltate din punct de vedere economic.

Agricultura : de la transformări social-economice innoitoare la o revoluție în domeniul producției

CA și în industrie, în agricultură România a avut de recuperat mari rămăneri în urmă, față de țările dezvoltate, în domeniul înzestrării tehnice, al organizării sociale a producției și în consecință al producției. Potrivit unor calcule, valoarea mașinilor și uneltelor ce reveneau la hectar în țara noastră era în 1939 de 4,5 ori mai mică în comparație cu Elveția, iar ponderea energiei de origine animală reprezenta peste 86%: la un tractor, reveneau în medie, 2 493 de hectare. Ca urmare, recolta medie la hectar era de 10,2 chintale la grâu și seară. 10,4 chintale la porumb, 148 chintale la sfecla de zahăr și 77 chintale la cartofi (media anilor 1934—1938).

Construcția socialistă a adus mari transformări atât în domeniul relațiilor de proprietate și al organizării sociale, cât și în cel al bazei tehnico-materiale a agriculturii. Pe baza făuririi unei industrii naționale de tractoare și mașini agricole, precum și de îngrășăminte chimice, s-au schimbat substanțial condițiile materiale, ale producției agricole. Ca urmare a creșterii și diversificării producției de tractoare, suprafața arabilă ce revine la un tractor fizic s-a redus de la 956 ha în 1948, la 63 ha în 1981, iar cantitatea de îngrășăminte chimice (substanță activă) folosită în medie la un ha teren arabil a crescut de la circa 2,5 kg în 1950 la 27 kg în 1965 și la 110 kg în 1981. Aceste realizări, care deosebesc principal starea actuală a agriculturii românești față de perioada interbelică, nu se explică doar prin „legea progresului”, adesea invocată de comentatori de peste graniță care vor să pună în umbră cuceririle socialismului. Ele sînt, înainte de toate, rezultatul politicii partidului de trecere pe noi baze sociale, economice și tehnice, a satului românesc, al opțiunii pentru realizarea unui nou tip de agricultură, de civilizație materială, spirituală.

Pe fondul acestor opțiuni, producția globală agricolă a crescut sensibil, aceasta fiind în prezent de peste două ori și jumătate mai mare în comparație cu anul 1938 și de trei ori și jumătate mai mare în comparație cu 1950. În acest cadru producția anuală de cereale a sporit de la 5,1 milioane tone în 1950 la 12,6 milioane în 1965 și la 20 milioane în anul trecut. Calculată pe locuitor, producția totală de cereale a crescut de la 315 kg în 1950 la peste 900 kg în 1980; de la 35 kg la 250 kg la sfeclă de zahăr; de la 40 kg la 111 kg, la carne, de la 140 l la aproape 240 l la lapte etc. O creștere mai accentuată a producției agricole s-a înregistrat în ultimele două cincinale, deși în anii din urmă condițiile climatice nu au fost dintre cele mai prielnice.

prof. dr. Gheorghe CREȚOIU

Opțiuni pentru corelarea armonioasă a ramurilor în strategia dezvoltării

REALIZATE în condițiile dezvoltării puternice a industriei românești constructoare de mașini, creșterea gradului de mecanizare a lucrărilor agricole precum și trecerea la mecanizarea unor lucrări izolate, la mecanizarea complexă pe ansamblul culturilor și speciilor de animale au condus la creșterea producțiilor la hectar și pe animal, au permis sporirea continuă a productivității muncii, reducerea numărului de persoane ocupate în agricultură. Ritmurile înalte de dotare tehnică a agriculturii au determinat și reducerea decalajelor mari ce existau în ce privește înzestrarea cu mijloace de mecanizare la nivelul întreprinderilor agricole de stat și cel al cooperativelor agricole de producție.

Crearea sistemului de mașini agricole

PENTRU îndeplinirea obiectivelor de mecanizare a agriculturii și înlăturarea deficiențelor manifestate, încă din anul 1975, pe baza indicațiilor date de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, s-a trecut la elaborarea sistemului de mașini agricole pentru lucrările la toate culturile agricole și speciile de animale. În acest context, s-a stabilit eșalonat, în timp, programa de mecanizare pe ramuri și sectoare de producție, stabilindu-se ca încă din acest cîcinal să se încheie mecanizarea principalelor procese și lucrări agricole, acțiuni care se urmărește continuu. La recenta consfătuire de lucru de la C.C. al P.C.R., secretarul general al partidului se referea astfel la necesitatea îndeplinirii întocmai a prevederilor, cerînd eforturi mai mari din partea Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini și a altor factori răspunzători pentru a realiza, la termenele fixate, combinele, celelalte mașini agricole.

Alături de creșterea puternică a numărului de tractoare și combine, se prevăd sarcini privind creșterea sortimentelor mașinilor și utilajelor cu care va fi dotată agricultura, urmînd a se ajunge în anul 1985 la aproape 800 tipuri. De asemenea, se urmărește îmbunătățirea parametrilor tehnici și a indicilor de exploatare. Dotarea cu tractoare, combine și alte mașini agricole — însoțită însă obligatoriu de asigurarea, prin diverse pîrghii, a utilizării integrale, raționale, economice a acestui parc tehnic — va permite reducerea în continuare a timpilor de executare a principalelor lucrări agricole (lucrările de însămînțat în 15 zile, recoltarea grîului în 8 zile și a porumbului în cel mult 25—30 zile). O caracteristică în structura mașinilor agricole va fi adoptarea pe scară largă a mașinilor purtate și folosirea celor de mare capacitate care să utilizeze lățimi mărite de lucru. Totodată, agricultura va fi dotată tot mai mult cu utilaje și mașini pentru executarea lucrărilor pe pante, rezolvîndu-se astfel problema mecanizării zonei de deal. Se va urmări și realizarea unor viteze judicioase de lucru ale tractoarelor, îmbunătățirea indicatorilor de fiabilitate în exploatarea mașinilor agricole etc.

Un însemnat obiectiv al mecanizării în zootehnie îl constituie asigurarea transportului și distribuirii furajelor în adăposturi, adăpatul, evacuarea dejectiilor. Deopotrivă se urmărește extinderea mulsului mecanic la vacile de lapte, automatizarea a o serie de procese tehnologice în complexe de industrializare, de creștere și îngrășare a animalelor. Progrese însemnate vor fi realizate în mecanizarea lucrărilor în domeniul bazei furajere și în pregătirea nutrețurilor. Tot în cadrul procesului de mecanizare a producției agricole se va avea în vedere dezvoltarea și diversificarea mijloacelor de transport și extinderea aviației în lucrări de fertilizare a solului și combaterea dăunătorilor.

Prima parte a articolului a apărut în numărul 32 la revistea

În acest cadru ar mai trebui subliniat, însă, cel puțin două aspecte. Pe de o parte faptul că în condițiile creșterii puternice a industriei energetice a țării, ale orientărilor de mecanizare și intensificare într-un grad tot mai mare a agriculturii, consumul de energie electrică din agricultură a crescut simțitor, de asemenea consumul de energie fosilă. Or, diminuarea resurselor cunoscute de energie, însoțită de o creștere puternică a prețurilor combustibililor fosili și în special a petrolului este o situație care s-a repercutat și se repercutează și asupra agriculturii. În fapt, pe măsura modernizării și creșterii gradului de intensificare, această activitate devine din ce în ce mai dependentă de resursele menționate, ceea ce obligă pe toți lucrătorii din unitățile agricole ca, în condițiile în care cantitățile de energie sînt strict repartizate, să adopte măsuri ferme de economisire a consumurilor, însoțite de noi soluții tehnice și organizatorice care să ducă atît la reducerea consumurilor, cît și la folosirea unor noi surse de energie — energia solară, eoliană, biogaz etc. — în efectuarea unor lucrări, la utilizarea eficientă a celor existente. Tot în acest cadru — și acesta este cel de al doilea aspect la care ne referim, mărimea unităților zootehnice se impune privită cu multă atenție, fiind necesară promovarea și a unităților de dimensiuni mai mici. Și aici, desigur, trebuie asigurate premisele necesare pentru sporirea productivității, dar există oricum posibilități mai mari de a reduce dependența de un consum ridicat de energie.

Promovarea largă a progresului tehnic în domeniul mecanizării lucrărilor agricole va permite folosirea unei baze tehnico-materiale moderne, perfecționate, de randament înalt. Se constituie astfel premise însemnate pentru îndeplinirea unui obiectiv principal al perioadei actuale, anume noua revoluție agrară, respectiv creșterea substanțială a producției agricole vegetale și animale, realizarea acestora în condiții de eficiență sporită.

Condiții ale creșterii producției

SĂ URMĂRIM mai departe corelațiile care se vădese între industrie și dezvoltarea mai intensă a agriculturii românești. Pentru satisfacerea nevoilor acestei ramuri de bază a economiei, partidul nostru a pus un accent deosebit pe dezvoltarea industriei de îngrășăminte chimice. Pe măsura progreselor înregistrate în acest sector, pe măsură ce noi și noi capacități de producție au intrat în funcțiune, s-a ajuns ca față de 5,9 mii țone (substanță activă) folosită în agricultură în 1950, să se utilizeze 594,3 mii tone în 1970, pentru ca în anul 1980 să se administreze 1 113,5 mii tone. O atenție deosebită s-a acordat producerii într-o gamă variată a substanțelor necesare combaterii dăunătorilor, bolilor și buruienilor, în vederea reducerii pagubelor provocate de atacurile diferiților dăunători animalii și vegetali.

Producția substanțelor fitofarmaceutice pentru agricultură, realizată de industria noastră chimică, a crescut de la 5 500 tone în 1950 la 28 415 tone în 1970 și respectiv 28 835 tone în 1979. Mari progrese s-au înregistrat în ce privește ierbicidele. Paralel cu procurarea unor cantități din import, industria noastră chimică a pus la dispoziția agriculturii o gamă sporită de ierbicide. Numai în anul 1979 unitățile agricole au primit 7 780 tone ierbicide, din care produse în țară 3 700 tone. Canti-

lăți însemnate de medicamente și produse biologice de uz veterinar se folosesc în agricultură — ajungându-se în 1980 la un număr de 377 sortimente, față de 202 în anul 1950. Semnificativă este creșterea produselor biologice indigene, care față de 44 sortimente cu un echivalent de 10 milioane doze în 1950, au ajuns în anul 1980 la un număr de 116 milioane sortimente difuzate în circa 1 miliard de doze, marcând, deci, o creștere de 100 ori.

Potrivit hotărârilor Congresului al XII-lea al Partidului Comunist Român, chimizarea va marca o îmbunătățire simțitoare. Astfel, în anul 1985 agricultura va primi circa 3,8—4 milioane tone îngrășăminte chimice substanță activă, ceea ce echivala cu cca. 255 kg la un hectar de teren agricol. Creșterea cantităților de îngrășăminte chimice livrate agriculturii la sfârșitul anului 1985, de circa 4 ori față de anul 1975, va fi însoțită și de un aport calitativ important, în sensul lărgirii sortimentelor, extinderii fabricării îngrășămintelor complexe și cu concentrații ridicate în substanță activă. De asemenea, cantitățile de pesticide livrate agriculturii vor crește în cincinalul în curs de 1,4—1,6 ori, comparativ cu anii 1976—1980. Toate acestea, prezentate în sinteză, demonstrează — o dată mai mult — rolul important ce revine industriei în modernizarea continuă a agriculturii românești în sporirea aportului acesteia la propășirea generală a țării.

Să menționăm și faptul că un interes deosebit pentru materializarea opțiunii de dezvoltare a sectorului îngrășăminte în cadrul industriei chimice îl prezintă informațiile specialiștilor cu privire la direcțiile și orientările pe plan mondial ale consumului și producției de îngrășăminte chimice. În primul rând, este vorba de acele proporții și corelații constituite în ultimii ani în țările cu un nivel mai înalt de dezvoltare, și care, în mod obiectiv, se reîntâlnesc, cu mici diferențe, în economia oricărei țări când aceasta ajunge la același nivel de dezvoltare și, desigur, dacă există condiții similare concrete în agricultură. În acest cadru, o importanță deosebită o are cunoașterea anticipată atât a efectelor pozitive, cât și a celor nedorite ale acțiunii factorilor studiați în cazul țării noastre, din punct de vedere al utilizării îngrășămintelor chimice. În al doilea rând, cunoașterea mai bună a nivelelor prognozate, pentru anii următori, a cerințelor cantitative și mai ales calitative de îngrășăminte chimice și a posibilităților de satisfacere a lor, pe plan mondial și grupe de țări, ar permite stabilirea cu mai multă exactitate a locului ocupat în acest domeniu de România în diviziunea internațională a muncii și pe piața externă. Se pot stabili astfel mai eficient direcțiile noastre de acțiune.

Desigur, de mare importanță — așa cum rezultă din concluziile specialiștilor — este administrarea corectă a îngrășămintelor, a celorlalte substanțe menționate, în sensul respectării stricte a dozelor optime din punct de vedere tehnologic; doze la stabilirea cărora se ține seamă de asigurarea unui raport diferențiat între elementele nutritive, în funcție de structura culturilor agricole, de condițiile pedoclimatice și deopotrivă un element foarte important, respectarea perioadelor optime de aplicare a îngrășămintelor — stabilite în concordanță cu cerințele plantelor. De asemenea, experiențele arată că utilizarea unor doze nu numai sub ci și peste anumite limite poate influența negativ atât recolta cât mai ales starea de fertilitate a solului, respectiv calitatea produselor agricole. Așa cum sublinia secretarul general al partidului la recenta consfătuire de lucru de la C.C. al P.C.R., aplicarea corespunzătoare, la timpul potrivit a îngrășămintelor este esențială pentru a se obține rezultatele așteptate de la această acțiune.

Este cunoscut că industria asigură o mai bună valorificare a produselor agriculturii, atât pentru satisfacerea cerințelor pieței interne, cât și pentru export. Sint concludente, în acest sens, datele care arată că producția globală a industriei alimentare a sporit în ultimele trei decenii de 9,4 ori, ceea ce a fost posibil în condițiile în care agricultura i-a pus la dispoziție materiile prime necesare, în cantități mereu crescînde. Creșterile ar fi fost mai mari dacă potențialul agriculturii s-ar utiliza mai bine. Asupra acestui lucru a atras, atrage adeseori, atenția secretarul general al partidului. În acest context o problemă prioritară este, desigur, mobilizarea tuturor forțelor implicate în realizarea noii revoluții agrare, care, așa

*) În 1979, de exemplu, pornind de la datele unei analize complexe, rețese că la cooperativele agricole de producție, din totalul cooperativelor apte de muncă care au lucrat, femeile au reprezentat 61,6 la sută. Majoritatea forței de muncă este asigurată de persoanele în vîrstă de peste 50 de ani. Din totalul bărbaților care au participat la muncă, 22 la sută au avut între 50—54 ani, 10,4 la sută între 55—59 ani și 14,9 la sută între 60—64 ani.

cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu „...nu se înfăptuiește cu vorbe. Aceasta presupune producții mari în agricultură“. Ceea ce este pe deplin posibil, întrucît — sublinia secretarul general al partidului — „dispunem, în agricultură, de tot ce este necesar pentru a obține lichidarea rapidă a lipsurilor și îmbunătățirea radicală a întregii activități pentru ca încă în anul 1982 să se demonstreze că agricultura românească, că oamenii muncii, specialiștii din agricultură pot și dispun de forța necesară pentru a realiza hotărârile Congresului al XII-lea al Partidului Comunist Român pentru creșterea contribuției agriculturii la dezvoltarea generală a patriei socialiste, la ridicarea bunăstării generale a poporului“.

Resursele de muncă și productivitatea în agricultură

AMPLUL program al industrializării, care a determinat schimbări profunde în structura ramurilor economiei naționale, în structura profesională a populației, în însăși creșterea nivelului general de pregătire și cultură al națiunii, a avut urmări directe și asupra structurii sociale și profesionale a populației ocupate în agricultură — domeniu de activitate cu un grad de industrializare și intensivizare în creștere. Corelat cu evoluția continuă a procesului de transformare și dezvoltare socialistă a agriculturii, asemenea mutații au generat modificări esențiale în rîndul populației agricole prin transformarea ei într-o clasă nouă, corespunzătoare noilor forțe de producție care s-au creat în economia și agricultura țării noastre.

Dacă în trecut agricultura era ramura în care lucra partea covârșitoare a populației active a țării, odată cu dezvoltarea impetuoaasă a industriei și economiei, cu creșterea productivității muncii în agricultură, a crescut sensibil ponderea populației ocupate în industrie și activitățile neagricole pe fondul scăderii continue a ponderii populației ocupate în agricultură, ceea ce a făcut ca densitatea acesteia la 100 ha teren agricol să se reducă sensibil. Acest proces este o caracteristică a industrializării țării, reflectă dinamismul economiei noastre care a necesitat absorbția de noi și noi contingente de brațe de muncă din agricultură în industrie și alte ramuri ale economiei.

Trebuie, însă, de asemenea, menționat că fenomenul deplasării unei părți a populației agricole a luat, adeseori, amploarea unei migrații permanente cu caracter definitiv sau temporar. Mobilitatea geografică, de la o zonă la alta sau de la o localitate la alta, a fost însoțită și de o mobilitate profesională. Populația rurală, fie că a migrat definitiv, fie că practică navetismul lucrînd permanent în alte sectoare de activitate din localitățile limitrofe comunelor unde locuiesc, și-a creat noi profesii cu caracter neagricol. Acest proces a determinat o reducere considerabilă a însăși ponderii populației agricole în totalul populației rurale. Migrația spre oraș a unei părți din populația ocupată în agricultură a avut ca urmare un proces de îmbătrînire și feminizare a forței de muncă *).

Reducerea în continuare a ponderii forței de muncă masculine din vîrstele relativ tinere și creșterea celei de vîrstă înaintată are profunde implicații asupra calității și respectiv a nivelului productivității muncii. Deoarece modernizarea agriculturii cere extinderea unor profesii generate de progresul tehnic care pot fi însușite mai rapid și mai temeinic de cadrele tinere, la inițiativa secretarului general al partidului s-a acționat pentru elaborarea și aplicarea de măsuri organizatorice și stimulative, care să rețină în agricultură un număr suficient de tineri ce pot face față exigențelor și cerințelor de perspectivă ale agriculturii. Se pot aminti, de exemplu, decretul referitor la contractările și achizițiile de produse agricole vegetale, de animale, păsări și produse animale — în sensul îmbunătățirii prețurilor respective, prevederile privind retribuirea muncii în unitățile agricole cooperatiste etc. Se urmărește, și pe această cale, crearea unor premise esențiale pentru ca agricultura să devină tot mai mult un sector al activității agroindustriale de creare a bunurilor materiale, un sector de înaltă productivitate și cu o contribuție amplificată la dezvoltarea economico-socială a țării.

conf. dr. ing. Barbu Gh. PETRESCU

o sarcină prioritară:

Realizarea ritmică a producției fizice la toate sortimentele

PRINTR-O mai bună organizare a producției și a muncii, prin promovarea fermă a noilor cuceriri ale progresului tehnico-științific și sporirea rapidă a productivității, colectivul întreprinderii de radiatoare Brașov a reușit ca, pe primele șase luni din acest an, să realizeze în întregime, în sortimentele planificate, producția fizică prevăzută, în condițiile îmbunătățirii calității și a indicatorilor economico-financiari (tabelul).

Sporirea adaptabilității

ACTIVITATEA bună desfășurată până în prezent este legată, în mod nemijlocit, de modul în care întreprinderea a reușit să se adapteze cu rapiditate la modificările în structura cererii de radiatoare atât pentru piața internă cât și pentru export. Aceasta a fost posibil, înainte de toate, datorită intensificării legăturilor directe cu beneficiarii și cunoașterii pe această bază a cerințelor noi apărute în producția de autocamioane, tractoare, autoturisme și locomotive, elaborării unor studii și analize tehnico-economice privind performanțele în domeniul radiatoarelor pe plan mondial.

La stabilirea acestei strategii un rol hotărâtor l-a avut amplificarea gândirii tehnice proprii în vederea perfecționării tehnologiilor de fabricație, diversificării și înnoirii producției, condiții hotărâtoare ale sporirii rezultatelor finale ale întreprinderii, realizării unor produse de calitate și în sortimentele solicitate de beneficiari și reducerii importurilor. Din acest punct de vedere între cercetarea uzuală proprie și producție există o simbioză perfectă. Ea se materializează în faptul că peste 70—80% din tehnologiile și produsele noi reprezintă efortul propriu de creație al colectivului de muncitori, tehnicieni și ingineri al întreprinderii. Astfel, în cele șase luni care s-au scurs de la începutul anului au fost asimilate, prin efortul propriu, un număr de 35 de noi produse, reprezentând peste 51% din producția industrială a întreprinderii.

Se cuvine să menționăm că producția nouă realizată se bazează în cea mai mare parte pe tehnologii elaborate de specialiștii din această unitate, ceea ce a condus la asigurarea unei pregătiri corespunzătoare și operative a fabricației la fiecare secție și loc de muncă, la reducerea masivă a importurilor, cu efecte directe asupra creșterii productivității muncii și reducerii cheltuielilor

materiale. Prin asimilarea unor mașini și agregate până nu de mult aduse din import (mașina de împachetat elementii de radiator, agregatul de sudat plăcile de bază la radiatorul Dacia 1300 — climatizare, mașina de croit tuburi fără falț etc.), precum și introducerea în producția de serie a unor noi tipuri de radiatoare s-a asigurat un spor de 3 milioane lei a producției nete, creșterea cu peste 2000 lei/persoană a productivității muncii, paralel cu reducerea cheltuielilor materiale cu 12,5 lei la 1000 lei producție marfă și depășirea beneficiilor planificate cu 14,6%.

Aspectul calitativ nou al cercetării îl reprezintă operativitatea în asimilarea de noi produse, reducerea substanțială a duratei ciclului cercetare — proiecta-

Situația realizării principalilor indicatori de plan pe sem. I 1982

Indicatorul	%
Producția netă	102,8
Producția marfă	100,0
Producția fizică :	
— radiatoare	100,0
— piese de schimb	123,8
— plan „F”	163,0
— cooperări plan „F”	109,8
— plan tehnic	287,1
Productivitatea muncii	102,9
Cheltuieli materiale la 1000 lei producție marfă	98,4

re — fabricație. Introducerea în producție, de exemplu, a noilor tipuri de radiatoare s-a realizat în decursul a numai câteva luni față de 1—2 ani cât era acest termen până nu demult, fapt ce a permis pe lângă satisfacerea operativă și de calitate a cerințelor beneficiarilor, sporirea cu 1—5 procente a productivității muncii și reducerea consumurilor specifice pe unitatea de produs.

În același timp, amplificarea laturilor calitative ale dezvoltării întreprinderii, în condițiile adâncirii flexibilității și adaptabilității producției, a impus și economisirea și valorificarea superioară a materiilor prime și materialelor. În acest sens, activitatea de creație a urmărit reducerea greutateii produselor și în special creșterea gradului de prelucrare a metalului, în condițiile menținerii și îmbunătățirii funcționalității acestora în exploatare. Eficiența aplicării în producție a numeroaselor soluții date de specialiștii din cercetare s-a concretizat în atingerea unui indice de valorificare a metalului de 94%. Totodată, măsurile și soluțiile preconizate pentru perioada următoare vor asigura în continuare creșterea mai rapidă a gradului de valorificare a

materiilor prime și materialelor, în special a cuprului, alamei și cositorului care dețin o pondere importantă în ansamblul bazei tehnico-materiale a întreprinderii.

Mobilizarea rezervelor disponibile

REZULTATELE obținute până în prezent pot și trebuie să fie amplificate pe linia valorificării superioare a resurselor interne ale întreprinderii și îndeplinirii integrale a prevederilor de plan. Pornind tocmai de la rezervele constatate și de la obiectivele mobilizatoare ce le stau în față, cu prilejul adunării generale ce a avut loc recent, oamenii muncii din această unitate și-au stabilit direcțiile prioritare pentru perioada următoare, axate în principal pe :

- devansarea activității de producție de către cea de cercetare științifică fundamentală și aplicativă care să conducă la sporirea adaptabilității și flexibilității producției la cerințele în continuă diversificare ale beneficiarilor, reducerea completă a importurilor și creșterea rentabilității economice,

- sporirea mai rapidă a calității și asigurarea unor parametri tehnico-funcționali superiori produselor realizate. Noile modificări constructive aduse radiatoarelor vor permite înlăturarea cu aproape 15% a rebutului tehnologic, paralel cu sporirea continuă a utilității produselor și cu realizarea de însemnate economii de muncă și fonduri,

- mobilizarea integrală a întregii capacități de producție și sporirea zestrei tehnice a întreprinderii prin intensificarea activității de autoutilare. Aceasta implică, lucru confirmat de însași programele de măsuri, asigurarea unei multifuncționalități a utilajelor în exploatare, sporirea indicelui de utilizare a acestora, valorificarea integrală a propunerilor de raționalizare și îmbunătățire a parametrilor mașinilor existente și execuția unora noi, perfecționate,

- organizarea unui sistem operativ de programare și urmărire zilnică și pe flux a producției, ceea ce va permite luarea unor decizii imediate pentru înlăturarea eventualelor neajunsuri ce apar și realizarea ritmică a fiecărui sortiment.

ing. Al. POPA

inspector de specialitate la Consiliul județean de control muncitoresc Brașov,

Ioan GÎRBACEC

șef sector plan-dezvoltare Consiliul popular județean Brașov

Dezbateri „R. E.”

ACCELERAREA PROCESULUI DE DIVERSIFICARE, ÎNNOIRE ȘI MODERNIZARE A PRODUCȚIEI (III)

ÎN ACEST NUMĂR publicăm ultima parte a intervențiilor participanților la dezbaterile organizată de „Revista economică” cu sprijinul Comitetului județean Brașov al P.C.R. pe tema: „Accelerarea procesului de diversificare, înnoire și modernizare a producției”.

Creșterea rolului cercetării uzinale

UN FACTOR IMPORTANT al procesului înnoirii și modernizării producției îl constituie, fără îndoială, durata de însușire a produselor noi. Diminuarea la minimum posibil a acestui timp asigură premisele necesare accelerării rapide a procesului de înnoire și modernizare a producției, adaptarea la cerințele tot mai diversificate ale beneficiarilor interni și externi, obținerea unei eficiențe economice ridicate. Desigur, optimizarea acestui circuit cunoaște aspecte specifice de la o ramură la alta, de la o întreprindere la alta.

În consens cu aceasta însă, diferitele faze prin care se trece de la ideea la producția omologată și de serie — în foarte ramurile apar rezerve mari de timp neefectuate — lucru ce duce la durate lungi și chiar foarte lungi de asimilare a produsului nou. Ce se poate face pentru a câștiga cât mai mult timp în favoarea unor durate cât mai reduse de realizare a produsului nou?

I. Fluieraș: — „Se vehiculează tot mai mult necesitatea unui transfer al cercetării și proiectării aplicative la nivelul întreprinderii. Foarte multe unități reclamă că, în activitatea lor, se lovesc de unele greutăți legate de lipsa unei cercetări uzinale proprii, în adevăratul înțeles al cuvântului. Dealtfel și eu personal consider necesar ca o parte a cercetării din marile institute să fie transferată în cadrul întreprinderii. Și iată de ce.

Se cunoaște foarte bine că producția de autocamioane este influențată în prezent de criza energetică. Concurența pe piața mondială, datorită acestei crize, este extrem de puternică și va învinge cel care va aduce primul ceva nou în domeniul îmbunătățirii constructive a autocamioanelor. Există în întreprinderea noastră un număr foarte mare de cadre cu pregătire tehnică superioară dar ele nu se folosesc în cercetare și proiectare ci pentru treburile curente ale producției. Aceasta creează o serie întreagă de neajunsuri, începând în primul rând cu durata cercetării și asimilării unor noi produse sau subsansamble și terminând cu calitatea acestora. În condițiile actuale, mai mult ca oricând, consider că mobilitatea și adaptabilitatea întreprinderii trebuie să se re-

flecte și în rapiditatea cu care cercetarea și proiectarea răspund comandamentelor de înnoire a producției în funcție de solicitările pieței interne și externe. Or, pentru aceasta este necesar să dispunem de un aparat de cercetare-proiectare propriu al întreprinderii. Acesta ar avea menirea să adapteze documentațiile tehnice primite de la institutul de specialitate la condițiile de dotare tehnică a întreprinderii. Apoi, tot în sarcina acestuia ar sta și găsirea de soluții pentru simplificarea unor operațiuni tehnologice, adoptarea rapidă a programelor de raționalizare, inovații și invenții a colectivului de muncă — domenii în care în prezent avem serioase neajunsuri. Pentru toate acestea consider că ar trebui să se revizuiască cadrul organizatoric al utilizării specialiștilor în marile întreprinderi”.

Marcel Peca: — „Faptul că proiectarea produselor în general este la institutele de cercetări și acestea nu sînt legate direct de indicatorii de plan ai întreprinderilor, face ca ele să-și realizeze programul după posibilitățile și capacitățile de care dispun, fiind mai puțin receptiv la unele solicitări pe parcursul derulării sarcinilor inițiale de plan. Iată de ce cred și eu necesar și susțin ca întreprinderilor să li se creeze condiții pentru a-și organiza colective de cercetare proprii. Aceasta ar ajuta la sporirea operativității în asimilarea și modernizarea produsului, la diminuarea unor importuri de completare.

În continuare vreau să mă refer la unele aspecte care fac ca metodologia de omologare să fie greoaie, să ceară timp mult. De exemplu, dacă întreprinderile producătoare de locomotive, de material rulant importă rulmenți de la diverse întreprinderi cu „blazon” nu mai fac omologare cu probe de timp și duranță; dacă însă primesc rulmenți de la noi îi testează timp de un an și jumătate. Evident, acest timp face ca asimilarea, producția de serie să întârzie, costurile de fabricație să crească. Ar trebui ca această metodologie să fie mai operativă, mai elastică pentru unele produse cum sînt, de pildă, și rulmenții. În același timp, ea ar trebui să permită o mai rapidă aprobare a prototipurilor la produsele noi care se lansează. Circuitul și așa destul de complex pînă la faza de asimilare, se prelungește și mai mult cu timpul de așteptare, o lună și chiar 6, pînă la aprobarea prefului de livrare. Și, în completarea ideii, aș propune ca produsele noastre să fie însușite de beneficiari odată cu trecerea examenului la bancul de probe, adică odată cu trecerea examenului de testare uzinală a fiabilității produsului.

Întimpinăm unele greutăți și cu aprovizionarea tehnico-materială — care adesea ne pune probleme în realizarea unor noi tipuri de produse. În acest sens trebuie ca și Ministerul Metalur-

giei să fie ceva mai receptiv. Se știe că durabilitatea rulmenților este și în funcție de gradul de puritate al materiei prime. Ori, în momentul de față avem dificultăți deosebite cu corpurile de rulare, cu metalul înțox de la Combinatul de oțeluri speciale Tirgoviște. Industria chimică ar trebui și ea să facă niște pași mai rapizi în ceea ce privește lichidele de răcire care încă fac obiect de import, și pentru care se cheltuiesc importante fonduri valutare”.

I. Szekely: — „Preocupări deosebite în domeniul înnoirii producției și mai ales a reducerii timpului de asimilare se întîlnesc și în cadrul cooperății meșteșugărești din județul Brașov. Fiind vorba, în primul rînd, de produse noi pe care le prezentăm pe piața internă și externă, am organizat, în fiecare cooperativă cite un colectiv de creație format din cei mai buni specialiști ai noștri, cu ajutorul cărora am reușit să reducem la minimum timpul de cercetare-proiectare a noilor produse. Astfel, în cadrul cooperativei de covoare Hărman am reușit să diminuez acest timp chiar la 1—2 luni. Ca să dau un exemplu concret aș aminti că o comandă a unei firme elvețiene, formulată în luna februarie, a fost onorată în întregime, într-un termen de 1 lună și jumătate, respectînd condițiile de calitate și fără nici un fel de reclamații din partea beneficiarului.

Timpul de asimilare relativ scurt este și un rezultat direct al modului în care noi concepem și promovăm munca de creație, de cercetare. Respectiv această activitate devansează cu mult producția, oferind acesteia soluții pentru acoperirea nevoilor impuse de solicitările beneficiarilor noștri. În momentul în care un beneficiar solicită un anumit produs, de regulă unicat prin caracteristicile sale coloristice, de finete etc. cercetarea are pregătite una-două soluții pentru rezolvarea cererii, din care noi alegem pe cea mai eficientă atît din punct de vedere tehnic, cît și economic”.

Aurel Popa: — „Cred că s-ar impune o primă concluzie și anume că, indiferent de ramură sau sector de activitate, procesul de înnoire a produselor trebuie foarte bine gîndit. În întreprinderea noastră s-a acordat pentru aceasta o deosebită atenție organizării compartimentului de creație, proiectare și prototipuri. Prin măsurile luate s-a reușit ca acesta să se integreze în timp scurt în activitatea de producție a întreprinderii. Mai mult decît atît, am reușit să scurtăm la maximum timpul de asimilare a unui nou produs, de la 4—5 luni la aproape 30 de zile. Aceasta în special datorită eliminării unor etape ale acestui circuit, mă refer la cele de contractare a noilor prototipuri, prin testarea directă la producător a preferințelor beneficiarilor. În felul acesta, imediat după încheierea contractărilor, nu se mai așteaptă ca pînă nu de mult, sosirea prototipului de la beneficiar, ci

*) Primele două părți ale dezbaterii au fost publicate în numerele 31 și 32 ale „Revistei economice”

se trece imediat la producția de serie, reducându-se, pe această bază, timpul de asimilare cu aproximativ 2—3 luni.

Pe de altă parte importante reduceri ale perioadei de asimilare s-au obținut și datorită introducerii în producția de serie, la unitatea noastră din Codlea, a sculelor pentru prelucrarea lemnului. Dacă până nu de mult aceste scule se importau creînd probleme serioase în ceea ce privește respectarea contractelor, costul acestora etc. acum ele se execută, în întregime, în unitatea noastră. În felul acesta necesarul de scule de prelucrare este acoperit integral, nemaexistînd mereu întreruperi ale procesului de cercetare-proiectare din lipsa acestora.

Cu toate acestea considerăm totuși că durata de asimilare și înnoire a produselor este încă mare. Aceasta îndeosebi datorită unor neajunsuri pe care le întâmpinăm în ceea ce privește finisajul produsului și lipsa unor sortimente de lacuri. Finisajul, de exemplu, se realizează prin niște abrazive pe suport de hîrtie pentru care colaborăm cu „Carbochim” Cluj-Napoca, abrazivi de diferite granulații de la 180—240, care dau gradul de finețe al prelucrării. Neavînd aceste abrazive, nu se poate face finisajul în mod corespunzător. În al doilea rînd, fără lacuri corespunzătoare nu se poate niciodată executa o mobilă care să fie competitivă, de calitate. Gama lacurilor folosite la noi o formează cele poliesterice. În străinătate au apărut alte feluri de lacuri ca de exemplu cele poliuretanică pe care industria noastră chimică încă nu le realizează. De aceea, **solicităm un sprijin mai mare din partea unităților furnizoare de asemenea materiale, în așa fel ca acțiunile ce le desfășurăm pentru promovarea produselor la export și intern să se finalizeze de fiecare dată cu rezultate cît mai eficiente.**

Optimizarea circuitului cercetare—proiectare—producție

Constantin David : — „Consider că analiza circuitului idee-cercetare-omologare-producție de serie trebuie făcută pe etape, deoarece, așa cum rezultă din experiența noastră, rezerve importante de reducere a duratei există la fiecare din acestea. M-aș referi, în primul rînd, la **etapa proiectării produselor.** În general, proiectarea și testarea produselor durează relativ mult datorită, în primul rînd, metodologiei de homologare a noului produs, destul de greoaie și care este identică cu cea a bunurilor de larg consum. Deși mărfuri, mijloacele de producție au totuși un regim special atît în ceea ce privește cercetarea, homologarea cît și execuția propriu-zisă. Nu putem să punem un semn de egalitate între ele și bunurile de consum. Iată, de exemplu, timpul fizic de homologare a unui tractor, numai în ceea ce privește perioada de testări și anduranță, se ridică de multe ori la doi ani și chiar mai mult. Aceasta deoarece, conform metodologiei în vigoare, este necesar ca prototipul tractorului asamblat să realizeze 1500 de ore de anduranță, după care urmează, dacă este cazul, modificările ce se im-

pun (și aceste operații cer timp), după care se trece la producția de serie. În total timpul afectat pentru aceasta se ridică la un an și jumătate în condiții normale. **Considerăm că metodologia de homologare a produselor noi în domeniul mijloacelor de producție trebuie să fie revizuită, asigurînd o reducere corespunzătoare a timpului pînă la intrarea în producția de serie.** Altfel, sîntem nevoiți să batem pasul pe loc în ceea ce privește rapiditatea cu care ieșim pe piață cu un nou produs, nouitatea și utilitatea lui în raport cu ofertele partenerilor străini”.

Gh. Matei : — „Referitor la întîrzierile și perioadele lungi de asimilare aș vrea să spun că, în conformitate cu reglementările în vigoare, **durata de homologare este mult prea mare.** Apreciez chiar că se acordă etape prea mari pentru perioada de homologare a prototipului și prea scurte pentru partea de tehnologic, de pregătire a fabricației. Sînt situații cînd se așteaptă doi-trei ani pentru omologarea prototipului, ca după aceea în numai două luni să se efectueze întreaga pregătire tehnologică. De aceea consider că etapizarea acestui proces trebuie regîndită fără a lungi termenul global de asimilare”.

Rudî Katz : — „După metodologia actuală există o anumită succesiune a fazelor de asimilare : de la modelul experimental, la prototip și pregătirea fabricației de serie. Începînd de anul trecut în unitatea noastră s-a pornit la **elaborarea proiectelor, deci a fazei de pregătire a fabricației, încă înainte de executarea prototipului.** Procedul implică, desigur, un risc pentru că se poate întîmpla ca prototipul să nu dea rezultate și toată munca de proiectare de S.D.V.-uri, deci partea tehnologică, să fie necorespunzătoare, cerînd reluarea activității de la început. Cu toate acestea procedul se poate aplica dacă există o garanție cu privire la reușita produsului, este deci vorba de competența tehnică a celor care elaborează proiectele. În acest fel am reușit să **reducem timpul cu 40 la sută din perioada de cînd a apărut cerința pentru produs și pînă la punerea lui în fabricație.** De exemplu, la filtre am ajuns ca timpul de însușire să fie sub un an cu toate că trebuiesc făcute și încercări. Probele de anduranță le începem, de asemenea, cu mult înaintea momentului cînd avem pregătită producția de serie, le facem chiar paralel cu realizarea prototipurilor.

În ce privește conlucrarea întreprinderilor cu instituturile de cercetare și proiectare doresc să fac cîteva propuneri. Bunăoară, întreprinderea noastră livrează un produs care se constată că este necorespunzător, chiar dacă trec 6—12 luni în exploatare ea răspunde material pentru acoperirea pagubelor. Același lucru am dori să se întîmple și în cazul instituturilor de cercetări. Proiectele livrate de acestea să fie considerate și ele ca produse finite ale muncii lor și dacă nu corespund să suporte și ele pagubele materiale. În felul acesta ar spori cointeresarea instituturilor în elaborarea unor proiecte care să țină seama mai mult de necesitățile practice ale întreprinderilor.

Aș vrea să mai fac încă două precizări în legătură cu posibilitatea de scurtare a duratei de cercetare-proiectare-producție, cu asigurarea unei prio-

rități în desfacerea producției pe piață, în special pe cea externă. La întreprinderile de comerț exterior există un tezaur uriaș de prospecte care din păcate nu ajung la întreprinderi. Multe din acestea reprezintă idei valoroase care dau orientarea și direcțiile în care se poate acționa în domeniul proiectării și cercetării. **Trebuie găsită o modalitate ca după o perioadă de timp aceste prospecte să fie livrate I.D.T.-ului sau întreprinderilor pentru a fi folosite.** În al doilea rînd, în legătură cu reducerea importurilor există mari probleme deoarece nu sînt difuzate la timp întreprinderilor cataloage cu produsele care se fac în țară și nu știm ce anume există pe piața autohtonă, nu știm exact ce face o întreprindere sau alta. Nu se cunoaște precis care sînt caracteristicile tehnice ale unor produse de care avem nevoie, dacă unele produse s-au asimilat și se execută în țară sau nu. În această situație de multe ori am apelat la importuri, deși întreprinderile noastre produceau aceleași produse cu caracteristici similare celor din străinătate. Factorii în drept trebuie să **urgenteze elaborarea și difuzarea din vreme a unor asemenea cataloage absolut necesare pentru toate întreprinderile.**

L. Voineag : — „Și pentru cei ce lucrăm în industria ușoară, durata de execuție a unui produs nou este esențială. Prin eforturile de creativitate ale specialiștilor am reușit ca termenul maxim de la prezentarea catalogului la contractare și pînă la livrarea produsului să nu depășească 45 de zile. Asigurarea unei asemenea periodicități în înnoirea producției este dictată pe de o parte de fluctuațiile foarte mari în domeniul modei, iar pe de altă parte de încadrarea strictă în perioadele de contractări. Consider, totuși, că însăși acest termen de 45 de zile este destul de lung, el trebuînd redus, pentru a nu pierde perioadele de contractări.

Din punct de vedere tehnic, al găsirii soluțiilor de înnoire a producției, putem să ne încadrăm în sarcini și, în general, creația noastră corespunde cerințelor. O singură problemă, care pe undeva ne creează greutăți, ar fi aceea a **prețurilor la produsele pe care le asimilăm.** De regulă această problemă se rezolvă rapid și în termenul solicitat în momentul în care există contract. În special la export formele se urgentează pentru ca în momentul derulării contractului să ai prețul pentru a putea livra produsul partenerului. Poate că ar fi eficient ca această problemă să se urgenteze și pentru piața internă, în sensul ca să se asigure într-un termen mai scurt prețurile cu amănuntul, iar produsul oferit să poată fi contractat cît mai repede. Din păcate însă filiera este prea lungă, timpul de așteptare variînd între 4 și 5 luni și uneori chiar mai mult. Iată un caz de ultimă oră : de mai bine de 5—6 luni de zile așteptăm homologarea prețurilor la stoffa pentru palton cu fața din fire pieptănate, precum și la costumul din poliester cu lînă, în condițiile în care în luna septembrie a.c. sîntem nevoiți să prezentăm spre contractare catalogul de produse atît pentru piața internă cît și la export. Socotim că pe filiera aceasta a **avizării prețurilor** se dă încă dovadă de o mare inerție, care, din păcate, se răsfrînge tot asupra producției și livrării operative a acestora pentru consum”.

D. Gagionea : — „Dificultăți în accelerarea procesului de asimilare generează adesea și nivelul scăzut de mecanizare și automatizare a proceselor de reparatii a instalațiilor tehnologice. Nu trebuie să insist în a demonstra cât de importantă este această problemă mai ales pentru o industrie de chimie

organică. Noi utilizăm în general ceea ce se fabrică în țară, însă, din păcate, nu se asigură întotdeauna necesarul la nivelul comenzilor. F.E.A. din București, de exemplu, nu ne-a dat aparatura solicitată în 1978 nici până în prezent, ori lucrând așa avem și vom avea încă dificultăți. Ori, asemenea stări de

lucruri conduc la oprirea unor instalații și prin aceasta la imposibilitatea de a realiza în termenul necesar producția unor sortimente mult solicitate. Este așadar necesar ca furnizorii de piese de schimb să fie mai receptivi și să-și onoreze la termen obligațiile contractuale“.

SUGESTII — PROPUNERI

În cadrul dezbaterii a fost abordată o tematică cuprinzătoare privind accelerarea procesului de diversificare, înnoire și modernizare a producției soldată cu numeroase sugestii și propuneri. Reținem din acestea câteva pe care le considerăm de un real sprijin pentru factorii de decizie :

- Intensificarea studiilor de marketing pentru cunoașterea mai temeinică a cerințelor pieței, dezvoltarea și întărirea legăturilor directe între unitățile furnizoare și beneficiare în scopul rezolvării operative a tuturor solicitărilor. Se impune totodată ca, la încheierea diferitelor contracte pentru livrări de bunuri materiale, să ia parte alături de reprezentanții întreprinderilor de comerț exterior și reprezentanți ai unităților care execută produsele ;

- Elaborarea unor cataloage și prospecte pe ramuri și la nivelul economiei naționale în care să fie prezentate atât produsele noi intrate în producția de serie, cele realizate prin acțiunile de autoutilitare, cât și cele care urmează a fi asimilate în acest cinci ani, indicându-se în acest din urmă caz, atât termenele de însușire cât și întreprinderile producătoare. Aceasta ar permite ca, la fundamentarea sarcinilor de plan, unitățile beneficiare să-și poată orienta producția în funcție de noile produse asimilate, evitând importul acestora ;

- Asigurarea unei concordanțe depline între cererea de produse noi și elasticitatea planului tehnic atât la întreprinderi cât și la institutele de cercetare-proiectare și inginerie tehnologică. În acest sens se impune ca, la întocmirea planurilor tehnice, să se aibă în vedere asigurarea unui disponibil de capacitate care să permită introducerea rapidă în plan a noilor teme de cercetare — proiectare care apar pe parcursul unui an, a produselor solicitate fie de economia națională, fie de beneficiarii externi ;

- Continuarea acțiunilor de modulizare și tipizare a produselor. Ținând seama de cerințele progresului tehnic, acțiunea nu poate fi considerată încheiată, ci ea trebuie să fie în permanență adaptată la noile condiții, astfel încât să existe o armonizare a intereselor unităților producătoare de componente și a celor finalizatoare de produse ;

- Având în vedere necesitatea reducerii pe cât posibil a importurilor, cercetarea tehnologică să urmărească tot mai mult

utilizarea la noile produse, a materiilor prime indigene, inclusiv a unor noi materiale neatruse până în prezent în circuitul producției ;

- Studiarea posibilităților de simplificare a metodologiei de omologare a produselor noi în funcție de complexitatea acestora, în sensul reducerii duratei și formalităților de testare a prototipurilor și introducerea mai rapidă a acestora în producția de serie. Trebuie găsite căi prin care termenele de testare și omologare să nu depășească 6—12 luni pentru produsele complexe (mașini, instalații), iar pentru celelalte să se fixeze termene între 1—3 luni ;

- Crearea la nivelul întreprinderii a unor sectoare sau grupuri de sectoare-proiectare proprii care să asigure adaptarea rapidă a documentațiilor tehnice la condițiile concrete de dotare și totodată să valorifice mai eficient toate propunerile de raționalizări, invenții și inovații ale colectivelor de muncă ;

- În vederea perfecționării mecanismului de cooperare interuzinală, la stabilirea prevederilor actuale de plan să se prevadă sarcini concrete și pentru întreprinderile de componente privind reparațiile și subsambele care urmează să le execute, nivelul costurilor de livrare a produselor, termenele de realizare a contractelor, astfel încât, la încheierea unor comenzi ferme cu diverșii beneficiari, să existe și baza legală a sancționării lor în caz de neîndeplinire a obligațiilor contractuale. Se impune totodată dezvoltarea cooperării între unitățile furnizoare și beneficiari — astfel încât orice noutate tehnică sau cerință de sporire a producției să fie rezolvată în timp util ;

- Ministerele, centralele industriale să acționeze mai energic pentru obținerea avizelor privitoare la stabilirea prețurilor noilor produse — astfel încât acestea să poată fi livrate economiei sau la export, odată cu primele loturi fabricate în serie. Lichidarea stărilor de fapt, existente în prezent, când pentru avizarea prețurilor durata se prelungește până la peste doi ani va facilita scurtarea duratei de asimilare a produselor noi și punerea lor mai operativ pe piață.

Dezbateri consemnate de
V. BOESCU, C. BĂRNEA

NOTE

LA CE NIVEL SE VALORIFICĂ UNELE RESURSE REFOLOSIBILE

DESPRE necesitatea recuperării și valorificării resurselor refofosibile s-a vorbit și s-a scris mult. Urmarea firească a eforturilor făcute în acest sens sînt rezultatele pozitive înregistrate, faptul că s-au creat condiții pentru lărgirea bazei de materii prime, pentru sporirea producției materiale în condițiile diminuării costurilor de producție etc.

Posibilitățile existente în acest domeniu sînt însă departe de a fi epuizate. Bunăoară, neidentificarea pînă în prezent a unor soluții eficiente de valorificare a unor resurse întîrzie punerea lor în circuitul economic. Firește, cercetătorii, tehnologii, specialiștii din întreprinderi au datoriat să intensifice studiile, să găsească în termene cît mai scurte metode și tehnologii adecvate. Pentru acele resurse însă la care au fost identificate și experimentate cu bune rezultate soluțiile tehnice, acestea trebuie utilizate în mod sistematic.

Dacă ne referim, de pildă, la valorificarea materialului lemnos mărunt și a cauciucurilor uzate de la autovehicule vom constata că ambele resurse, fără o selecție prealabilă, sînt folosite drept combustibili. Lemnul mărunt — din care se pot confecționa o serie de produse (scăunele, vase de flori, umezări, jucării pentru copii etc.) sau, prin măcinare, poate fi folosit la realizarea de plăci P.F.L. — este vîndut drept combustibil. În această privință sînt reglementări care atestă că numai

deșeurile din P.F.L. pot fi distribuite pentru ardere. Așa se procedează la C.I.L. Pipera, C.I.L. Tîrgu Mureș, C.I.L. Bacău, C.I.L. Tîrgu Jiu etc. De ce oare nu s-au întreprins măsuri pentru valorificarea lemnului mărunt în bunuri materiale ?

Din analiza întreprinsă a rezultat că este mai comod ca resturile de lemn de la fabricarea mobilei să fie destinate arderii decît realizării unor produse utile. Trebuie ținut însă seama de faptul că deșeurile lemnoase ce rezultă din procesele tehnologice se ridică la cîteva zeci de mii m³ anual. Ce s-ar întîmpla dacă această materie primă refofosibilă ar fi cedată industriei mici în cazul cînd în întreprinderile de mobilă nu se creează secții de valorificare ? S-ar obține economii mari de masă lemnoasă, o mai bună aprovizionare a pieței cu produse din lemn de uz casnic, o sporire a veniturilor întreprinderilor. Pentru aceasta nu se cer eforturi mari dar este nevoie de inițiativă și spirit gospodăresc.

În ce privește cauciucurile uzate de la autovehicule, deși există tehnologii de reșapare și de realizare a unor pudrete necesare industriei de obținere prin metode adecvate de țifei (în Anglia din 2,5 tone cauciucuri uzate se obține 1 tonă țifei), ele se folosesc pe scară largă tot drept combustibil. Multe, foarte multe din aceste cauciucuri pot fi reșapate, valoarea lor fiind astfel de cîteva zeci de ori mai mare în raport cu folosirea lor drept combustibil. Evident, pot fi utilizate la ardere cauciucurile deteriorate la maximum sau cele cărora nu li s-au găsit încă soluții pentru o valorificare eficientă (cauciucuri radiale cu inserție metalică etc.). Pentru aceasta se impune o selecție riguroasă, unitățile de valorificare a resurselor refofosibile hotărînd ce destinație trebuie dată în fiecare caz în parte. O asemenea activitate se poate solda cu efecte economice pozitive, creînd o bază pentru suplimentarea resurselor de materii prime.

V. B.

Creșterea gradului de utilizare a parcului auto

I NTR-UNUL din numerele anterioare ale revistei*) au fost abordate unele probleme legate de neasigurarea echilibrului și corelațiilor necesare între producția fizică și valorică pe tot parcursul procesului productiv, precum și de consecințele asupra activității Trustului petrolului din Pitești. De această dată punem în evidență neconcordanțele existente între indicatorii fizici din cadrul activității de transporturi din unitățile trustului petrolier piteștean. Aici s-au înregistrat, pe parcursul a 3 luni din acest an, unele nerealizări față de nivelul planificat: mărfuri transportate — un minus de 2,2%, iar utilizarea parcului auto din inventar sub capacitate cu 9,7%. Nor-

b) drumurile de comunicație între localități și de acces la sonde (în special în zone noi de interes și greu accesibile) lipsesc sau sînt slab întreținute. În aceste cazuri se folosesc rute ocolitoare sau se cuplează două-trei vehicule tractante, pentru a efectua transportul respectiv. Nu de puține ori, în situații de urgență și interes major, mijloace de transport cu capacitate și tracțiune mare trebuie să transporte încărcături mai mici și să circule la înapoiere fără încărcătură;

c) dotarea schelelor de foraj și extracție, a bazelor de aprovizionare și transporturi cu mijloace auto nu este suficient de adecvată specificului și cerințelor domeniului petrolier;

Realizarea principalilor indicatori fizici în activitatea de transporturi pe o perioadă de 3 luni

Indicatori	Realizat față de plan (%)	Diferență
Mărfuri transportate	97,8	— 9 mii t
Parcursul mărfurilor	146,9	+3 391 mii t km
Indicele de utilizare a capacității parcului din inventar	90,3	— 22 t
Parcursul autovehiculelor	108,4	+ 258 mii km

mal ar fi fost ca aceste nerealizări să influențeze în același sens, chiar dacă nu în aceleași proporții, nivelul indicatorilor privind parcursul străbătut de autovehicule și, implicit, privind parcursul mărfurilor. La acești din urmă indicatori însă se constată depășiri de peste 8%, respectiv 46%, ceea ce fizic înseamnă un plus de 258 mii km parcursi de către autovehicule și un plus de aproape 3,4 mil. tone km la parcursul mărfurilor transportate (tabelul). Ce înseamnă aceasta? Capacitatea de transport utilizată sub prevederi, volum redus de mărfuri transportate, dar depășiri la consumuri specifice (de pneuri, combustibil, lubrifianti) și cheltuieli mult mai mari față de prevederi. De ce? Pentru că:

a) unele curse ale autovehiculelor din parcul propriu s-au efectuat fără încărcătură sau cu încărcătură sub capacitate ori pe distanțe mult mai mari decît cele presupuse și luate în calculul dimensiunii nivelurilor planificate;

*) Vezi „Exploatarea sondelor la debitul potențial maxim”, „R. E.”, nr. 27, 1982.

d) se manifestă — cu îngăduința șefilor de coloane auto și cu confirmarea facilă, din partea unor beneficiari, a cantităților și traseelor înscrise în foile de parcurs, altele decît cele reale datorită și unui control cel puțin superficial — numeroase deficiențe în dirijarea, optimizarea și desfășurarea transporturilor, abateri de la ordine și disciplină în muncă etc.

Ce se poate întreprinde în astfel de situații pentru reducerea și chiar eliminarea decalajelor atît de evidente între indicatorii fizici menționați, pentru o mai bună desfășurare a activității în domeniul transporturilor la trusturile, schelele și unitățile petroliere?

După opinia noastră, atenția factorilor de decizie și execuție trebuie îndreptată și mai mult spre acest domeniu al transporturilor de tehnică, tehnologii și forță de muncă destinate să contribuie în mod decisiv la realizarea și punerea în exploatare în timpul stabilit a noilor obiective, la întreținerea în cele mai bune condiții a fondului de sonde, la deplasarea fără întârziere la și

de la locul de muncă și domiciliu a personalului muncitor, de asistență și control. Iată cîteva direcții în care sînt cotim că trebuie acționat cu prioritate:

1 Îmbunătățirea — încă din faza de fundamentare a planului — a organizării transporturilor în cadrul schelelor, trusturilor și pe ansamblul domeniului de extracție a hidrocarburilor. Se impune un plus de efort pentru optimizarea circulației vehiculelor între furnizori, baze, depozite de aprovizionare și beneficiari (trusturi, schele, ateliere, sonde etc.), astfel încît mijloacele de transport să parcurgă căile accesibile cele mai scurte de la punctul de expediție la destinație cu încărcătură la capacitatea maxim posibilă în ambele sensuri. Pentru aceasta ar trebui ca amenajarea căilor de acces spre punctele de lucru să devanseze celelalte eforturi investiționale nu numai scriptic. Totodată, se cere acționat pentru crearea de noi spații de locuit și campamente la locul sau cît mai aproape de punctele de lucru, dotarea sau amenajarea de mijloace auto corespunzătoare transportării alimentelor, a hranei calde, a personalului muncitor și pentru deservirea gospodăriilor anexe etc.

2 Dirijarea unei părți mai mari din volumul transportului de mărfuri pe calea ferată, care prezintă — pentru distanțe mai lungi — un grad de economicitate ridicat față de cel auto. În această privință este necesară urgentarea amenajării unor depozite de subsanșamble, piese de schimb, tuburi și țevi pentru foraj, materiale etc., mai apropiate de zonele unde au apărut și se dezvoltă activități cu perspectivă în domeniul forajului și extracției. Este cazul sectoarelor Băbeni, Govora, Mitrofani, Drăgaru — Călina, care ar trebui să depindă mai puțin de Baza de aprovizionare de la Bascov a trustului piteștean, aflată la o distanță de 100 km de zonele enumerate. Prin accelerarea ritmului de definitivare a documentației tehnice, începerea și desfășurarea mai rapidă a lucrărilor de modernizare a depozitului pentru materiale și utilaje de la Govora, de exemplu, sectoarele respective s-ar putea aproviziona mai operativ și mai economic. S-ar realiza astfel dirijarea directă în acest depozit a materialelor vagonabile de la furnizori, reducerea distanței de parcurs a mărfurilor cu mijloace auto (circa 100 km) și implicit a cheltuielilor materiale de transport-aprovizionare cu cîteva zeci de milioane lei.

3 În fine, sectorul transporturilor auto reclamă întărirea controlului, a exigenței și răspunderii tuturor celor care au sarcini de conducere și supraveghere în acest domeniu, întărirea ordinii și disciplinei profesionale la toți participanții (beneficiari și cărauși) în traficul auto. Aceasta înseamnă înscrierea și confirmarea corectă în foile de parcurs a cantităților de materiale transportate și a kilometrilor parcursi, efectuarea curselor pe rutele și în timpul stabilit, precum și parcarea vehiculelor la locurile admise.

Gheorghe DRĂGHICI

Retribuția — pîrghie economică pentru folosirea eficientă a forței de muncă în agricultura de stat

INTENSIFICAREA producției și a eficienței agriculturii de stat, corespunzător cu exigențele și posibilitățile ce decurg din uriașul ei potențial productiv, concentrat și continuu modernizat, reclamă — așa cum s-a subliniat în mod repetat în cuvîntările tovarășului Nicolae Ceaușescu, în alte documente de partid și de stat — perfecționarea continuă a organizării producției și muncii, a tuturor mijloacelor și pîrghiilor de conducere economică.

La Consfătuirea de lucru de la C.C al P.C.R. de săptămîna trecută, secretarul general al partidului sublinia: „Să aplicăm ferm măsurile de cointeresare materială și de cointeresare morală stabilite... Dealtfel, în perfecționarea noului mecanism economic avem în vedere tocmai să legăm și mai strîns veniturile oamenilor muncii de rezultatele producției”.

O cercetare pe ansamblul acestui sector al agriculturii de stat și la nivelul unor unități reprezentative din 4 județe, asupra felului în care se realizează în practică îmbinarea factorilor obiectivi și subiectivi ai producției, a resurselor umane cu baza tehnico-materială a producției a pus în evidență posibilități și direcții de perfecționare a utilizării retribuției ca mijloc de cointeresare materială, de asigurare a necesarului de cadre de muncitori și specialiști, de stabilizare a forței de muncă și de ridicare a calității acesteia, de utilizare cu eficiență mereu sporită a potențialului productiv — astfel ca, așa cum a indicat tovarășul Nicolae Ceaușescu la recenta consfătuire pe problemele agriculturii, „realmente întreprinderile agricole de stat să se plaseze pe primul loc în buna organizare a producției, în ce privește nivelul producțiilor, calitatea întregii activități”.

Problematica analizată este de cea mai mare actualitate, ținînd seama de importanța agriculturii ca ramură de bază a economiei naționale, de faptul că de pe acum și în măsură din ce în ce mai mare în viitor, progresul ei se va întemeia pe introducerea pe scară largă a celor mai noi cuceriri ale geneticii și agrotehnicii, pe creșterea gradului de mecanizare a lucrărilor agricole, extinderea lucrărilor de îmbunătățiri funciare, aplicarea metodelor și tehnologiilor de tip industrial etc. — procese care vor ridica pe mai departe complexitatea muncii și răspunderea lucrătorilor agricoli pentru folosirea optimă a bazei tehnico-materiale, sporirea producției agricole, protecția pămîntului și a mediului înconjurător.

Aceste elemente trebuie să determine tot mai consistent și locul agriculturii în ierarhia ramurilor economiei naționale, în ce privește nivelele de retribuire pe ansamblu și pe profesii, corespunzător importanței sociale a muncii, gradului ei de dificultate și evoluției conținutului ei de tehnicitate. De altfel, această necesitate a fost recunoscută și, în decursul anilor, s-au luat măsuri pe linia satisfacerii ei. Astfel, la nivelul unor categorii de forță de muncă din agricultură, este semnificativ cazul mecanicilor agricoli, al căror tarif zilnic — în condițiile de lucru în cîmp — se situează pe primul loc în rețelele tarifare din economia națională.

Diferențierea mai stimulativă a retribuției tarifare

RETRIBUȚIA tarifară a muncitorilor calificați din I.A.S. este diferențiată pe sectoare. Pentru muncitorii calificați din sectorul vegetal s-au stabilit 5 grupe de lucrări, iar pentru cei din sectorul zootehnic 6 grupe, în raport cu complexitatea lucrărilor și cu nivelul de calificare cerut pentru executarea lor. Ultima grupă este destinată pentru retribuirea muncitorilor

specialiști. În ce privește retribuția tarifară lunară minimă și cea maximă a muncitorilor calificați, în prezent nu există diferențe între sectorul vegetal și cel zootehnic. Pe categorii și trepte însă, datorită faptului că în sectorul vegetal sînt numai 5 categorii, iar în cel zootehnic 6, apar unele mici deca-laje în favoarea primului.

Considerăm că ar fi însă firesc ca retribuția tarifară să fie mai ridicată în sectorul zootehnic (față de cel vegetal), avînd în vedere că, valorificînd în mod eficient resursele vegetale, zootehnia este chemată să contribuie la satisfacerea cantitativ și calitativ superioară a necesităților de consum ale populației și de materii prime ale industriei, la utilizarea uniformă în timp a forței de muncă, la sporirea producției agricole și a productivității muncii.

În producția animală, cu deosebire în unitățile de tip industrial, productivitatea muncii este considerabil superioară celei realizate în producția vegetală. Astfel, calculele comparative efectuate pe o perioadă de 4 ani, referitoare la două unități din județul Brăila, ne arată că la Întreprinderea de stat pentru creșterea și îngrășarea porcilor productivitatea anuală a muncii — în expresie valorică, calculată pe baza producției globale — a fost de 2,9—3,8 mai mare decît cea înregistrată la I.A.S. Insula Mare a Brăilei, unitate cu profil preponderent vegetal.

O condiție de bază pentru cointeresarea muncitorilor agricoli în ridicarea pregătirii lor profesionale este ca sporul de retribuție de la o categorie la alta și de la o treaptă la alta să fie suficient de stimulativ (în prezent, diferențele între trepte și grupe de lucrări sînt relativ mici, îndeosebi la primele grupe).

Respectarea acestei condiții implică evaluarea corespunzătoare a complexității muncii (în care se circumscriu deosebirile calitative în privința nivelului calificării, răspunderii, dificultății și intensității muncii, condițiilor de muncă). Rolul și ponderea acestui criteriu apar nu în ierarhia ramurilor, ci în interiorul fiecărei ramuri și subramuri. Pe măsura modernizării și intensificării producției agricole evoluează și raportul dintre elementele cantitative și cele calitative ale muncii.

Diferențierea mai stimulativă a retribuției ar contribui, după părerea noastră, la atragerea și stabilizarea forței de muncă calificate, la ridicarea continuă a pregătirii profesionale, creîndu-se astfel premise pentru creșterea mai accelerată a producției și a productivității muncii.

Asigurarea cu muncitori policalificați

CU TOATE progresele înregistrate în sporirea calității forței de muncă, apreciem totuși că aceasta nu se ridică încă la nivelul exigențelor unei agriculturii moderne. Astfel, categoria medie de calificare a muncitorilor retribuiți după rețeaua tarifară „Agricultura” a fost în ultimii ani de 2, iar ponderea muncitorilor încadrați în grupele 1 și 2 — de 70% în sectorul vegetal și de 58% în sectorul zootehnic.

În condițiile noii revoluții agrare, proces cu o pregnantă componentă tehnică — avînd drept caracteristici dominante mecanizarea complexă, afluxul de mașini și utilaje cu performanțe ridicate, sporirea gradului de complexitate a muncilor, introducerea de tehnologii avansate etc. — se pune cu acuitate tot mai mare problema asigurării agriculturii de stat cu mun-

citori cu o calificare mai înaltă și chiar policalificați, care să posede cunoștințe de biologie, de agrotehnică, de mecanică agricolă etc., putînd efectua întreaga gamă de lucrări și operații de producție — condiție esențială a folosirii complete a capacității de muncă și a creșterii productivității muncii. Concomitent deci cu înlăptuirea condițiilor necesare pentru realizarea unei agriculturi moderne, avansate, încorporînd progresul tehnic și cuceririle științei agricole, trebuie înlăptuită o transformare a lucrătorului agricol. Profesiile agricole de profil larg (agricultor-mecanizator, zootehnist-mecanizator etc.) vor constitui principalul detașament de lucrători ai agriculturii.

Pe bună dreptate arăta secretarul general al partidului : „Noi avem nevoie de lucrători de înaltă calificare în agricultură, începînd cu mecanizatorul ; avem nevoie de zootehniști care să știe să crească animalele și, desigur, tot ce se cere : să știe să folosească și mașinile, și mulsul mecanic, și tot ce-i necesar. Trebuie să facem această pregătire, pentru că a slăbit exigența și nivelul de calificare a muncitorilor și specialiștilor din agricultură... Trebuie să revedem programele, să stabilim un sistem mai bun, ținînd seama de experiența de pînă acum, pentru a asigura ridicarea nivelului de calificare a muncitorilor din agricultură, a tuturor muncitorilor agricoli“.

În acest sens, extinderea și generalizarea policalificării ar contribui și la folosirea eficientă a forței de muncă în tot cursul anului, la utilizarea superioară a bazei tehnico-materiale.

Măsurile pe care departamentul de resort și conducerile unităților sînt datorate să le ia pentru realizarea policalificării muncitorului agricol vor trebui susținute, pe planul stimulării materiale, cu completarea și adaptarea corespunzătoare a rețelei tarifare și a sistemului de normare a muncii. Se cere ca acest sistem să fie suficient de elastic pentru a prelua diferențierile dintre unități în ce privește condițiile de producție și influența evoluției unor factori obiectivi, să fie continuu rarcordat la progresul tehnic și organizatoric, asigurînd totodată o motivație pentru policalificare prin aplicarea de norme complexe, mergînd pînă la norme de muncă pe unitatea de produs.

În perioadele de virf, în fermele vegetale lucrează un număr mare de muncitori sezonieri, în diferite locuri și la diverse culturi, ceea ce face ca șeful de fermă și ajutorul său să nu poată exercita supravegherea și îndrumarea lor corespunzătoare, un control riguros al cantității și calității muncii depuse. Propunem, de aceea, ca în fiecare fermă să se creeze un nucleu de 3—5 muncitori policalificați, care în timpul iernii să execute toate lucrările curente, iar în perioadele campaniilor agricole să îndeplinească funcția de șef de echipă, îndrumînd și controlînd lucrările executate de muncitorii sezonieri.

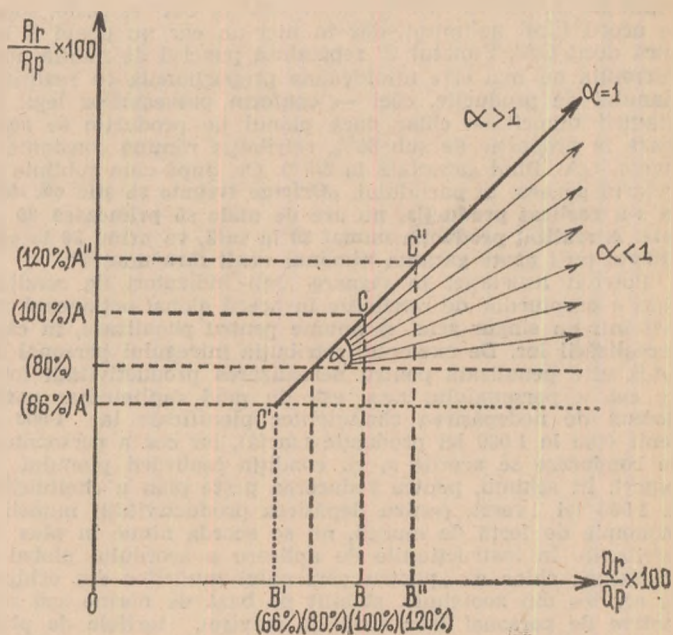
Valorificarea valențelor stimulative ale acordului global

NIVELUL retribuției medii în I.A.S. cunoaște de mulți ani un proces de creștere continuă, în timp ce producția netă și productivitatea muncii, calculată pe baza acesteia, au marcat puternice oscilații.

Consecințele insuficienței legături dintre majorarea retribuției și rezultatele economice se regăsesc, sintetic, în faptul că multe întreprinderi agricole au devenit mari consumatoare de fonduri de producție, iar eficiența utilizării acestora nu este satisfăcătoare.

De aceea, considerăm necesar ca, în condițiile aplicării autogestunii economico-financiare, să se asigure o legătură directă între rezultatele economice obținute de fiecare întreprindere sau ramură și majorarea retribuției, potrivit principiilor proporționalității, funcționalității și ale echității socialiste. Necesitatea acestei corelări și avantajele ei reale trebuie bine înțelese nu numai la nivelul întreprinderii agricole, ci și în gîndirea și munca fiecărui lucrător, care să acționeze pentru folosirea deplină și eficientă a potențialului de producție.

În condițiile retribuției muncii în acord global, întrucît adaosul de acord este direct proporțional cu graficul de înde-

Corelația producție-retribuție

plinire a planului, orice abateri în plus sau minus ale nivelului planificat al indicatorilor de producție de la posibilitățile reale, corespunzătoare condițiilor obiective de muncă, duc la aprecierea eronată a rezultatelor muncii depuse de lucrătorul agricol și prejudiciază cointeresarea personalului muncitor. Rezultă că indicatorii care condiționează obținerea drepturilor de retribuție în acord global trebuie să fie cît mai adecvați profilului de producție și sarcinilor de muncă ale fiecărei categorii de personal, iar nivelul lor să corespundă condițiilor concrete în care se desfășoară activitatea productivă. Aplicarea corectă și eficientă a sistemului de retribuție în acord global implică sporirea rolului planificării științifice a producției și a indicatorilor financiari, iar în acest scop, evaluarea economică comparativă a solurilor, a diferitelor rase de animale și soiuri de plante apare ca un element de deosebită însemnătate.

În practică se întîlnesc cazuri cînd retribuția unor lucrători este condiționată de realizarea unor indicatori independenți de activitatea lor. În vederea realizării unei corelații mai adecvate între indicatorii de condiționare a retribuției și diversele categorii de personal muncitor, considerăm eficientă folosirea numai a acelor indicatori asupra cărora respectiva categorie de personal poate, prin activitatea sa, să exercite influență.

Contractele ce se încheie, în cazul aplicării acordului global, între conducerea întreprinderii și ferma agricolă trebuie să cuprindă detaliat — potrivit normelor metodologice — obligațiile ce și le asumă părțile, clauzele generale, precum și cele specifice de condiționare a retribuției personalului muncitor. Nu vor fi, de pildă, suficiente formulări cu caracter general de genul : „conducerea întreprinderii se obligă să asigure baza tehnico-materială necesară realizării producției animale angajate în acord global (adăposturi, efective, instalații și utilaje, furaje etc.), cîtă vreme nu se specifică în mod concret cantitatea și calitatea acestor elemente. Tot astfel, în lipsa clauzelor specifice de condiționare a retribuției, acordul global cu deontare lunară se identifică cu acordul individual.

În funcție de modul de îndeplinire a indicatorilor ce o condiționează, retribuția personalului muncitor care lucrează în acord global trebuie să varieze în ambele sensuri, adică atît în sensul micșorării, cît și în direcția majorării sale.

În graficul de mai sus, retribuția (fondul de retribuție) realizată este notată cu Rr, cea planificată cu Rp, iar cu Ar și Ap producția realizată, respectiv cea planificată.

După cum se poate observa, procentul de realizare a retribuției planificate, începînd din punctul C' este direct proporțional cu gradul de îndeplinire a planului de producție. În funcție de nivelul realizării planului de producție, retribuția

poate să varieze ca mărime de la OA' la OA'' și peste, sporul de acord fiind nelimitat, dar în nici un caz nu poate fi mai mică decât OA'. Punctul C' reprezintă punctul de minim, unde retribuția nu mai este întotdeauna proporțională cu realizarea planului de producție, căci — conform prevederilor legii retribuției muncii — chiar dacă planul de producție se realizează în proporție de sub 66%, retribuția rămâne constantă la nivelul OA', fiind garantată la 2/3 *). Or, după cum sublinia secretarul general al partidului. „**Oricine trebuie să știe că, dacă nu s-a realizat producția, nu are de unde să primească 80 la sută. A realizat producția numai 30 la sută, va primi 30 la sută. Nimeni nu-i poate garanta nimănui venit fără muncă.**”

Potrivit legislației în vigoare, unii indicatori de condiționare a drepturilor de retribuție în acord global acționează numai într-un singur sens, și anume pentru penalizare, în cazul nerealizării lor. De exemplu, retribuția întregului personal din I.A.S. este penalizată pentru nerealizarea productivității muncii, cea a personalului t.e.s. este în mod suplimentar condiționată de nedepășirea cheltuielilor planificate la 1 000 lei venit (sau la 1 000 lei producție marfă), iar cea a personalului de conducere se acordă și cu condiția realizării planului la export. În schimb, pentru reducerea peste plan a cheltuielilor la 1 000 lei venit, pentru depășirea productivității muncii și economie de forță de muncă, nu se acordă nimic în plus la retribuție. În instrucțiunile de aplicare a acordului global se precizează chiar că „pentru personalul muncitor din echipele de servire din zootehnie, stabilit pe bază de norme sau normative de personal (sau zonă de servire), tarifele de plată, stabilite inițial prin contract, nu se corectează cu sumele corespunzătoare eventualelor posturi vacante, celor ocupate de persoane aflate în incapacitate temporară de muncă sau concedii”.

Este drept că realizarea unor cheltuieli de producție mai mici decât cele planificate la 1 000 lei venit contribuie la creșterea beneficiilor, și, deci, a părții ce revine oamenilor muncii sub forma participării la beneficiile întreprinderii. Considerăm, totuși, că pentru cointeresarea suplimentară a personalului în creșterea productivității muncii și reducerea cheltuielilor de producție, **în cadrul acordului global s-ar putea acorda un anumit procent la retribuție pentru depășirea planului productivității muncii și diminuarea peste prevederile de plan a cheltuielilor la 1 000 lei venit. Aceste sume ar putea fi plătite fie din economiile la fondul de retribuție, fie din cele realizate la cheltuielile planificate.**

Am luat spre exemplificare ferma vegetală Hărman, din cadrul I.A.S. Prejmer. Cheltuielile la 1 000 lei venit au fost cu 19,1% sub cele admise prin plan, realizându-se economii de peste 1,8 milioane lei, iar productivitatea planificată a muncii a fost depășită cu 12,7%. Determinând efortul financiar pe care l-ar fi necesitat acordarea unui adaos suplimentar de acord de diverse mărimi (0,1—0,5%) pentru fiecare procent de reducere a cheltuielilor la 1 000 lei venit și pentru fiecare procent de depășire a planului productivității muncii, observăm că sumele necesare retribuției suplimentare ar fi reprezentat — chiar în varianta cu procentul cel mai mare (0,5%) — mai puțin de 2% din economia realizată prin reducerea cheltuielilor planificate.

Pentru a fi mai stimulative, tarifele de plată pe unitatea de produs, utilizate în cazul retribuției muncii în acord, ar putea să rămână, de regulă, constante o perioadă mai lungă de timp.

Din analizele întreprinse s-a constatat că dacă aplicarea unor tarife diferite de la o fermă la alta în funcție de condițiile concrete constituie un stimulent în muncă, în schimb modificarea anuală a tarifelor nu este înțeleasă de muncitori, cărora nu li se explică edificator că tariful pe produs, calculat pe baza retribuției tarifare — care rămâne constantă o perioadă mai îndelungată de timp — scade pe măsura creșterii producției medii planificate. De aceea, considerăm că ar fi bine ca, în câteva ferme (de exemplu, ferme de vaci de lapte) să se experimenteze tarife constante pe 3—5 ani, care pot fi calculate în raport cu producția medie planificată pentru perioada respectivă. Astfel de tarife ar stimula mai bine creșterea producției.

*) În practica aplicării acordului global, chiar dacă planul s-a realizat în proporție mai mică de 80%, penalizările la retribuție nu depășesc sumele reținute din retribuție (10—20%) drept garanții, pentru realizarea planului

În zootehnie, precum și în alte sectoare de activitate unde rezultatele muncii pot fi cunoscute la sfârșitul fiecărei luni este mult mai stimulat să se folosească acordul global cu decontare lunară sau cel mult trimestrială, atît pentru muncitori, cît și pentru personalul t.e.s. Cercetările întreprinse au relevat faptul că, în general, formele de retribuție cu perioade mai scurte de decontare sînt mai eficiente, întrucît oamenii înțeleg cu mai mare ușurință legătura dintre munca depusă și rezultatele muncii și retribuția obținută.

Participarea la beneficii, premiile pentru realizări deosebite

VENITUL individual provenit din participarea la beneficii ar trebui stabilit în funcție de retribuția efectiv realizată.

În prezent, el se stabilește în raport cu retribuția tarifară, la care se adaugă sporul de vechime și, cînd este cazul, indemnizația de conducere, corespunzător timpului cît persoana respectivă a fost retribuită de unitate.

Prin luarea în considerare a retribuției efectiv realizate — care cuprinde, în plus față de elementele menționate, adaosul de acord global și diverse sporuri — participarea la beneficii ar reflecta mai exact efortul depus și rezultatele obținute de oamenii muncii, contribuția lor la dezvoltarea întreprinderii.

Există ferme în care activitatea de producție se desfășoară în cadrul mai multor echipe, care obțin rezultate diferite în muncă. Tocmai adaosul de acord este acela care diferențiază retribuția lucrătorilor în funcție de rezultatele de producție ale fiecărei echipe. Prin includerea adaosului de acord în calculul sumelor individuale provenite din participarea la beneficii se va evita situația ca doi muncitori din două echipe ale aceleiași formații, care au retribuția tarifară egală, să dobîndească venituri egale din participarea la beneficii, deși o echipă și-a depășit sarcinile de producție, iar cealaltă nu le-a realizat nici pe cele planificate.

Cercetările întreprinse au pus în evidență faptul că, în general, întreprinderile nu utilizează decît parțial fondul de 1% constituit în vederea acordării de premii pentru realizări deosebite, deși aceste premii au o eficiență deosebită datorită faptului că — fiind acordate în general în perioadele de vîrf ale campaniilor agricole și plătite îndată ce sarcinile au fost îndeplinite — au un efect stimulatîm imediat.

La I.A.S. Călărași, de pildă, pe o perioadă de 3 ani, premiile plătite muncitorilor în iunie pentru depășirea normelor cu cel puțin 10% la recoltare, transportul la baza de recepție, strîngerea, balotarea și depozitarea paielor, efectuarea arăturilor, respectiv în octombrie la pregătirea patului germinativ, efectuarea însămînțărilor de toamnă și însilozarea furajelor au reprezentat între 3,1% și 13,1% din cuantumul total anual al premiilor, în vreme ce cota principală (peste 70%) s-a acordat la finele anului agricol pentru depășirea producțiilor planificate.

S-a constatat că întreprinderile au rețineri în plata premiilor pentru realizări deosebite, întrucît unele criterii de acordare a acestora se suprapun cu cele de plată a adaosului de acord. De exemplu: pentru depășirea normelor cu 10% sau depășirea producției planificate, muncitorii deja primesc adaos de acord, indiferent dacă lucrează în acord individual sau global. De aceea, considerăm că este necesară să fie revizuite și completate criteriile de acordare a premiilor pentru rezultate deosebite.

Măsurile propuse în cele de mai sus se înscriu, în general, pe linia asigurării unei legături mai directe între retribuția realizată și rezultatele muncii. După părerea noastră, corelarea mai judicioasă a acestor elemente va stimula creșterea eficienței muncii fiecărui lucrător și a întreprinderilor agricole în ansamblul lor, contribuind la intensificarea producției în toate ramurile agriculturii de stat.

dr. Gheorghe RĂBOACA
dr. Ioan BRATU
Lucia MIHĂILESCU

Din experiența întreprinderii „1 Mai” — Ploiești

CUM ACȚIONĂM PENTRU PERFEȚIONAREA ACTIVITĂȚII DE COMERȚ EXTERIOR

ÎNȚREPRINDEREA „1 Mai”-Ploiești sub marca de fabricație „UPETROM” produce și exportă de peste două decenii utilaj petrolier pentru foraj, din următoarele familii: instalații de foraj pentru medie și mare adâncime; instalații pentru prevenirea erupțiilor; agregate de cimentare și stimulare; sape cu role pentru foraj.

Producția de utilaj petrolier a crescut într-un ritm susținut în ultimele 2 decenii atât prin creșterea cantitativă asigurată de investiții continue, cât și prin creșterea valorii produselor, prin introducerea în fabricație a unor produse cu tehnicitate mărită, care asigură un grad de valorificare ridicat.

Problemele cu care se confruntă producătorul pentru export

INCERCÂND o raportare a sarcinilor trasate de partid pe linia perfecționării activității de comerț exterior la problematica curentă a întreprinderii noastre, care livrează la export circa 70 la sută din producție, regăsim numeroase din actualele noastre preocupări ca și noi direcții de acțiune către care trebuie să ne mobilizăm eforturile în viitor.

Ca întreprindere specializată pentru producția de export urmărim ca la nivelul fiecărui compartiment, a fiecărei funcții a întreprinderii să se manifeste optica și responsabilitatea de exportator.

Faptul că Centrala industrială de utilaj petrolier și minier este grefată pe structura întreprinderii noastre face ca să existe premisele unei participări active la desfășurarea activității de comerț exterior încă din faza de previziune — prognoză a pieței externe și de elaborare a programelor de export. Preluarea integrală a funcției de comerț exterior, inclusiv comercializarea pe piața externă, concentrându-se astfel într-un singur centru decizional toate problemele de export, ar reprezenta un pas înainte pe linia perfecționării organizării noastre. Se întâresc astfel autoconducerea muncitorească în activitatea de comerț exterior, controlul nemijlocit al producătorului asupra eficienței operațiilor, crește promptitudinea în răspunsul la cererile partenerilor externi. Menținerea legăturii cu cele 32 de piețe actuale de export se poate realiza atât pe calea negocierilor comerciale, cât și prin activități curente de service și asistență tehnică și este de dorit să existe o strânsă corelare în-

tre cele stabilite prin contractele externe și derularea efectivă a lor, sub controlul echipelor noastre de service.

Dar desigur că dintre funcțiile pe care este chemată să le realizeze cu precădere întreprinderea noastră sînt cele de cercetare-dezvoltare și producție. Pe linia integrării cât mai armonioase a activităților în cadrul Centralei industriale de utilaj petrolier și minier, Institutul de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru utilaj petrolier care avea numai o filială în cadrul centralei, restul activînd la București se va muta în chiar incinta întreprinderii. În acest fel, cu forțe reunite, există toate premisele ca marca românească de utilaj petrolier „Upetrom” să-și sporească competitivitatea și prestigiul neconținut pe piața mondială.

Pentru a da o imagine asupra poten-

cînd este vorba de adaptări constructive, ceea ce înseamnă practic că gama ofertei este în realitate mult mai largă.

Creșterea în continuare a competitivității produselor noastre implică acordarea unei atenții mai mari industriei de subfurnizare pentru material tubular (prăjini grele, prăjini de foraj, tije de antrenare), pentru aparatură de măsurarea parametrilor de foraj, scule de manevră etc. Actualii noștri subfurnizori fie că nu produc întreaga gamă a acestor produse, fie că nu pot asigura calitativ sau cantitativ cererea. În același timp, întreprinderea noastră avînd gama cea mai largă de fabricație din lume (în tabel nu am putut compara gama noastră de fabricație decît însumînd profilele de fabricație a 4 firme americane), trebuie susținută de o multitudine de mici întreprinderi subfurnizoare, avînd o specializare strictă,

Tabelul nr. 1

Compararea gamei de fabricație a întreprinderii „1 Mai” Ploiești cu cea a unor firme americane

Utilajul component	Caracteristica	„UPETROM”	U.S.A.
Trolii	Putere	CP. 1 000, 1 500, 2 000, 3 000	1 000, 1 500, 2 000, 3 000.
Mese rotative	Ø trecere	in. 17,5; 20,5; 27,5; 37,5;	17,5; 20,5; 27,5; 37,5; 49,5;
Capete hidraulice	Sarc. max.	UStf. 220; 330; 440; 550; 715;	200; 300; 400; 500; 650;
Macarale cîrlig.	"	" 220; 350; 440; 550;	250; 350; 500; 650; 750; 1 000;
Pompe de noroi duplex și triplex.	Putere	CP. 700; 1 000; 1 300; 1 600;	700; 1 000; 1 300; 1 600;

țialului de export al întreprinderii „1 Mai”-Ploiești voi face cîteva referiri la oferta a 4 mari firme americane (National Supply Co, Continental Emsco, Oilwell și Gardner Denwer), știut fiind faptul că S.U.A. au o pondere de circa 80% din exporturile mondiale de utilaj petrolier.

După cum se poate vedea din tabelul nr. 1 în România se execută instalații de foraj (de mare și medie adâncime) avînd componente în general de aceeași gamă și caracteristici ca cele americane; unele diferențe apar la capete hidraulice și macarale cîrlig datorită faptului că normele americane A.P.I. sînt exprimate în tone scurte, existînd preocuparea de aliniere la aceste norme pentru beneficiarii care solicită o asemenea execuție. Elasticitatea față de cererea partenerului extern este, dealtfel, o preocupare majoră în cadrul întreprinderii noastre, inclusiv atunci

la un singur component, reper, dar pe care să-l producă atât în execuție normală, cât și pentru climat rece sau tropical (umed, uscat), echipament electric în construcție normală, antiexplozivă etc.

Dispensarea eforturilor pentru asimilarea unor componente ce în practica internațională se asigură prin cooperare (elemente de asamblare, cuplaje, ambreiaje cu discuri și cu burduf, aparatură pneumatică, aparatură hidraulică, ateliere metalice etc.), ca și extinderea mai recentă a profilului către utilaj minier, metalurgic, mașini-unelte ne face și mai grea lupta pe care o dăm permanent cu acerba concurență de pe piața mondială. Ne mîndrim într-adevăr cu faptul că realizăm în prezent mașini-unelte specializate pentru utilaj petrolier, de mare randament, cum sînt strungurile cu planșaiță de pînă la 1 800 mm, sau pentru prăjini de

foraj lungi de 10—16 m. mașini de danturat în V, produse de numai 3 firme în lume, dar aceasta ne depărtează de „linia întâi” a luptei pentru competitivitate.

Integrarea funcției de comerț exterior în cadrul centralei sperăm că va lărgi accesul nostru la informația științifică de specialitate, schimbul de experiență, care completate cu o regândire a indicatorilor de plan pentru producția de prototipuri să genereze un nou

bligație majoră a exportatorului — îl constituie faptul că indicatorii de eficiență sînt net superiori în cazul exportului de piese de schimb față de exportul de instalații complete. Valorificarea acestei oportunități presupune pe linia comercializării realizarea unor depozite de piese de schimb, atît la producător, cît și pe piețele externe, care să permită livrări prompte, extinderea rețelei de service care să ofere aceste piese împreună cu serviciile de asistență

Tabelul nr. 2

Dinamica procesului de inovare a producției

1980	1981	1982	1983	1984	1985
100 ⁰	24,8	34,1	46,2	56,0	72,0

avînt al inovației tehnice, al activității de cercetare-dezvoltare. Aplicarea cu fermitate în viață a prevederilor legale privind subfurnizarea cu prioritate și exigență deosebită pentru producția de export se impune nu numai la subansamble ci și pentru o serie de oțeluri aliate, laminate de dimensiuni mari, vopsele, cabluri de tracțiune, cauciucuri, ce intră în producția utilajului petrolier.

Transformarea științei în forță nemijlocită de producție, fapt evident în munca noastră de zi cu zi, pledează pentru regăsirea acestor cheltuieli (de cercetare-proiectare) în structura prețului de cost al produselor noastre, ca o cale de autogestione și autofinanțare rațională a activității de cercetare-proiectare. Cheltuielile pentru modernizarea produselor, întocmirea documentației, inclusiv adaptările constructive solicitate de parteneri externi care nu se regăsesc actualmente în cheltuielile de fabricație, deși implică o muncă laborioasă de proiectare, pregătire a fabricației, verificare etc., este firesc să fie suportate de beneficiar. Reglementarea în spiritul autogestiei trebuie să-și găsească și documentația de însoțire și prezentare a utilajelor, astfel încît ele să fie ușor accesibile, în timp util, în condiții grafice corespunzătoare, făcîndu-se la acest capitol de multe ori o economie greșit înțeleasă.

Un alt plan al luptei pentru calitate și competitivitate îl constituie asigurarea înaltei fiabilități a utilajelor. Exigențele privind funcționarea utilajului petrolier sînt foarte ridicate — spre exemplu dacă un motor diesel instalat pe un mijloc de transport trebuie să funcționeze 2 000—5 000 ore pînă la reparația capitală, în cadrul instalațiilor de foraj motoarele trebuie să lucreze peste 30 000 de ore. Această performanță se realizează prin asigurarea service-ului și a pieselor de schimb pentru instalații (se practică chiar reclama: „în trei zile firma noastră vă asigură orice piesă de schimb, în orice punct de pe glob”). Dealtfel, semnificativ pentru amploarea pe care o cunoaște comerțul cu piese de schimb și părți de schimb este faptul că volumul valoric al exportului anual de piese de schimb al firmelor americane este de circa 10 ori mai mare decît exportul de instalații complete. Înțelegerea acestui specific al piețelor, exploatarea acestui uriaș dezechilibru presupune orientări ale politicii de dezvoltare în ramură, axată aproape exclusiv pe fabricii noi de utilaje și nu de piese de schimb. Un argument în favoarea extinderii exportului de piese de schimb — pe lîngă faptul că este o o-

tehnică, service, care să transmită operativ și competent cererile partenerilor externi.

Cum ne organizăm pentru rezolvarea lor

PENTRU ÎNFĂPTUIREA sarcinilor ce revin întreprinderii „1 Mai” Ploiești în acest cincinal pe linia exportului conducerea colectivă sub îndrumarea organizației de partid s-a preocupat pentru promovarea fermă a noului în toate domeniile, pentru afirmarea largă și generalizarea experienței, gîndirii și practicii înaintate, pentru mobilizarea și mai puternică a colectivului de muncă în vederea lichidării deficiențelor, pentru depășirea greutăților și soluționarea operativă a problemelor complexe pe care le ridică producția de utilaj petrolier în general și cea destinată exportului în special, cunoscut fiind că succesul în aspra competiție de pe piața externă, este și trebuie să fie pregătit prin eforturile conștiente ale fiecărui compartiment din întreprindere, ale fiecărui muncitor, tehnician, inginer economist, ale tuturor membrilor colectivului în fruntea cărora se situează comunității.

Pornind de la premisa că factorii principali care condiționează eficiența exportului sînt: reducerea prețului intern complet pentru export; sporirea calității produselor, modernizarea și diversificarea utilajelor petroliere la nivelul tehnicii mondiale, asigurarea promptă a service-ului, asistenței tehnice și pieselor de schimb beneficiarilor, perfecționarea comercializării externe, organizația de partid și consiliul oamenilor muncii au acționat pentru a influența favorabil fiecare element al eficienței exportului, ceea ce a permis ca în cincinalul 1976—1980 ca și în actualul cincinal activitatea de export a întreprinderii să înregistreze creșteri impresionante, cu un ritm mediu anual de 15%, ceea ce demonstrează că hotărîrile și deciziile adoptate au fost bune, iar acțiunile întreprinse s-au soldat cu rezultatele scontate.

Inițiativele muncitorești ale comitetului sindicatului au constituit un mod concret de participare a personalului muncitor la descoperirea și valorificarea rezervelor interne. Așa este, de pildă, inițiativa „Fiecare specialist un cadru de concepție” care prin obiectivele sale antrenează toate cadrele tehnico-ingenerești la rezolvarea unor teme

tehnico-economice concrete care pe lîngă economiile aduse, accelerează totodată procesul de integrare în problemele întreprinderii a noilor cadre. Această inițiativă are o tradiție de peste 15 ani în întreprinderea noastră.

Lărgind sfera antrenării oamenilor muncii la descoperirea și valorificarea rezervelor interne, comitetul sindicatului a lansat anual în rîndul muncitorilor cu înaltă calificare peste 2 500 fișe de propuneri — prin care aceștia sînt solicitați de conducerea colectivă, ca principali factori de care depinde realizarea producției, ca cei mai buni cunoscători ai unor fenomene existente în procesul de producție pentru a formula propuneri privind: creșterea productivității muncii; organizarea superioară a producției și a muncii; reducerea consumului de materii prime, materiale, energie și combustibili; recuperarea și valorificarea materialelor refolosibile; îmbunătățirea calității produselor etc.

Această inițiativă a avut o aderență largă în mase, astfel că numai în anul 1981 au fost reținute din fișele lansate un număr de peste 1 200 propuneri din care cu aplicare directă 782.

Pe linia perfecționării controlului de calitate Comitetul de partid și C.O.M. au acționat în direcția realizării cu forțele proprii ale întreprinderii a 32 standuri pe care se execută probele tehnice prevăzute în caietele de sarcini ale fiecărui produs ca și dotarea cu peste 35 000 A.M.C.-uri a sectoarelor de control și laboratoarelor uzinei. Un rol deosebit de important în ridicarea calității produselor joacă asigurarea și pregătirea forței de muncă, ridicarea nivelului de calificare tehnic-profesional al cadrelor, în strînsă concordanță cu cerințele modernizării producției. În acest context, sub conducerea organizațiilor de partid, au fost revăzute programele de calificare și perfecționare a pregătirii profesionale a cadrelor, completate cu teme practice legate de activitatea fiecărui muncitor, țînînd cont de nivelul de pregătire teoretică și profesională a acestora. În secțiile de bază ale întreprinderii s-au creat ateliere școlare, dotate cu mașini și utilaje corespunzătoare, încadrate cu maiștri instructori bine pregătiți, asigurîndu-se condiții necesare pregătirii teoretice și practice, a formării noilor generații de muncitori calificați.

Analizele asupra calității producției, organizate la inițiativa comitetului de partid săptămînal, atît la nivelul întreprinderii cît și la nivelul secțiilor, cu participarea specialiștilor din compartimentele de pregătire fabricației au condus la eliminarea unor cauze generatoare de rebuturi, reclamații și degradări. De o mare eficiență au fost și analizele organizate de Comitetul de partid, C.O.M., Inspectoratul general de stat pentru controlul calității produselor și M.I.C.M., împreună cu subfurnizorii unor produse la care s-au analizat și luat măsuri pentru înlăturarea deficiențelor referitoare la calitate. Toate aceste măsuri s-au concretizat în realizarea unor produse la înalți parametri calitativi, numărul reclamațiilor scăzînd în ultimii ani aproape la zero — iar cele care au mai apărut au vizat unele repere ale subfurnizorilor.

Referindu-ne la coeficientul de utilizare al metalului, aceasta a crescut în intervalul 1975—1980 cu 35%.

Avînd în vedere importanța problemei inovării produselor, Comitetul de

partid și C.O.M. în ședințe proprii și comune, au analizat stadiul asimilării produselor din planul tehnic pe fiecare fază în parte, stabilind măsuri concrete pentru remedierea unor rămăneri în urmă sau pentru devansarea asimilării. Tabelul nr. 2 prezintă dinamica procesului de înnoire în actualul cincinal. În paralel cu acțiunea de asimilare a produselor din planul tehnic, comitetul de partid și C.O.M. au pus un accent deosebit pe asimilarea unor materiale, piese sau subsamblate procurate din import, în scopul reducerii efortului valutar al întreprinderii. În acest scop, la nivelul Comisiei pentru dezvoltare, investiții și progres tehnic, a fost elaborat un program pentru reducerea importurilor concretizat în 85 măsuri cu o eficiență economică de 87,7 milioane lei.

Mișcarea de invenții-inovații, ca o componentă de bază a introducerii progresului tehnic în procesul de producție, și-a adus prin cele 12 cercuri ale inovatorilor și inventatorilor un aport prețios la diversificarea și modernizarea producției.

Dezvoltarea producției de piese de schimb a impus conducerii colective a întreprinderii o nouă orientare în fabricația acestora, ca cerință obiectivă de concentrare și specializare în scopul sporirii productivității muncii și a reducerii costurilor de producție.

Astfel, în urma analizelor și numeroaselor propuneri făcute în adunările oamenilor muncii a reieșit necesitatea organizării unor sectoare și linii de fabricație distincte pe grupe și familii de piese, pentru unele piese de schimb cu pondere și frecvență mare.

Totodată au fost luate măsuri ca planificarea și programarea în fabricație a pieselor de schimb să se facă pe bază de loturi optime care să asigure o productivitate sporită și costuri de fabricație cât mai mici, cu respectarea strictă a termenelor de livrare contractuale.

În ceea ce privește activitatea de service pentru utilajul petrolier ea este complexă, deoarece comportă personal policalificat, scule și piese de schimb pentru toate fabricatele ce intră în componența instalației și sint produse în alte întreprinderi calobaratoare. Din această complexitate derivă importanța cu totul deosebită a asigurării funcționării ireproșabile a utilajelor în exploatare, de către echipele noastre de specialiști, prezente la locul de exploatare a utilajelor.

Din analizele efectuate de biroul comitetului de partid în ședința comună cu biroul executiv al C.O.M. cu privire la activitatea de ofertare, contractare și derulare a contractelor externe, a reieșit că durata acestui ciclu este mare, în transmiterea documentelor de la beneficiar la producător, fiind antrenate verigi intermediare, ce frânează operativitatea cu care trebuie să răspundem cerințelor partenerilor externi. În limitele competenței sale, comitetul de partid și consiliul oamenilor muncii au acționat la nivelul întreprinderii, pentru reducerea circuitului documentelor, reducerea duratei de lansare în fabricație, eliminând unele verigi paralele. Totodată au fost luate măsuri de defalcare și urmărirea deosebită a producției de

export pînă la nivelul formațiilor de lucru, produsele destinate exportului fiind înseriate și marcate încă din faza de intrare în fabricație. S-a remarcat necesitatea unei mai bune organizări a întregii activități, începînd de la prospectarea pieței, cercetarea-proiectarea, aprovizionarea, adaptarea fabricației, livrarea produselor, și finalizînd cu urmărirea acestora în exploatare, acordarea asistenței tehnice, service-ului și asigurării pieselor de schimb la beneficiar. De asemenea, este necesară o mai mare preocupare pentru folosirea unor forme moderne de relații economice internaționale cum ar fi: extinderea exportului de instalații complexe, dezvoltarea activității de cooperare economică și tehnico-științifică, extinderea comerțului cu brevete și licențe, know-how, a activității de consulting-engineering, încheierea unor contracte de leasing atunci cînd închirierea unui produs este mai avantajoasă decît cumpărarea lui, forme care contribuie la creșterea eficienței relațiilor economice externe, prin avantajele specifice față de operațiunile „clasice” de comerț exterior.

Acționînd în continuare, în direcția valorificării superioare a potențialului tehnico-științific de care dispune, întreprinderea „1 Mai” Ploiești va oferi și în viitor partenerilor săi utilaje de un înalt nivel tehnic cu parametrii competitivi cu cele mai moderne produse similare realizate în lume.

Vasile ERHAN

președintele Comitetului sindicatului
Întreprinderea „1 Mai” Ploiești

Pe urmele materialelor publicate

În industria mică

REFERITOR la articolul „Cum sint folosite posibilitățile de adîncire a cooperării cu marea industrie”, publicat în „Revista economică”, din 30 iulie 1982 și semnat de Mihai Gondoș, cercetător și Marin Sandu, economist — de la Institutul de economie industrială, am primit următoarea scrisoare: Pe această cale vă rugăm să primiți sincere mulțumiri din partea oamenilor muncii din unitatea noastră pentru modul în care ați abordat problema micii industrii din mediul rural. Și pentru a ne face mai bine înțeleși, vă facem cunoscut următoarele:

Sintem o unitate de mică industrie „Asociația economică intercooperatistă cu profil industrial Vitomirești județul Olt” care își desfășoară activitatea în mediul rural, folosind forța de muncă locală, din cooperativele de producție asociate. Cu alte cuvinte forța de muncă excedentară și realizăm o producție de peste 80 000 000 lei anual.

De pe meleagurile acestei zone, oamenii trebuiau să migreze către orașe pentru a-și câștiga existența, făcînd naveta și sacrificînd mult timp. Prin înființarea asociației

noastre, țărani cooperatori care, în anumite perioade de timp deveneru disponibili, au unde să lucreze, calificîndu-se în afară de meseria de agricultor, în diverse alte meserii.

Unitatea noastră valorifică importante resurse de materii prime locale, avînd relații de colaborare cu peste 500 unități de stat și cooperatiste din țară și furnizînd produse pentru export. Ca să puteți aprecia mai bine modul de realizare al oportunității produselor fabricate, vă precizăm că unitatea noastră execută:

a) plăci mozaicate din dale cu desene pentru Metroul din București (stația „Republica” fiind pardosită cu plăci din Vitomirești și de către muncitorii noștri);

b) simeringuri pentru 400 de unități ale Ministerului Construcțiilor de Mașini și pentru S.M.A.-urile din țară;

c) o pondere mare de produse industriale destinate agriculturii, ca de pildă: spalieri de vie; navete lapte; cuști pentru abatoarele de pui; box-paleți pentru întreprinderile viei și vinului etc.

Pentru a întregi articolul dv. exemplele de la unitatea noastră pot arăta opinia publică, ce sint în stare să facă țărani pe linie de industrie mică și pot demonstra astfel că extinderea ei în mediul rural

(sătesc) are o serie de avantaje:

a) țărani care lucrează în industria mică se leagă de sat și implicit de agricultură;

b) satele fără înflorire prin aceea că personalul angajat are posibilitatea să realizeze câștiguri atît din industria mică cît și din agricultură;

c) se evită pierderea de timp pentru efectuarea navetei pentru a merge la lucru în alte localități etc.;

d) se stabilizează și se leagă de agricultură forța de muncă masculină și tinăra etc.

În anul 1981, unitatea noastră a realizat un beneficiu de 14 000 000 lei din care 7 000 000 lei a fost repartizat unităților asociate. Sintem unitate autofinanțată și nu solicițăm credite de la stat pentru unitatea noastră, banca fiind un simplu depozitar care în loc să ne ia dobinzi pentru credite, ne plătește nouă dobinzi la cele circa 10 000 000 lei cu care rulăm.

În speranța că relatarea noastră despre experiența dobîndită de noi, va interesa cititorii „Revistei economice” vă rugăm să primiți cea mai distinsă stimă și considerație.

N. VLĂDOIU

secretar al organizației de bază P.C.R.

Ov. MĂRINIUC

președintele comitetului sindicatului
Asociația economică industrială
Vitomirești, județul Olt

**AUTOGESTIUNEA ÎN ÎNTREPRINDERI:
RĂSPUNDERI, ACȚIUNI, REZULTATE**

**Bugetul de venituri și cheltuieli –
instrument de planificare și conducere**

APLICAREA cu consecvență a principiului autogestiei economico-financiare la nivelul fiecărei unități economice, obținerea rezultatelor scontate sînt dependente de îndeplinirea riguroasă a prevederilor din bugetul de venituri și cheltuieli al fiecărei întreprinderi, instrument atotcuprinzător de planificare și fundamentare a indicatorilor de bază, precum și de asigurare a echilibrului între venituri și cheltuieli. Execuția bugetului de venituri și cheltuieli, exprimată valoric, stabilește modul în care s-a desfășurat activitatea economico-financiară a fiecărei întreprinderi, în care s-au utilizat fondurile materiale și bănești, rezultatele înregistrate și gradul de îndeplinire a indicatorilor de eficiență. Echilibrul financiar al fiecărei unități economice este condiționat de realizarea integrală și la termen a planului producției fizice în structura contractată cu beneficiarii, de realizarea valorii producției nete concomitent cu reducerea costurilor de producție, de îndeplinirea planului la valoarea producției marfă vîndută și încasată.

Defalcarea indicatorilor pe fiecare loc de muncă

REZULTATELE finale, oglindite în execuția bugetului de venituri și cheltuieli la nivel de întreprindere, reprezintă realizările însumate obținute pe locuri de muncă, ateliere și secții, acolo unde se înregistrează cheltuieli ca urmare a desfășurării diferitelor operații economice. Aceasta a impus ca la fiecare loc de muncă unde se înregistrează consumuri de valori materiale și forță de muncă să se stabilească cu anticipație cît trebuie să se producă, calitatea producției respective și nivelul maxim al cheltuielilor necesare obținerii producției planificate. Această cerință imperioasă a făcut ca indicatorii stabiliți în bugetul de venituri și cheltuieli al întreprinderii să fie defalcați pe secții, ateliere și locuri de muncă.

Intrucît prin actele normative în vigoare nu s-a stabilit modul concret în care să se determine o parte din indicatorii prevăzuți în bugetul de venituri și cheltuieli al întreprinderii la defalcarea lor pe secții și ateliere, și nici forma de întocmire a acestui buget, am considerat util să prezentăm experiența dobîndită de întreprinderea de prelucrare a maselor plastice din Buzău, reliefînd

atît procedeele folosite cît și rezultatele obținute.

Astfel, la venituri, pe baza planului de producție în structura fizică pe întreprindere, se evaluează producția aferentă fiecărei secții și atelier la prețuri de producție — în întreprinderea noastră se realizează produse finite la fiecare secție, fără a fi necesară o asamblare într-o secție finală — obținîndu-se valoarea producției marfă planificată a se fabrica. Însumarea valorii producției marfă din secții corespunde valorii producției marfă fabricată pe întreprindere, primită prin fila de plan de la centrală.

La cheltuieli, cheltuielile materiale se determină prin însumarea valorii materiilor prime și materialelor specificate direct pe fiecare produs potrivit fișelor tehnologice, rețetelor de fabricație și

Un buget de venituri și cheltuieli întocmit la începutul fiecărei luni cuprinde indicatorii prevăzuți în modelul alăturat. Consumurile maxime de materii și materiale directe pentru fiecare produs sînt transmise compartimentului care le eliberează, și la secții, fiind calculate tot pe baza cantităților de produse planificate și a normelor de consum. Cheltuielile cu întreținerea și funcționarea utilajelor se stabilesc pe bază de normative pentru fiecare element de cheltuieli, a consumurilor optimizate din bilanțul termoeenergetic și a plafoanelor maxime la cheltuielile normate. De menționat că la respectarea normelor de consum de materiale, retribuții și reparații curente și capitale contribuie în bună măsură și controlul economic preventiv instituit în toate unitățile.

BUGET
de venituri și cheltuieli pe luna iunie 1982
art. cărbune activ — în mij lei

VENITURI		CHELTUIELI	
Producție marfă	2 973	Materii prime	1 353
		Cheltuieli de transport- aprovizionare	32
		Retribuții	482
Indicatori de eficiență		Cheltuieli întreținerea și funcționarea utilajelor	584
Producție netă	821	Cheltuieli generale ale secției	162
Beneficiu	266		
Determinarea prod. nete		Costul secției	2 613
Beneficiu	266	Cheltuieli generale ale întreprinderii	94
Retribuții directe	482	Costul complet	2 707
Tehnică nouă	28		
Alte cheltuieli	15		
Retribuții indirecte	30		
Producția netă	821		

Limitele maxime ale cheltuielilor indirecte, defalcate pe subconturi, sînt cele din anexa privind planul cheltuielilor indirecte

actualizării consumurilor specifice ce se efectuează anual. Materialele eliberate în producție se evaluează la prețul efectiv (prețul de facturare plus cheltuielile de transport-aprovizionare). Din cheltuielile materiale directe se scad valorile materialelor re folosibile evaluate la prețul de valorificare (deșeuri fier, hîrtie predată la întreprinderile colectoare, deșeuri lemn etc.). În același mod se procedează și cu consumul specific de manoperă stabilit în ore pentru fiecare produs și retribuția tarifară pe oră potrivit categoriei lucrării sau operației de executat. La retribuțiile directe se calculează impozitul pe fondul total de retribuții și contribuțiile pentru asigurările sociale.

Cheltuielile generale ale secțiilor se planifică tot pe bază de normative, comparîndu-se cu cheltuielile realizate în anul anterior, ținîndu-se seama și de sarcina de reducere a acestora. Pentru cheltuielile comune planificate și comunicate secțiilor se stabilesc plafoane maxime pe an cu defalcare pe trimestre. La costul secției se adaugă cheltuielile generale ale întreprinderii folosind metoda suplimentării, baza de repartizare fiind costul de secție, iar coeficientul de repartizare este cel planificat. Prin însumarea cheltuielilor directe și indirecte ale secției și cheltuielilor generale ale întreprinderii, se obține costul complet, care permite stabilirea beneficiului potențial la nivel de secție (valoarea pro-

ducției marfă fabricată — costurile de producție).

Valoarea producției nete la nivel de secție se determină astfel: se însumează retribuțiile directe, impozitul pe fondul total de retribuție, contribuțiile pentru asigurări sociale, beneficiul, cota de cheltuieli pentru cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și introducerea progresului tehnic, cota altor cheltuieli cu munca vie, iar retribuțiile indirecte se colectează din conturile analitice ale contului 520 „cheltuieli comune ale secției“.

Având în vedere faptul că la începutul fiecărui an și ori de câte ori intervin schimbări de prețuri la materiile prime aprovizionate se întocmește planul costului pe întreprindere, ocazie cu care se întocmește și planul costului unitar al produsului (formular C.P. 4), am pus la dispoziția șefilor locurilor de muncă productive și acest plan care conține articolele de calculație a costurilor și prețurile la produsele planificate.

Obligația respectării prevederilor din bugetul de venituri și cheltuieli, pe locuri de cheltuieli, revine **șefului locului de muncă și personalului de specialitate din compartimentul financiar-contabil**. Șeful locului de muncă, pe baza planului primit, ridică materiile prime și materiale din depozite în cantități suficiente pentru producția posibilă de realizat într-un schimb de lucru sau pentru un lot de produse, potrivit tehnologiei stabilite. La fel se procedează și cu repartizarea personalului operativ, distribuit pe operații potrivit normelor de lucru și tehnologiei produsului. La sfârșitul schimbului de lucru sau la finisarea loturilor intrate în fabricație, prin compararea cantităților de produse stabilite prin plan cu cele realizate și predate la depozite, se stabilesc economiile sau depășirile la cheltuielile directe.

Cheltuielile indirecte se urmăresc operativ prin folosirea unor evidențe simple identice cu situațiile întocmite pentru fiecare loc de muncă la care s-au planificat cheltuieli. Personalul financiar-contabil operează și cumulează zilnic valorile materiale din documentele de consum, valori pe care le compară cu cele planificate și informează șeful locului de muncă în situația în care cheltuielile efective au ajuns la nivelul planului.

Pentru retribuții se are în vedere ca numărul personalului de conducere și indirect productiv din cadrul secției sau locului de muncă respectiv să se mențină la nivelul numărului de personal luat în calcul în momentul planificării cheltuielilor.

Pentru consumul de materii, materiale și retribuții directe se transmit secțiilor (pentru produsele din nomenclatorul lor de fabricație), după părerea noastră, prea multe situații și anume: norme de consum specific anual, calculația costului unitar al produsului pe articole de calculație, bugete de cheltuieli conform modelului prezentat, iar pentru materii prime și materiale se fixează prin fișa limită cantitățile ma-

xime necesare realizării produselor planificate. Aceste consumuri, împreună cu lansarea produselor în fabricație și efectuarea reparațiilor curente și capitale, sînt supuse și controlului economic preventiv.

În anumite situații se înregistrează depășiri sau economii la cheltuielile cu întreținerea și funcționarea utilajelor, aceasta ca urmare a intrării înainte sau după perioada planificată a unor utilaje în reparații, dar depășirile se regularizează în cadrul trimestrului. Greutăți s-au întîmpinat fie în aprovizionarea cu întîrziere a unor materii prime deficitare, fie prin primirea acestora în cantități inferioare celor necesare realizării planului. Aspectele negative ivite se analizează la nivelul secției, procedîndu-se în unele cazuri la redistribuirea de personal între ateliere sau chiar între secții în funcție de asigurarea cu materii prime și de posibilitățile de desfacere a produselor realizate peste plan. Problemele care nu-și găsesc rezolvare la nivelul secțiilor se prezintă biroului executiv al consiliului oamenilor muncii, care hotărăște asupra situațiilor existente. Ca urmare a procedeelelor folosite și măsurilor întreprinse **întreprinderea a realizat planul la toți indicatorii pe anul 1981 și în primul semestru din anul 1982.**

În prezent, membrii consiliului oamenilor muncii și șefii locurilor de muncă cunosc modul de determinare a indicatorilor prevăzuți în bugetul de venituri și cheltuieli al secției, fac distincție între cheltuieli și costuri de producție ceea ce îi ajută la luarea deciziilor privind reducerea costurilor și obținerea de beneficii cît mai mari. Pentru a obține în continuare rezultate pozitive se urmărește zilnic la nivelul conducerii aprovizionarea cu materii prime deficitare, precum și ritmul predării produselor finite la depozite, iar decadal stadiul realizării producției fizice comparativ cu planul.

● Sistemul de indicatori

ÎN VEDEREA reducerii numărului de calculații, opinăm pentru elaborarea numai a indicatorilor strict necesari pentru locurile de cheltuieli, astfel: ● **planul lunar al producției fizice în structura contractată cu beneficiarii și pentru care există asigurate materiile prime necesare**; ● **valoarea producției marfă planificată a se fabrica**, obținută prin evaluarea producției fizice la prețurile de producție; ● **planul costului unitar al produsului — C.P.4**, care să se comunice secțiilor la începutul anului de plan și ori de câte ori intervin modificări cantitative de materii prime ca urmare a reducerii consumurilor, schimbarea tehnologiilor de fabricație, a prețurilor și tarifelor sau majorarea retribuțiilor; ● **planul cheltuielilor indirecte** întocmit pe an cu defalcare pe trimestre; anual și cu ocazia unor modificări să se transmită în continuare secțiilor de producție listele cu consumuri specifice cuprinzînd cantitățile de materii și materiale ne-

cesare fabricării produselor care intră în nomenclatorul de fabricație al secției, precum și consumul specific de manoperă în ore; ● **determinarea producției nete planificată și realizată pentru secție sau atelier** să se efectueze prin metoda de producție (din valoarea producției marfă să se scadă valoarea materiilor prime și materialelor indirecte stabilite extracontabil din conturile analitice ale contului 520 „cheltuieli generale ale secției“, deschiș pentru fiecare secție în parte).

Urmărirea și respectarea încadrării în prevederile planului la indicatorii defalcați la nivelul secției asigură realizarea cu certitudine a tuturor indicatorilor la nivel de întreprindere. Prin planificarea unui număr redus de indicatori la nivelul locurilor de cheltuieli, se permite șefilor locurilor de muncă să urmărească desfășurarea proceselor tehnologice și să ia măsurile necesare pentru eliminarea risipei, obținerea de produse de calitate.

Totodată, **apreciem că este necesar să se emită acte normative în care să se fixeze atribuțiile, modul de lucru și răspunderile pentru unele compartimente care contribuie la elaborarea și urmărirea prevederilor din plan**, cum sînt: **compartimentul planificare** pentru lansarea produselor în fabricație, emiterea fișelor limită, bonurilor de consum și urmărirea îndeplinirii planului; **compartimentul tehnic** pentru respectarea normelor de consum materiale și probleme tehnologice, proiectări produse noi etc.; **organizarea muncii** pentru manopera planificată și realizată; **compartimentul mecano-energetic, automatizări** pentru consumul de apă, abur, combustibil, energie; pentru **compartimentul aprovizionare, desfacere** etc.

În vederea creșterii rentabilității, menținerii echilibrului între încasări și plăți și creșterii volumului beneficiilor, conducerea întreprinderii noastre a dispus compartimentului mecano-energetic și automatizări, ca planificarea și normarea consumului de apă, abur, combustibil și energie să se efectueze pe grupe de produse (care pînă în prezent se planifica pe secții), fapt ce va permite diminuarea consumului la aceste utilități, estimat valoric la suma de lei 600 mii lei pe sem II a.c. Măsurile adoptate vor asigura încadrarea în sarcina de reducere a consumului energetic potrivit hotărîrilor de partid și de stat. Din acțiunea întreprinsă privind înnoirea produselor s-a reușit asimilarea unor utilaje și stabilirea tehnologiei de realizare a întregii game de carcase pentru elementii filtranți, carcase care pînă în prezent s-au executat de diverse întreprinderi prin colaborare; acțiunea va conduce la realizarea unei producții nete suplimentare de peste 2,5 milioane lei lunar, producție ce se va realiza în cursul trimestrului IV. a.c.

Gh. MOLDOVEANU

contabil șef la Întreprinderea de prelucrare a maselor plastice din Buzău

Concepte in sprijinul eficienței economice

ORGANIZAREA PROCESULUI DE ASIMILARE A PRODUSELOR NOI

BENEFICIIND din plin de aportul cuceririlor științei și tehnicii și stimulată de cerințele calitative și cantitative ale beneficiarilor reali sau potențiali, industria noastră constructoare de mașini se înscrie viguros pe linia unui amplu proces de **innoire și diversificare a producției**, condiție de prim ordin pentru satisfacerea nevoilor interne în contextul orientării spre reducerea importurilor, pentru o participare tot mai competitivă pe piața externă, pentru creșterea eficienței economice.

Infăptuirea unei politici de dezvoltare în centrul căreia se află beneficiarul, piața, impune fiecărei întreprinderi un important efort organizatoric în vederea măririi capacității de adaptare operativă, din mers, la cerințele utilizatorilor produselor sale. Din acest punct de vedere un rol deosebit are **buna pregătire a producției**, prin care înțelegem, în cazul de față ansamblul de măsuri referitoare la crearea și asimilarea a noi produse, modernizarea produselor aflate în fabricație, introducerea tehnicii noi, a tehnologiilor avansate și a celor mai eficiente sisteme de organizare a producției.

Pregătirea producției are, deci, ca obiective rezolvarea următoarelor sarcini: asigurarea fabricației de noi produse la nivelul tehnicii mondiale și modernizarea celor existente, permițând astfel promovarea unui progres tehnic neîntrerupt; crearea premiselor necesare unei activități uniforme și ritmice, pe bază de grafic, în conformitate cu sarcinile de plan cu privire la asimilarea și fabricarea de noi produse: reducerea cheltuielilor de muncă vie și materializată necesară efectuării acestei activități, utilizând cele mai eficiente sisteme de organizare și de muncă.

Modul de organizare a verigilor structurale în care se realizează activitatea de pregătire a producției (cercetare, proiectare, ateliere de prototipuri, laboratoare, standuri de probe și testări, stații pilot ș.a.) diferă de la o întreprindere la alta în funcție de structura și natura producției, procesele tehnologice, căile de asimilare a produselor etc.

Concepția proprie: avantaje și cerințe specifice

O **PROBLEMĂ IMPORTANTĂ** o constituie alegerea căii pe care se face asimilarea noilor produse. Se disting trei căi principale: 1) după model de referință; 2) după licență de fabricație; 3) după concepție proprie.

● **Asimilarea după model de referință** este foarte puțin recomandabilă în construcția de mașini, ca atare, din următoarele motive: „uzura morală” la care ajunge (mai cu seamă în industria automobilelor, a mașinilor-unelte, a aparatelor electro-menajere, a aparatului electronice ș.a.) produsul respectiv, pînă la asimilarea în fabricație de serie; de foarte multe ori modelul de referință nu corespunde integral condițiilor specifice în care produsul respectiv va trebui să funcționeze după asimilare; o serie întregă de produse ce ar putea servi ca model de referință sînt aparate prin norme, brevete, patente și, deci, nu pot fi asimilate în acest mod.

Cu toate acestea, modelul de referință poate fi utilizat în practica asimilării de noi produse, dar nu prin reproducerea lui fidelă, ci ca **mijloc de documentare**. Astfel se poate crea un **produs propriu**, cu caracteristici funcționale superioare și cu soluții constructive îmbunătățite.

● **Asimilarea după licență** este utilizată în mod curent, date fiind avantajele pe care le prezintă: reduce ciclul de asimilare, prin faptul că documentația constructivă și tehnologică este deja elaborată de licențiator, iar activitatea de asimilare se reduce la executarea și experimentarea (testarea) produsului nou; succesul asimilării prezintă un grad mai mare de certitudine, întrucît aceasta se bazează pe experiența licențiatorului; licența poate prezenta — în unele cazuri — **influențe pozitive** sub raportul progresului tehnic, chiar la scara unei ramuri întregi, deoarece colaboratorii la asimilarea unui nou

produs (în special în cazul celor complexe) trebuie să-și perfecționeze activitatea sub aspect tehnologic și tehnic pentru a satisface cerințele licenței.

Dacă se ține însă seama de faptul că furnizorul de licență desfășoară continuu o intensă activitate de cercetare-dezvoltare, care face ca în momentul „livrării” licenței să existe deja în faza de finalizare un produs superior, se înțelege de la sine că această cale de asimilare trebuie ocolită în majoritatea cazurilor cînd perioada de „uzură morală” a unor produse este relativ scurtă. Totodată, într-o serie de situații efortul valutar pentru achiziționarea licenței poate fi prohibitiv.

● Cea mai sigură și eficientă cale de asimilare a noilor produse în construcția de mașini este **concepția proprie**. Aceasta presupune însă, pentru a obține rezultate performante, desfășurarea unor cercetări teoretice și îndeosebi experimentale de prim rang, existența unei baze de laboratoare, ateliere de prototipuri, standuri pentru testări etc., precum și a unei puternice baze de informații.

Asimilarea noilor produse prin concepție proprie presupune două grupe importante de activități:

— **proiectarea** noului produs pe baza nevoilor identificate ale beneficiarilor potențiali și **executarea prototipului**;

— **testarea prototipului** în rîndul unui eșantion de beneficiari sau prin metoda de simulare în cadrul întreprinderii producătoare. Informațiile obținute în urma testării prototipului trebuie prelucrate și analizate minuțios, în vederea punerii la punct a produsului, după care se trece la **pregătirea tehnologică și materială** pentru **introducerea lui în fabricația curentă**.

Legat de asimilarea noilor produse, la nivelul economiei mondiale există practici diferite și controversate în ceea ce privește alegerea căilor de dezvoltare tehnică și tehnologică. Dintre acestea predomină două curente: cel al „**tehnologiei celei mai avansate**”, ultramoderne, cea mai intensivă în capital — și cel al „**tehnologiei intermediare**”, mai puțin intensivă în capital, dar adaptată în așa fel încît să asigure un beneficiu maxim. Pentru fiecare dintre ele pot fi identificate argumente „pro” și „contra” care trebuie analizate minuțios, înainte de a decide strategia tehnologică de dezvoltare a unei întreprinderi. Astfel, „tehnologia cea mai avansată”, bazată în prezent pe extinderea la maximum a automatizării, asigură o înaltă productivitate a muncii, dar creează un număr mic de locuri de muncă, fapt ce poate avea implicații negative pe plan social. În cazul „tehnologiei intermediare”, manifestarea acestui fenomen este practic insesizabilă, însă această strategie duce la o creștere mult mai redusă a productivității muncii și nu asigură o poziție suficient de competitivă pe piața dominată de o concurență puternică.

Localizînd cele de mai sus la economia României, țară socialistă în curs de dezvoltare, apare evidentă justetea politicii partidului și statului nostru de **canalizare cu precădere a resurselor naționale** — umane și materiale — în acele ramuri în care se pot realiza **avantaje comparativ cu țările puternic dezvoltate**, bazate pe o mișcare largă de dezvoltare a unei tehnologii proprii la nivel mondial, pe **înlocuirea treptată a exporturilor primare cu exporturi avînd înmagazinată o pondere cît mai mare de muncă și inteligență umană**, paralel cu înlocuirea treptată a importurilor pentru nevoile proprii, **limitarea achiziționării de licențe** la situațiile în care aceasta apare net avantajoasă și materializarea lor într-un timp optim.

Etapele desfășurării activității de dezvoltare și testare a noilor produse

CONSIDERÎND că „tot ce este nou este frumos și se vinde”, unii conducători de întreprindere își imaginează că în mod automat, beneficiarii sînt atrași spre produsele noi și prin urmare, dacă acestea se vînd „de la sine”, nu ar mai fi nevoie de eforturi deosebite pentru o **sincronizare perfectă a celor trei categorii de parametri ai acestor produse: tehnici, economici și de utilitate**.

O astfel de poziție echivalează cu asumarea unui risc calculat și duce frecvent la eșec, repercusiunile negative apărînd nu numai pe planul nerentabilității investiției făcute pentru crearea și lansarea unui produs ce se dovedește necompetitiv, dar și pe planul nesatisfacerii nevoilor reale ale beneficiarilor interni și al pierderii unei posibilități de afirmare și consolidare pe piața externă.

Subliniem utilitatea deosebită pe care o prezintă, în etapa de concepție a produsului nou sau de modernizare a unui produs existent, aplicarea metodei de **analiză tehnico-economică a valorii de întreținere** (metodă care, deși s-a afirmat prin rezultate convingătoare, încă nu a intrat în instrumentarul curent de lucru al creatorilor de produse noi din toate instituturile și întreprinderile construcției de mașini).

De bună seamă, înfăptuirea concretă a sarcinilor ce caracterizează această fază a asimilării noului produs revine în primul rând sectorului de cercetare-dezvoltare; se impune însă o largă colaborare a tuturor compartimentelor unității, colaborare ce trebuie organizată în mod unitar, pornind de la analiza complexă a potențialului tehnic, uman și material al unității și continuând cu investigarea pieței interne și externe, privind cererea și oferta de produse similare, măsura în care beneficiarii acceptă sau resping diferitele caracteristici ale acestor produse, efectele diferitelor nivele de prețuri asupra volumului desfacerii, sensibilitatea beneficiarilor la diferite metode și tehnici de promovare, estimarea volumului vânzărilor etc.

O atenție deosebită trebuie acordată duratei acestei etape. Cu cât perioada de timp în care se realizează proiectarea, executarea și testarea prototipului este mai mică, cu atât mai rapid își recuperează întreprinderea cheltuielile efectuate, reducând, totodată, riscul uzurii morale a produsului.

Odată definit produsul nou ce urmează a fi conceput, este necesară determinarea criteriilor de evaluare a acestuia. În construcția de mașini se pot utiliza următoarele criterii de bază:

● **nivelul de performanță.** Produsul nou trebuie să fie superior celor existente, fie prin capacitatea de a satisface mai bine o cerință de utilizare, fie prin acoperirea unui domeniu nou de utilizări. Nivelul de performanță se raportează la nevoile beneficiarului, dar și la posibilitățile lui; acesta va alege de regulă nu pe cel mai bun — în mod absolut — dintre produsele ce i se oferă, ci pe cel mai bun dintre cele pe care le poate plăti, cel care îi garantează cea mai rapidă și avantajoasă recuperare a investiției. Acest criteriu impune în munca de concepție o foarte serioasă documentare asupra segmentelor de piață pe care va fi oferit produsul nou, putând duce în multe cazuri la proiectarea și realizarea acestuia în variante cu grade diferite de performanță;

● **siguranța și durabilitatea în exploatare.** Acest criteriu, situat ca importanță pe primul loc în programul de evaluare a oricărui produs din construcția de mașini, trebuie privit din diferite puncte de vedere, începând cu determinarea gradului de funcționalitate al produsului în condițiile prevăzute și mergând până la evidențierea riscurilor pentru utilizator sau pentru alte persoane care sînt indirect expuse produsului. Un produs, chiar fabricat în condițiile unui control riguros de calitate, nu este fiabil — respectiv nu poate prezenta siguranță în exploatare — decît în măsura în care încă în faza de concepție s-a avut în vedere asigurarea capacității de a satisface toate condițiile prevăzute pentru utilizare. Dacă la produsele unicat sau fabricate în serie mică, calitatea muncii de concepție — măsurată prin fiabilitate — și calitatea execuției au o pondere oarecum egală în realizarea unor caracteristici corespunzătoare din acest punct de vedere, în cazul producției de serie mare sau de masă eventualele defecțiuni de calitate influențează negativ doar un lot relativ restrîns de produse, pe cînd un defect de concepție poate influența întreaga producție;

● **eficiența și eficacitatea.** Un alt parametru important pentru evaluarea unui produs îl reprezintă capacitatea acestuia de a satisface la un anumit nivel calitativ nevoia pentru care a

INFRA-TEHNOLOGIILE: impuls pentru innoirea produselor

Noțiunea de „infrotehnologii” sau „tehnologii generice”, formulată pentru prima dată în 1979, cuprinde într-o viziune unitară preocupări disparate datînd de multă vreme. Este vorba de acele tehnologii care interesează mai multe sectoare industriale. Problema nouă care se pune este de a uza de aportul lor în concepția și realizarea de noi produse și procedee, capabile să amelioreze competitivitatea nu numai la nivelul unei întreprinderi, ci la cel al unei ramuri întregi, ceea ce înseamnă a privi mai departe decît îmbunătățirea pe termen scurt a produselor și reducerea imediată a costurilor. Apar posibile chiar schimbări radicale ale proceselor de fabricație, ale caracteristicilor constructive ale produselor.

În Statele Unite, guvernul și marile corporații industriale, acordînd o atenție deosebită dezvoltării infrotehnologiilor, au creat în anul trecut și finanțează patru centre de cercetare, fără scop lucrativ, fiecare din ele specializat în studierea uneia sau mai multor tehnologii generice — de pildă sudura, asamblarea, prevenirea și combaterea coroziunii, robotica, tribologia (studierea efectelor frecării) etc., — capabile să ofere noi perspective mai multor ramuri industriale. Acest domeniu de cercetare fundamentală este strîns legat de activitatea centrelor de cercetări aplicative, prin care își valorifică rezultatele.

fost conceput. Este vorba, deci, de două elemente care converg: astfel, efortul necesar unui muncitor pentru manipularea unui utilaj constituie un element de eficiență, iar capacitatea aceluiași utilaj de a efectua o operație asupra unei piese, la un nivel calitativ și într-un timp corespunzător, caracterizează eficacitatea acestuia;

● **economicitatea.** Acest criteriu trebuie considerat sub două aspecte:

— consumurile de materiale și energetice pe care le antrenează fabricarea produsului nou (element de ordine constructiv, ce prezintă interes în primul rînd pentru producător) și exploatarea lui (element de ordin funcțional-tehnic, de mare importanță pentru utilizator). Problema fiind bine cunoscută, nu insistăm asupra ei, decît pentru a sublinia că soluția optimă trebuie să satisfacă la maximum cerințele ambelor elemente;

— efortul financiar pe care îl presupune pentru beneficiar nu numai achiziționarea produsului nou, ci și folosirea lui. Dacă la produsele de folosință scurtă se poate urmări numai costul inițial, la produsele de folosință îndelungată trebuie luate în calcul, pe lîngă acesta, și costurile ulterioare rezultate din utilizarea și întreținerea produsului. Evaluarea acestui criteriu îl va ajuta pe proiectant să determine dacă este justificat costul inițial mărit, pe care îl atrage după sine prelungirea durabilității produsului, atunci cînd se iau în seamă și costurile suplimentare pe care utilizatorul trebuie să le suporte pe întreaga perioadă de funcționare a acestuia;

● **estetica,** precum și o serie de **calități speciale** legate de noutatea produsului au scopul de a obține un plus de avantaj în desfacerea produsului, în condițiile existenței unui produs similar pe piață. Aceste estimări au un caracter mai mult subiectiv, dar un efect de multe ori preponderent asupra preferințelor beneficiarilor.

Următoarea etapă o constituie **stabilirea parametrilor de exprimare a criteriilor** menționate. Acești parametri trebuie să îndeplinească următoarele condiții: să fie măsurabili; să fie fixați de la începutul cercetării, pentru a putea fi urmăriti pe întregul ciclu cercetare-proiectare, testarea prototipurilor, definitivarea proiectului și lansarea în fabricația curentă; să se fixeze parametri multipli, pentru a se putea alege soluțiile optime.

După fixarea parametrilor, se trece la **efectuarea cercetărilor propriu-zise, găsirea soluțiilor posibile și alegerea soluției optime.**

Această soluție este transpusă fizic prin **proiectarea produsului și executarea prototipului.**

Urmează una din cele mai importante etape — **testarea prototipului** pe baza criteriilor de evaluare, utilizînd unul sau mai multe din următoarele procedee: alegerea unui număr de beneficiari care vor fi folosiți ca etalon în testarea prototipului (sau seriei zero); efectuarea de încercări în laborator sau instalatii de simulare, în condiții de severitate superioară celei din exploatarea curentă; luarea în considerare a reacțiilor unor specialiști (experți) în domeniul respectiv.

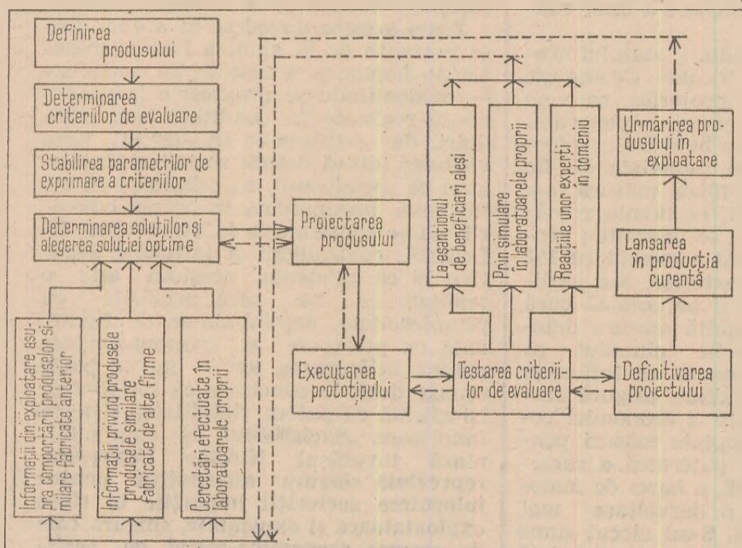
Pe baza informațiilor furnizate de testare, se fac în mod operativ eventualele **modificări** ale soluției constructive și tehnologice, după care se definitivează proiectul.

De-abia după acest moment se trece la **lansarea în fabricația curentă**, urmărind corelarea sistemului de control cu studiul fiabilității produsului, în scopul eliminării complete a avariilor precece (din fabricație).

Petre ȘUTRU

secretarul comisiei inginerilor și tehnicienilor
din Sectorul 4 al municipiului București

(Continuare în pag. 23)

Sistemul de organizare a asimilării produselor noi — adaptat la specificul construcției de mașini — reprezentat în schema de mai sus este rezultat din analiza activității unor întreprinderi cu bogată experiență și cu rezultate deosebite în acest domeniu

SOCIALISMUL - SINGURA CALE CĂTRE PROGRES ȘI CIVILIZAȚIE (II)

Luciditate și realism în analiza trecutului și prezentului, în abordarea viitorului

CONFIRMÎND din plin progresul incontestabil al societății noastre pe calea bunăstării și civilizației, viața, realitățile demonstrează că făurirea societății socialiste se înfăptuiește în anumite condiții istorice, economice și sociale, într-un anumit context internațional, că în desfășurarea procesului revoluționar apar și greutăți inerente, lipsuri și neajunsuri, având motivații atât obiective cât și subiective.

Dacă ne referim concret la condițiile din țara noastră, desigur că nu putem face abstracție de realitatea că partidul, clasa muncitoare au trecut la transformarea societății atunci când România se afla într-o situație deosebit de grea; economia fusese secătuită pe o îndelungată perioadă de dominația hitleristă și de distrugerile războiului, cind producția industrială într-o serie de ramuri, ca și venitul național, ajunseseră la jumătate față de nivelul antebelic, suportând apoi consecințele unor ani de secetă, cât și ale sabotajului claselor exploatoare, ale încercărilor forțelor reacționare, imperialiste din afară, de a sprijini reacțiunea internă să-și mențină pozițiile dominante. Desigur, toate acestea au fost depășite prin luptă hotărâtă, prin elanul și dârzenia poporului nostru, organizat și condus de partid. Mai târziu, economia și societatea noastră au trebuit să facă față unor calamități naturale.

De asemenea, întreaga dezvoltare socială demonstrează că și în perioada de construcție socialistă continuă să se manifeste unele contradicții sau pot apare în continuare contradicții care să genereze o serie de neconcordanțe, iar dacă acestea nu sînt înțelese și nu se acționează pentru lichidarea lor pot căpăta și forme mai grave, pot duce la crize economice, la puternice perturbări. În fond, atât în socialism, cât și în comunism lupta dintre vechi și nou constituie și va constitui în continuare o legitate dialectică a dezvoltării. Așa cum subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu, „sîntem revoluționari nu dacă negăm sau decretăm că în socialism nu sînt contradicții, ci dacă recunoaștem existența lor, ținem seama de ele și acționăm în mod conștient pentru soluționarea lor justă“.

Îndeosebi după Congresul al IX-lea, ca urmare a intransigenței revoluționare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, partidul nostru a imprimat în întreaga sa activitate orientarea către înțelegerea reală a faptului că instaurarea puterii politice a clasei muncitoare și trecerea la construcția socialistă nu soluționează de la sine problemele, nu duc automat la înfăptuirea în viață a principiilor socialismului. Numai acțiunea conștientă și hotărâtă, care are la bază concepția revoluționară, socialismul științific și este eliberată de orice fel de prejudecăți și scheme, poate asigura înlăturarea a ceea ce se dovedește vechi și perimat, stimulind totodată noul.

Manifestînd o preocupare constantă pentru studierea fenomenelor economico-sociale reale, atât pe plan intern cât și pe plan internațional, partidul nostru a elaborat strategia și tactica luptei revoluționare, a făuririi socialismului, trăgînd concluzii corespunzătoare pentru fiecare etapă de dezvoltare. Cu toate acestea, în activitatea practică s-au manifestat și unele lipsuri și neajunsuri. S-au manifestat unele rămăneri în urmă în domeniul energiei, al materiilor prime — atât ca urmare a resurselor limitate de care dispunem, cât și a nerealizării în întregime a unor prevederi ale planului de dezvoltare economico-socială —, minusuri în folosirea rațională, eficiență a fondurilor alocate pentru investiții; în planificarea și conducerea activității economico-sociale au apărut noi fenomene de birocratism; nu întotdeauna, în toate ramurile și sectoarele — inclusiv în agricultură — prevederile planului au fost realizate în mod corespunzător; uneori s-a acționat cu timiditate în introducerea noului mecanism economic, în aplicarea unor măsuri de perfecționare a conducerii economico-sociale, în folosirea acțiunii legilor economice obiective ale dezvoltării societății; nu s-a acordat atenția necesară problemelor rentabilității economice, reducerii cheltuielilor materiale, productivității muncii și altor indicatori importanți pentru dezvoltarea economiei naționale. Desigur, toate acestea au exercitat o influență economică negativă, au diminuat realizările în diferite sectoare economico-sociale. Pe de altă parte, criza economică mondială, politica protecționistă și restrictivă promovată de unele cercuri sau țări occidentale, dobinzile nejustificate de ridicate, inflația pe plan internațional, au exercitat, într-o măsură sau alta, influențe și asupra țării noastre. Dinamica exporturilor românești în anumite țări și perioade a înregistrat scăderi, ca urmare, de pildă, a anulării unor contracte, amînării deschiderii unor acreditive, derulării defectuoase a unor contracte.

Este meritul partidului și statului nostru, al tovarășului Nicolae Ceaușescu, că și în asemenea împrejurări, care nu țin de voința sau conduita poporului nostru, s-a acționat cu hotărîre ca efectele crizei economice mondiale să fie cât mai mici, și, în mare măsură, s-a reușit. Astfel, în 1981, economia românească a continuat să se dezvolte; producția industrială netă a crescut cu 4%, a crescut comerțul exterior, s-a realizat o balanță activă și pe această bază s-a redus într-o anumită măsură datoria externă. Prevederile planului pe acest an, care țin seama de influența crizei economice mondiale, asigură dezvoltarea în continuare a economiei românești. Au fost adoptate măsuri pentru dezvoltarea mai puternică a surseilor de energie în țară, a bazei de materii prime, pentru o dezvoltare mai rapidă a agriculturii. S-au alocat sume corespunzătoare, în acest scop, și există condiții ca în următorii 2—3 ani să se asigure un echilibru mai bun și o bază mai trainică pentru dezvoltarea în continuare a întregii economii naționale. Toate aceste realități demonstrează cu

toată forța nu numai faptul că nu se poate vorbi despre o „criză“ a dezvoltării economico-sociale a României, dar și faptul că organizarea și sistemul socialist al economiei românești creează condițiile depășirii greutăților determinate de criza economică mondială.

Mai mult, pe baza forțelor proprii, a efortului propriu, a alocării unei părți însemnate din venitul național pentru întărirea bazei tehnico-materiale, economia românească dispune de capacitățile necesare pentru a face față noilor exigențe ce stau în fața ei, exigențe generate, pe de o parte, de trecerea la dezvoltarea intensivă, în condițiile perfecționării mecanismului economico-financiar, iar, pe de altă parte, de faptul că economia mondială se află într-o profundă criză de durată, care dezvăluie urmările structurale nefaste ale unei creșteri economice fundamentate pe o înțelegere greșită a raporturilor dintre om și natură. Acestea sînt, între altele, comandamentele noii calități a muncii și vieții în toate domeniile, ceea ce impune ca în decursul actualului cincinal rolul hotărîtor în asigurarea dezvoltării economiei românești să revină creșterii productivității muncii, sporirii continue a producției nete industriale și agricole, lărgirii sectorului extractiv și energetic, accelerării restructurării industriei prelucrătoare, promovării mai intense a progresului tehnic și sporirii rolului științei în modernizarea economiei, valorificării maxime a produselor românești pe piața internațională.

Amplele măsuri stabilite pentru realizarea unor asemenea obiective, programele care urmăresc să asigure înfăptuirea și depășirea acestor prevederi, beneficiază de preocupările constante ale conducerii partidului și statului pentru dezvoltarea proprietății socialiste, autoconducerii muncitorești, întărirea continuă a democrației socialiste muncitorești, perfecționarea cadrului organizatoric de participare a maselor la conducerea societății, perfecționarea relațiilor sociale și a întregii societăți.

Toate acestea dovedesc că atunci cînd se pornește de la analiza lucidă, materialist-dialectică a realităților socialiste — evidențiindu-se progresele impresionante realizate în condițiile noii orînduiri, dar evitîndu-se în același timp viziunea idilică despre socialism, înțelegînd că socialismul, ca orînduire cu totul nouă, necunoscută în istoria omenirii, nu se construiește în afara unor dificultăți, contradicții și influențe negative, ci că existența acestora este o realitate ce se cere urmărită cu perspicacitate, acționîndu-se de fiecare dată cu pricepere și responsabilitate pentru înlăturarea lor — nu se poate ajunge decît la concluzia că socialismul își afirmă cu putere viabilitatea și forța innoitoare. „Socialismul, așa cum subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu, reprezintă singura alternativă pentru înlocuirea societății împărțite în clase exploatoare și exploatate, singura cale de progres economico-social, de realizare a unei lumi mai drepte și mai bune pe planeta noastră“. Este o concluzie de o deosebită profunzime și actualitate, cu multiple semnificații social-politice și economice.

Avem în vedere că întreaga dezvoltare a vieții mondiale — caracterizată printr-o nemaîntîlnită complexitate, prin amplificarea unor vechi contradicții și apariția altora noi, prin tendințe de realizare a unui nou echilibru mondial, prin accentuarea crizei economice mondiale, manifestarea cu mai multă putere a crizei generale a sistemului capitalist, care amplifică instabilitatea, lipsa de perspectivă, afectează puternic masele muncitoare, întreaga societate, dar și prin remarcabile realizări obținute de țările socialiste, prin creșterea fermității țărilor în curs de dezvoltare, care luptă pentru înlăturarea vechilor raporturi inechitabile, pentru dezvoltare liberă și independentă, pentru o politică nouă care să asigure colaborarea pe baza principiilor dreptului internațional, destinderea și pacea — **evidențiază tot mai puternic actualitatea trecerii a noi popoare pe calea socialismului.**

După cum este cunoscut, într-o serie de țări se exprimă opțiuni pentru socialism, ceea ce nu constituie acte arbitrare, subiective, ci forme de manifestare a unei conștiințe înaintate, în concordanță cu legitățile generale ale evoluției societății omenești, cu imperatiile fâuririi unei lumi mai bune și mai drepte. „În perspectivă, așa cum subliniază Programul P.C.R., se va restrînge aria mondială a capitalismului; noi și noi popoare vor trece pe calea socialistă“.

Evident, nu există un model unic sau modele de trecere la socialism. Marile deosebiri în ce privește dezvoltarea economico-socială și națională, trecutul istoric, instituțiile care există într-o țară sau alta determină în mod obiectiv ca trecerea a noi țări pe calea socialismului să aibă loc — așa cum s-a întimplat în România și în alte țări — într-o diversitate de forme, ceea ce înseamnă că legitățile generale ale construcției socialiste se aplică și se vor aplica în mod diferit de la o țară la alta, de la o etapă la alta.

Diversitatea formelor, căilor și metodelor de edificare a socialismului, care îmbogățesc tezaurul teoriei și practicii revoluționare deschid noi perspective

dezvoltării socialiste a lumii, conturează cu și mai multă claritate prezentul și viitorul societății omenești, în care socialismul rămîne unica alternativă la dezvoltarea capitalistă, confruntată cu o profundă criză structurală. Și aceasta deoarece imperialismul, capitalismul în general, nu mai poate asigura dezvoltarea forțelor de producție conform posibilităților largi pe care le oferă actuala revoluție științifico-tehnică și cerințele lumii contemporane. La rîndul ei, politica economică a imperialismului — care duce la risipă de bunuri materiale și spirituale, de forță de muncă, generează crize de energie și de materii prime, crize economice în general — accentuează inegalitățile pe plan mondial, conduce la adîncirea prăpastiei dintre bogați și săraci.

Practic, **orînduirea capitalistă**, deși dispune încă de resurse și posibilități pentru a depăși unele fenomene negative pe care ea însăși le-a generat, și-a încheiat misiunea istorică și urmează să facă loc noii orînduirii sociale, fie nemișlocit, prin trecerea spre socialism pe calea mai democrației noi, fie după un eventual nou stadiu al modului de producție capitalist, aceasta depinzînd de mai mulți factori, în primul rînd politici. Ceea ce se degajă, ca o constantă, este realitatea conform căreia, obiectiv, dialectica socială, necesitățile progresului societății reclamă înlăturarea vechilor structuri economice și sociale, care pun în pericol însăși civilizația umană, cer fâurirea unei noi lumi, a dreptății sociale.

Această misiune istorică, după cum se precizează și în Programul P.C.R., revine orînduirii socialiste, care deschide noi perspective pentru avîntul forțelor de producție, al științei și culturii, al progresului general, atît în cadrul fiecărei țări cît și pe plan mondial.

Pentru țările în curs de dezvoltare, de pildă, trecerea la socialism se constituie într-o necesitate obiectivă a progresului economico-social mai rapid, a lichidării într-un timp istoric scurt a subdezvoltării, ținînd seama de faptul că structurile lor economice și sociale, participarea la diviziunea internațională a muncii, la circuitul economic mon-

dial, care poartă pecetea imprimată de dominația capitalistă și se desfășoară în condițiile unei vertiginoase revoluții științifico-tehnice, nu le oferă posibilitatea unui progres rapid, atît de necesar. Exigențele unui asemenea progres fac necesare multiple măsuri vizînd folosirea unitară, cu maximum de randament, a mijloacelor necesare dezvoltării accelerate a forțelor de producție, reorganizarea pe noi baze a industriei și agriculturii, a altor ramuri ale economiei naționale, într-un complex economic național armonios, pe baza unei strategii unice ș.a., pentru care socialismul oferă condițiile necesare.

Ca urmare a acțiunii legilor sociale obiective, accelerării procesului de concentrare a producției și muncii, adîncirii contradicțiilor sociale, luptei revoluționare a proletariatului și a celorlalte categorii și pătri sociale, mai devreme sau mai tîrziu, trecerea spre socialism se va produce și în țările capitaliste dezvoltate, unde, desigur, gradul înalt al dezvoltării și concentrării forțelor de producție poate ușura în mare măsură sarcinile revoluției socialiste și ale edificării noii orînduirii; după preluarea puterii politice de către oamenii muncii și statornicirea proprietății socialiste asupra principalelor mijloace de producție, înfăptuirea principiilor socialiste de repartitie poate face posibilă atingerea într-un termen mai scurt a unui nivel ridicat de trai material și spiritual al maselor.

Socialismul este orînduirea care deschide noi perspective pentru lichidarea colonialismului și neocolonialismului, a oricăror forme de exploatare și asuprire a altor națiuni, politicii imperialiste de forță și dictat, de menținere și reîmpărțire a zonelor de influență, pentru afirmarea tot mai puternică a principiilor deplinei egalități în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, al renunțării la forță și la amenințarea cu forța în relațiile dintre state, pentru o largă colaborare internațională, destindere și pace.

George MARIN

Asimilarea produselor noi

(Urmare din pag. 21)

O ultimă etapă a modelului de evaluare a produsului — care corespunde, de fapt, cu prima etapă a ciclului de creare a unui alt produs nou, cu funcțiuni similare sau superioare, ce va trebui conceput pentru a răspunde evoluției cerințelor și a păstra competitivitatea — este urmărirea comportării produsului în exploatare, etapă ce cuprinde: acordarea de asistență tehnică la montarea, punerea în funcțiune și utilizarea produsului; studierea în timp a comportării acestuia, luînd în considerare reacția beneficiarilor (feed-back) asupra funcționării, eventualele defecte și deficiențe ce apar în exploatare etc. Totalitatea acestor informații servesc la luarea unor măsuri eficiente de remediere a defecțiunilor atît la produsele livrate, cît și la cele aflate în fabricație curentă.

Căile reducerii perioadei de asimilare

REDUCEREA perioadei de asimilare a noilor produse depinde în cea mai mare măsură de **organizarea rațională a muncii tehnologilor și constructorilor**, prin specializarea și coo-

perarea grupelor de concepție și a executanților, organizarea paralelă a activității lor, amenajarea și înzestrarea rațională a locurilor de muncă, precum și prin asigurarea la timp a lucrătorilor cu documentații de proiect, SDV-uri și materiale corespunzătoare.

Desfășurarea succesivă a lucrărilor de asimilare — fiecare etapă nouă începînd numai după încheierea celei anterioare — prelungeste nejustificat ciclul respectiv. Experiența unor întreprinderi constructoare de mașini, în care se aplică metoda paralelă, a arătat că **în condițiile în care diferite etape se suprapun parțial sau chiar total în timp, are loc o reducere a ciclului de asimilare de 1,5 pînă la 2 ori.**

Mecanizarea și automatizarea unor lucrări de proiectare constructivă și tehnologică, cu ajutorul mijloacelor tehnicii electronice, constituie, de asemenea, o cale eficientă de reducere a perioadei de asimilare.

O diminuare substanțială a volumului cheltuielilor de muncă în etapa de asimilare a noului produs se obține prin **tipizarea pieselor, subsansamblelor etc.**, precum și a **tehnologiilor** pentru operațiile complexe.

Modernizarea și înnoirea produselor, îmbunătățirea calității, a parametrilor tehnico-economici și diversificarea acestora nu trebuie considerate o activitate de campanie, ci ca o **cerință ce trebuie să se manifeste continuu și susținut**, în scopul fabricării unor produse competitive, care să satisfacă într-un grad cît mai înalt exigențele beneficiarilor interni și externi.

Consemnări

Ecodezvoltarea — o relație complexă între dezvoltare și mediul înconjurător

ÎN ULTIMELE DECENII, știința și tehnica au ajuns la un nivel de dezvoltare atât de ridicat încât omul poate transforma mediul natural în fel și chip, sub diferite forme, întreaga acțiune și presiune a omului asupra naturii fiind îndreptată spre satisfacerea nevoilor sale în continuă creștere și diversificare. De mai mulți ani omul a început să devină conștient că această transformare a mediului nu are numai efecte benefice asupra calității vieții sale, ci că, din ce în ce mai mult, ea este însoțită de efecte nefavorabile asupra echilibrului ecologic prin degradarea și deteriorarea mediului înconjurător, prin exploatarea, de multe ori fără discernământ, a resurselor naturale ca și prin diferitele forme de poluare.

Cu douăzeci de ani în urma în S.U.A. apărea o carte zguduitoare sub acest aspect. Rachel Carson își intitula sugestiv și alarmant totodată cartea sa „Primăvara tăcută”. Ea începe cu o formulă de poveste: „a fost odată un oraș în inima Americii unde întreaga viață se desfășura în armonie cu mediul înconjurător...” După ce descrie bunăstarea și prosperitatea locuitorilor aceluși oraș, bogăția naturii și binefacerile acesteia, autoarea revine în realitate descriind aceleași locuri peste care s-a așezat „o primăvară fără glas”. Carson atrage atenția asupra faptului, devenit între timp mult mai acut, că „omenirea se află acum la o bifurcație de drumuri... Cel pe care mergem de multă vreme este foarte confortabil, o superautostradă pe care progresăm în mare viteză, dar la al cărei capăt ne așteaptă dezastrul; celălalt, „mai puțin umblat”, oferă ultima, singura noastră șansă de a atinge o destinație care să asigure prezervarea Planetei noastre...”

Intr-adevăr, dimensiunea ecologică a dezvoltării societății umane nu a fost luată în considerare decât foarte târziu și aceasta fiindcă degradarea mediului și epuizarea resurselor naturale sînt procese mai lente decît mai greu perceptibile și aparent mai puțin alarmante și periculoase. Este drept, problemele cu care se confruntă astăzi omenirea sînt mult mai stringente și mai acute; în primul rînd este vorba de procesul nefast al înarmării care, pe lângă amenințarea și pericolul asupra vieții însăși, are și efecte nocive asupra procesului de dezvoltare, asupra calității mediului înconjurător etc.; apoi, sînt decalajele economice și subdezvoltarea, foametea și sărăcia cuprinzînd sute de milioane de oameni, starea precară de sănătate a majorității populației globului, dificultățile ivite în domeniul resurselor naturale și ale surselor de energie, toate acestea și încă multe altele, formînd un ghem de aspecte majore, prioritare, dînd profil complex și contradictoriu tabloului lumii contemporane, procesului de evoluție a omenirii în perspectivă. Preocupările manifestate în întreaga lume, fie în cadrul O.N.U. și al altor organisme internaționale, fie la nivelul fiecărui popor, pe tărîmul științei, politicii sau economiei, încearcă să sugereze soluții și modalități de rezolvare a uneia sau alteia dintre aceste probleme, devenite în cadrul interdependenței totale pe Terra, probleme ale tuturor popoarelor.

Poziția țării noastre în aceste probleme, ca și în celelalte preocupînd astăzi omenirea, a fost deseori sintetizată și fundamentată de însuși secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. În cuvîntarea ținută la Sesiunea jubiliară a Adunării Generale O.N.U. din 1970, președintele României afirma o teză de mare actualitate: „În lumea de azi s-au acumulat uriașe valori materiale și spirituale, rod al eforturilor de secole ale omenirii, al cuceririlor epocale în domeniul cunoașterii. O sarcină primordială a comunității umane este de a veghea ca aceste cuceriri să fie puse nu în slujba distrugerii civilizației, ci a progresului și păcii, a transformării naturii în folosul omului, a ameliorării condițiilor de viață ale locuitorilor planetei noastre. Aceasta este însăși problema nodală a zilei de mîine, a viitorului societății omenesci”.

În concepția celor mai mulți specialiști, astăzi nu se mai pune problema dichotomiei dezvoltare — mediul înconjurător, relație vrînd să reflecte ideea că ele ar fi incompatibile; astăzi toți sîntem de acord că cele două componente formează un tot indivizibil și în loc să se excludă una pe cealaltă, mai curînd trebuie să se susțină și să se stimuleze reciproc. Dar tot la fel de adevărat este că, așa cum afirma fostul președinte al Mexicului, L. Echeverria Alvarez, reputat om politic și specialist în problemele dezvoltării, „nu se mai poate accepta distrugerea

naturii ca un sacrificiu pe altarul creșterii economice” dar, desigur nici nu s-ar putea subscrie la ideea unei creșteri zero în scopul menținerii intacte a mediului natural. Ambele concluzii sînt, firește, adevărate și atunci putem socoti că pornim de la adevărul axiomatic, potrivit căruia omenirea trebuie și poate să se dezvolte în continuare în cadrul mediului său înconjurător, cu condiția de a ști, de a învăța să păstreze armonia și echilibrul ecologic existente, pe de o parte, și echilibrul între el și natură, pe de altă parte. Inițial s-a pornit de la un concept „eco-eco” desemnînd relația dintre ecologie și economie. Termenul a fost repede îmbrățișat de majoritatea specialiștilor deși el exprima trunchiat această relație, întrucît ulterior s-a constatat că raportul este mult mai complex; nu este vorba doar de relația dintre ecologie și simpla creștere economică, ci de una cu implicații și semnificații multiple și mai profunde dintre mediul înconjurător și dezvoltare. Această nouă viziune și acest nou concept turnat în vechea formulă „eco-eco”, aveau să capete o largă recunoaștere la prima Conferință O.N.U. asupra mediului înconjurător, ținută la Stockholm în iunie 1972. Atunci, președintele Conferinței și ulterior primul director executiv al Programului Națiunilor Unite pentru mediul înconjurător — P.N.U.E., Maurice Strong, lansa cu succes noul concept de ecodesvoltare. Din concept, ecodesvoltarea s-a transformat rapid într-un proces complex, antrenînd eforturile științifice și factorii de decizie politică din multe țări și la nivel internațional. Ecodesvoltarea reprezintă chiar mai mult decît relația dezvoltare — mediu; tot mai multe studii i-au lărgit sfera conținutului, extinzînd-o de fapt la întreaga dezvoltare umană, inclusiv la aspectele ei sociale, de cultură și civilizație, de egalitate și echitate între oameni și între națiuni.

O contribuție semnificativă la conturarea acestei viziuni îmbogățite asupra ecodesvoltării o aduce, chiar de la înființarea sa în anul 1973, Centrul internațional pentru cercetări asupra mediului înconjurător și dezvoltării — C.I.R.E.D., cu sediul la Paris. Recent specialiștii de aici au publicat o carte avînd titlul „Inițiere în ecodesvoltare” care în ciuda titlului modest, constituie un pas înainte pe linia fundamentării unei strategii ample și viabile a ecodesvoltării. Ea constituie o sinteză a cercetărilor efectuate în ultimii ani în acest domeniu. Lucrarea pornește de la cîteva cerințe de bază cărora li se circumscrie întregul demers întreprins în favoarea unei alte dezvoltări. Astfel, o dezvoltare concepută în perspectivă ecologică este necesară în condițiile actuale, chiar dacă resursele par încă abundente, deoarece o utilizare nerațională, prădalnică, a mediului natural poate conduce, mai devreme sau mai tîrziu, la distrugerea echilibrului ecologic, făcînd imposibilă viața și dezvoltarea pentru generațiile de după noi. De asemenea, în concepția autorilor un rol deosebit este acordat unor transformări de structură în ceea ce privește raporturile internaționale bazate actualmente pe inechitate și inegalitate; asemenea transformări sînt preconizate și pe planul intern al fiecărei națiuni. În ceea ce privește țările în curs de dezvoltare se sugerează chiar „transformări radicale”; cu toate că nu se referă expres la o societate organizată pe principii socialiste acestor țări li se arată dezavantajele ce ar rezulta dintr-o imitare fără discernământ a modelului capitalist de dezvoltare. Este adevărat că specificul relației dintre dezvoltarea social-economică și mediul înconjurător determină și în țările socialiste același gen de probleme dificile în privința degradării mediului, a utilizării resurselor și a dezechilibrului ce poate surveni la un moment dat în ecosistemele de aici; deși țările socialiste dispun de un cadru organizatoric mai propice pentru luarea unor măsuri eficiente în acest domeniu, datorită faptului că, în general, se utilizează aceleași tehnologii, efectele acestora asupra mediului nu pot fi esențialmente diferite de la o țară la alta.

Atunci cînd în prima sa carte de sinteză asupra ecodesvoltării „Strategiile ecodesvoltării” I. Sachs directorul C.I.R.E.D. — Paris, și coordonatorul lucrării de care ne ocupăm, afirmă că „armonia dintre om și natură trece prin relații mai echitabile între oameni”, el a avut în vedere inegalitatea existentă atît între națiuni cît și între oameni în cadrul diferitelor societăți capitaliste; cei bogați jefuiesc natura fiindcă sînt tentați să-și sporească avuția în timp ce săracii o degradează din ne-

voia procurării celor necesare supraviețuirii. De aceea din punct de vedere al ecodenzității se impun atât schimbări în raporturile dintre națiuni cât și în cele dintre oameni pe plan național. Pe plan social se impune o redistribuire mai echitabilă a bunurilor, serviciilor, a tuturor mijloacelor și resurselor de care dispune societatea, astfel încât, pornind de la necesitatea satisfacerii nevoilor fundamentale ale omului să se realizeze o exploatare mai rațională a resurselor naturale și să se asigure o dezvoltare mai prudentă din punct de vedere ecologic. Pentru aceasta este necesară și o participare mai activă a întregii populații atât la luarea deciziilor în ceea ce privește viitorul ei cât și în legătură cu modul de exploatare mai rațională și eficientă a resurselor, cu utilizarea ecotehnicilor celor mai eficiente și adaptate; prin aceasta omeniirea s-ar dezvolta mai echitabil pe calea progresului social-uman, păstrând totodată echilibrul ecosistemelor noastre.

În domeniul accesului și utilizării resurselor un singur exemplu este semnificativ și relevant; țările capitaliste dezvoltate, reprezentând doar 18 la sută din locuitorii planetei, consumă 68 la sută din principalele noi minerale de pe glob, în timp ce țărilor în curs de dezvoltare, cu 50 la sută din populația mondială, nu le revin decât 6 la sută. Efectele negative ale dezvoltării actuale asupra mediului înconjurător trebuie așadar, puse în legătură cu stilul de consum și sistemele de producție pe care se bazează. În aceste condiții „transformările de structură” preconizate în lucrarea „Inițiere în ecodenzitate” vizează între altele, „redistribuirea în favoarea producătorilor a proprietății și controlul, asupra mijloacelor de producție”.

Dacă în prima parte a lucrării se face o radiografie critică a societății capitaliste contemporane în ansamblul său, cu stilul propriu de consum, de viață și de tehnologie, toate cu repercusiuni negative asupra mediului natural, partea a doua se referă la modalitățile și căile de infăptuire a ecodenzității, ca una din alternativele viabile și posibile ale viitorului omeniirii; fiindcă există aceste „câi noi pentru satisfacerea nevoilor de ansamblu ale populațiilor privind alimentația, sănătatea, habitatul și promovarea unor activități industriale adaptate, corespunzător, pornind de la o concepție endogenă asupra dezvoltării și ținând seama de potențialul resurselor din mediu. Toate acestea în condițiile angajării unor schimbări de structură economică și socială indispensabile”.

Astfel, în ceea ce privește resursele alimentare se propun o serie de noi soluții de valorificare a imensului potențial încă neexplorat și neexploatat din multe zone ale globului, proces în care vor trebui utilizate noi tehnici sau tehnici adaptate. Autorii, spun în acest sens, că trebuie să se treacă neîntârziat de la principiul, astăzi intrat în vigoare, „a produce pentru a produce” la un principiu mai aproape de nevoile oamenilor și anume „a produce pentru a trăi”. Un alt domeniu abordat în spiritul ecodenzității este sănătatea. Încercând să sintetizeze trei direcții principale de acțiune, în lucrare se propune, în primul rând, o redefinire a rolului serviciilor medicale, astfel încât acestea să se integreze în ansamblul politicii economice și sociale. Mai concret ar fi vorba de orientarea medicinei spre o acțiune preventivă căci în țările lumii a treia gravele probleme de sănătate nu rezidă atât în lipsa medicamentelor și precarietatea rețelei sanitare cât în principal, în subalimentare și condițiile insalubre în care locuiește populația. Apoi, pentru țările în curs de dezvoltare se impune o reorganizare a rețelei sanitare, ținând seama de sărăcia de resurse și de specificul condițiilor locale, astfel încât potențialul, redus cum este, să fie mai judicios, utilizat. În sfârșit, se impune ca aceste transformări să aibă loc la nivel național, implicând modificări substanțiale în obiectivele politice și în raporturile sociale.

O sferă în care ecodenzitatea, în concepția autorilor ar putea contribui în mod consistent este habitatul care îndeplinește simultan două funcțiuni esențiale; el este totodată cadrul de viață al omului și cadrul lui de producție. Pornind de la realitățile existente astăzi în societatea capitalistă, în special în țările în curs de dezvoltare, se apreciază că există o serie de modalități prin care să se ajungă la rezolvarea mai judicioasă și mai echitabilă a problemelor născute din insuficiențele habitatului actual. Astfel este vorba de schimbarea raporturilor socio-economice dintre sat și oraș, vizând simultan limitarea urbanizării dezorganizate și reducerea izolării mediului rural; de asemenea se propune o schimbare în gospodărirea spațiului urban în așa fel încât să asigure fiecărui individ calitatea unei vieți decente, alături de identificarea unui stil tehnologic reducând risipa de resurse și permițând accesul la habitat pentru un număr mai mare de oameni. În fine, un accent aparte trebuie pus pe participarea socială în procesul de concepere, construire și gestiune a habitatului, pentru ca termenul habitat să exprime „nevoile unei vieți înfloritoare și active pentru fiecare”. Ultima parte a lucrării este dedicată analizei unor tehnici și tehnologii care să răspundă cel mai bine imperativului de satisfacere a nevoilor fundamentale ale întregii populații fiind

în același timp mai prudente din punct de vedere ecologic. Re-luându-se un studiu al specialistului indian A.K.N. Reddy sînt prezentate câteva criterii sau întrebări cărora trebuie să le răspundă aceste tehnici și tehnologii: satisfac ele în realitate nevoile fundamentale ale oamenilor? contribuie ele la valorificarea optimă a resurselor, în special a celor locale? reduc dependența economică favorizînd autodezvoltarea pe baza participării maselor la nivelul local, național sau regional? reduc inegalitățile între grupuri profesionale, etnice sau între sexe și vîrste, între populația urbană și cea rurală? se armonizează și progresează aceste tehnologii pe baza elementelor și modelelor valabile și viabile ale culturii locale? se bazează pe participarea creatoare a maselor, fiindu-le accesibile și deschise adaptării? contribuie ele la utilizarea rațională a resurselor pentru a nu le epuiza și reduc ele poluarea mediului?

Ecodenzitatea nu a rămas numai la nivelul dezbaterilor și studiilor teoretice. Un exemplu de aplicare practică a metodelor și tehnicilor specifice ecodenzității îl constituie utilizarea biogazului în special în dezvoltarea rurală, în China și India. Deși în ambele țări există preocupări în această direcție, născute din necesități oarecum asemănătoare, se apreciază că în India rezultatele sînt mai puțin relevante. În schimb, în China utilizarea biogazului a cunoscut în deceniul trecut o expansiune recunoscută ca un proces cuprinzînd practic întreaga zonă rurală a țării. Comunicatul guvernului chinez intitulat „Utilizarea biogazului și impactul său asupra dezvoltării rurale în China”, prezentat la Seminarul regional asupra alternativelor dezvoltării și stilului de viață în Asia și Pacific — Bangkok 1979, evidențiază, câteva aspecte concludente ale utilizării biogazului în această țară. În preambulul documentului se arată că „dintre toate noile surse de energie — solară, biologică, eoliană, geotermică, magnetică, marea — cel mai simplu și practic de valorificat este energia biologică; fără să fie scumpă, ea este regenerabilă la infinit; or, biogazul este un tip de energie biologică, folosit în pregătirea hranei, la iluminat, la încălzit ca și la funcționarea motoarelor”. În plus substanțele rezultînd din acest proces sînt introduse în pămînt ca fertilizant, sub formă lichidă sau solidă. Ca urmare a utilizării acestora, nu numai că se reduc efectele nocive adesea ale îngrășămintelor chimice asupra solului, dar se obțin sporuri de producție de-a dreptul surprinzătoare; recoltele au crescut de exemplu cu 10—13 la sută la orez și griu de toamnă, cu 14 sută la orz, cu 15,5 la sută la bumbac.

Ca „efecte secundare”, utilizarea acestei surse de energie în mediul rural creează disponibilități de energie convențională pentru orașe. În ceea ce privește economisirea de cărbune de exemplu, dacă 50 la sută din familiile rurale și 50 la sută din echipele de producție din agricultură folosesc în activitatea lor biogazul, se economisesc anual 107—108 milioane tone cărbune convențional. În întreaga țară funcționau în anul 1978 șapte milioane unități de producere a biogazului.

Exemple de acest fel pot fi multiplicat și identificate pe toate continentele și în diverse domenii de activitate. De altfel, C.I.R.E.D. editează trimestrial publicația „Nouvelles de l'écodéveloppement” care abundă în exemple concrete ale ecodenzității ca și în studii de sinteză.

O confirmare a preocupărilor la nivel internațional în direcția promovării unei dezvoltări care să ia în considerație dimensiunea ei ecologică se poate găsi chiar în documentul P.N.U.E. „Starea mediului înconjurător în anul 1981”, din care reluăm un text concludent. „În anul 1980 secretariatele P.N.U.E., P.N.U.D. (Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare), Băncii Mondiale, Pieței Comune, Organizației Statelor Americane și a cinci bănci de dezvoltare regională au adoptat o Declarație asupra politicilor și măsurilor privind mediul înconjurător în corelare cu dezvoltarea economică. Declarația subliniază importanța integrării măsurilor adoptate în sfera mediului înconjurător, programelor economice, încă în faza de proiect și lansare a acestora; de asemenea, a fost evidențiată necesitatea întreprinderii unei analize de costuri — utilitate ale diferitelor proiecte, prin prisma mediului, formării personalului necesar în acest domeniu și difuzării rezultatelor cercetării și informațiilor relative la aspectele ecologice ale activității economice.”

Recentele conferințe O.N.U., consacrate mediului înconjurător (Suedia și Kenya) au făcut un bilanț al celor zece ani de acțiuni și măsuri preconizate și infăptuite sub egida Națiunilor Unite privind protejarea mediului și exploatarea mai rațională a resurselor naturale. În același timp este de așteptat ca ecodenzitatea, ale cărei coordonate esențiale am încercat să le schițăm pe scurt aici, va primi un impuls mai puternic, determinînd noi acțiuni și proiecte la nivel național, regional și mondial.

ȘCOLI ● CURENTE ● ECONOMIȘTI

UN CAPITOL important în opera lui Gh. Ionescu Sisești îl constituie analiza sistemelor de exploatare agricolă. Referindu-se la conceptele de extensiv și intensiv savantul arată că: „extensiv se cheamă sistemele de exploatare în care intră relativ puțin capital și puțină muncă”¹⁾; producția agricolă — aprecia Gh. I.S. — depindea în epocă în primul rînd de factorii naturali, iar sistemul de exploatare se caracterizează prin simplitate, unilaterali-tate și inventar mic la hectar. Intensiv, spunea Gh. Ionescu-Sisești, este „sistemul de exploatare în care se întrebuițează mult capital și cît mai multă muncă pentru a obține o producție brută cît mai mare”²⁾. Sistemul se caracterizează prin: exploatare complexă și multilaterală, conducerea științifică pregătită, ramuri diferite ce se leagă organic unele de altele mai departe, exploatarea rațională ce în-seamnă o organizare corespunzătoare împrejurărilor date, alegerea sistemului intensiv ori extensiv după cum aceste împrejurări o permit și o cer, asigurînd astfel o rentabilitate permanentă, îmbunătățind însușirile pămîntului și nu secătuiindu-l. „Extensiv și înapoiat nu e același lucru, după cum nici intensiv și rațional nu e același lucru” — remarca Ionescu-Sisești. Ideea esențială este că plecînd de la potențialul fondului funciar se stabilește modalitatea de exploatare, avînd în vedere influența factorilor naturali asupra agriculturii.

Convins fiind că eforturile agronomilor de a ridica agricultura din starea de înapoiere în care se afla, nu vor da

Tradiții progresiste ale gîndirii economice românești (II)

roade decît parțial și neînsemnat fără o politică agrară riguroasă, sistematică, principală și interesată pentru prosperitatea țărânilor și a întregii societăți, savantul acordă o importanță deosebită rolului statului și a politicii sale economice în procesul de dezvoltare a agriculturii. „Nu mai rămîne altceva de făcut decît ca acțiunea de progres agricol și de sporire a producției agricole s-o ia în mînă organele de stat, funcționarii puterii executive, administrația. Dar, din nefericire, aceasta nu a ajuns încă să priceapă că trăim din agricultură și că cele mai multe din suferințele de azi ale țării s-ar putea vindeca sporind producția agricolă”³⁾.

În concepția lui Gh. I.S. — statul are un rol esențial în organizarea muncii sociale în scopul promovării progresului

științific și tehnic, al înfăptuirii justiției sociale, iar agricultura trebuia în primul rînd să beneficieze de măsuri raționale. „Cînd va încolți în mintea organelor administrative că îmbunătățirea producției agricole este o problemă fundamentală a statului român, atunci greutățile vor fi pe jumătate biruite. Dacă va deveni unanimă această convingere se vor găsi și mijloacele și căile pentru a se ajunge la scop. Atunci exponenții cluburilor politice din sate și orașe nu vor mai evita pe țaran, după cum nu evită nici azi a-l deranja cînd e vorba de impozite, de obligativitatea școlară, de izolarea bolnavilor, ori de prestație pentru drumuri. Politica cea bună este a-i spune țaranului adevărul și a-i impune binele chiar cînd te vei izbi de o oarecare contrariere.”⁴⁾

Partidele politice burgheze din epocă, oportuniste adeseori, își găseau apanajul doctrinelor lor în diverse speculații pe seama agriculturii, dar situația aceasta nu făcea decît să innoade și mai mult căile rezolvării problemelor agrare. „Buna operă pe care o așteptăm — spunea Sisești — este din nenorocire paralizată de accentuarea peste măsură a sectarismului politic. Adunarea de partizani, colectarea de voturi trece din nenorocire înaintea oricărei opere de gospodărie”. Gh. Ionescu-Sisești a criticat poziția acestor partide și a arătat că era necesară organizarea activității organelor de politică agrară pe baza unui program de lucru constant și a unei activități direcționale

FIȘE

GEORGE MARIN

Noua strategie internațională a dezvoltării

EDITURA ȘTIINȚIFICĂ ȘI ENCICLOPEDICĂ
București, 1982

● Prin volumul „Noua strategie internațională a dezvoltării” tipărit recent la EDITURA ȘTIINȚIFICĂ ȘI ENCICLOPEDICĂ, George Marin ne propune o incursiune amplă în problematica

deosebit de complexă și actuală a dezvoltării. Pornind de la realitățile ce caracterizează economia mondială, de la raporturile dintre state, autorul supune unei analize detaliate — analiză ai cărei parametri îi reprezintă ideile majore ale concepției românești privind noua ordine economică — fenomenul dezvoltării socio-economice. Analiza se desfășoară pe mai multe planuri: cel al concepțiilor privind dezvoltarea, al mecanismelor create pentru a impulsiona progresul mondial precum și pe planul acțiunilor concrete, un loc aparte fiind consacrat rolului O.N.U. în eradicarea fenomenului subdezvoltării. Astfel, în capitolele cărții autorul abordează probleme cum sînt: necesitatea unei noi strategii a dezvoltării; eforturile comunității internaționale pentru elaborarea și adoptarea unei noi strategii internaționale a dezvoltării; strategia internațională pentru al treilea deceniu al dezvoltării; aplicarea strategiei pentru al treilea deceniu al dezvoltării în concordanță cu cerințele instaurării unei noi ordini economice internaționale.

Prognoza prețurilor

● În articolul „K metodologickým otázkám cenového prognózování” (Aspecte metodologice ale prognozei în domeniul prețurilor) publicat în numărul 5/1982 al revistei cehoslovace „POLITICKÁ EKONOMIE”, Karol Pekník expune o serie de considerații privind metodologiile utilizabile în prognoza prețurilor. Pornind de la importanța anticipării evoluției prețurilor pentru planificarea economiei naționale, K.P. subliniază că în acest domeniu prognozele îmbracă aspecte particulare. Ar fi vorba, în primul rînd, de faptul că evoluția prețurilor nu este determinată, în mod exclusiv, de schimbări în latura materială a producției. Cu o pondere însemnată în acest proces intervin factori de altă natură, între care și calitatea conducerii și organizării activității economice. Tocmai de aceea, apreciază K.P., aplicarea unor modele matematice, utile în prognoza fluxurilor materiale și a proporțiilor economice, nu este în cazul în speță corespunzătoare. În prognoza prețurilor, consideră autorul, trebuie să se poarte de la judecăți preponderent ca-

litative asupra dezvoltării viitoare a economiei și să se procedeze deductiv. O astfel de metodologie presupune, practic, realizarea unor prognoze macro-economice, anticiparea modificărilor ce ar putea surveni în conducerea și organizarea economiei și deducerea, într-o fază ulterioară, a efectelor previzibile ale acestor evoluții asupra sistemului de prețuri.

Energie și dezvoltare

● În ultima perioadă, apreciază Axel Schlarp în articolul „Socio-economic implications of rural electrifications” publicat în numărul 2 a.c. al revistei „DEVELOPMENT AND COOPERATION”, electricizarea zonelor rurale a fost integrată politicilor sociale care urmăreau îmbunătățirea condițiilor de viață din zonele rurale. Cu alte cuvinte s-a acordat prioritate corsumului ne-productiv, energia electrică fiind utilizată, în principal, pentru asigurarea funcționării infrastructurii locale precum și în gospodăriile populației. Dar, în condițiile prezente în care costul energiei electrice și mai cu seamă al energiei electrice produse și dis-

și cu continuitate. „Enunțarea acestor principii — arăta savantul — are ca scop să afirme, de la început, că producția noastră agricolă nu mai poate rămâne, în nici un caz, în haosul și în lipsa de îndrumare în care s-a găsit pînă acum, ci că e nevoie să i se traseze neapărat o organizare în deplină concordanță cu preceptele raționale ale științei actuale și cu posibilitățile de plasament pe care numai pe această bază i le putem crea... și că e nevoie imperioasă de alcătuirea unui program general de îndrumare agricolă în deplină concordanță cu indicațiile științifice și cu nevoile agriculturii pe de o parte și în deplină potrivire cu posibilitățile financiare ale țării pe de altă parte”⁵⁾.

Acțiunea generală de îndrumare și de sprijin a statului trebuia să fie complexă, axată pe necesitatea fundamentală de a spori producția agricolă care era cu mult sub potențialul de producție corespunzător solului și climatului țării. Această creștere trebuia să se înlătuască pe baza promovării progresului tehnic, organizării unui învățămînt agronomic de calitate și, nu în ultimul rînd, a creării condițiilor de viață mai omenești pentru țărăni și a educării acestora. „O politică socială clarvăzătoare trebuia să dea acestei populații cultură, o existență omenească și să curme acea înspăimîntătoare mortalitate infantilă”. Statul avea datoria de a pune capăt speculei, de a reglementa comerțul cu produse agroalimentare și de

a crea noi debușuri de desfacere pe seama sporirii calității și cantității producției. Prin întreaga operă a lui Gh. Ionescu-Sișești străbate, de la un capăt la altul, dezamăgirea celui ce constată cu amărăciune că statul român care rezolvase unele probleme agrare, n-a aplicat ulterior decît corective agrare, neavînd „o politică agricolă propriu-zisă, care să cuprindă educația tehnică a masei plugarilor, realizarea unor lucrări mari în interesul agriculturii, o încurajare metodică a acesteia”⁶⁾. Ca să se aducă o infuzie de singe nou în corpul anemiât al agriculturii, el cerea cu insistență din partea statului, largi investiții în această ramură producătoare de „marfă-aur” și fără de care el nu putea concepe realizarea unei producții naționale de mare eficiență. Acordînd aceeași importanță fiecărei nevoi, politica de investiții o veda orientată spre înzestrarea agriculturii cu mijloace de lucru mecanizate, înlătuirea unui sistem de măsuri antierozionale și hidroameliorative, extinderea irigațiilor, aplicarea largă a îngrășămintelor naturale și chimice, îmbunătățirea rasei animalelor și a semințelor, modernizarea căilor de comunicație din mediul rural, construirea de silozuri etc.

Mai trebuie să spunem că în modul de concepere a relației stat-politică agrară, gîndirea lui Gh. Ionescu-Sișești, ca și a altor oameni de știință ai vremii, vădește credința în omnipotența statului căruia nu-i sesizează caracterul de clasă. Domi-

nanta gîndului și a faptei sale o constituie însă apreciere lucidă, realistă a stărilor de lucruri din agricultura românească, a măsurilor ce se impuneau cu acuitate.

Pentru Gh. Ionescu-Sișești creșterea producției agricole apărea ca un mecanism reglator al vieții economico-sociale a țării, ca o necesitate obiectivă de primă urgență. Dar toate modalitățile de realizare a acestui deziderat economic și social trebuiau apreciate, în concepția sa, prin mecanismul complex al eficienței economice, eficiență care în agricultura noastră lăsa de dorit. Gh. Ionescu-Sișești vedea o posibilitate de sporire a efectului util față de reducerea sau stagnarea efortului depus prin existența unui optim — cînd venitul net este cel mai mare. Acest optim reprezintă limita prin care cheltuielile de producție crescînd dau venituri mai mari în comparație cu procentul de creștere a lor.

conf. dr. Constantin DROPU
Vasile IȘAN
Larisa MIHĂESCU

¹⁾ Gh. Ionescu-Sișești, Extensiv și intensiv, „Economia națională”, nr. 1, 1909

²⁾ Ibidem

³⁾ Gh. Ionescu-Sișești, Sporirea producției agricole și administrația, „Argus”, 17 dec. 1925

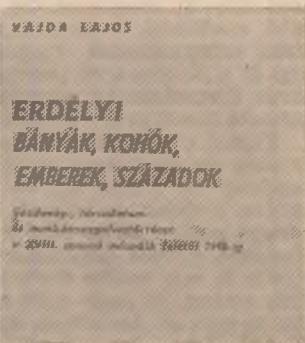
⁴⁾ Ibidem

⁵⁾ Gh. Ionescu-Sișești, Expunere de motive la proiectul de lege privind organizarea, protecția și încurajarea agriculturii, Monitorul oficial, București, 1932, p. 108

⁶⁾ Gh. Ionescu-Sișești, Reforma agrară și producțiunea, București, 1920, p. 12

tribuite în sisteme energetice de cuprindere națională, vădește o tendință ascendentă, termenii problemei par a fi modificați. Potrivit opiniei exprimate de A.S., electricizarea zonelor rurale — indispensabilă ridicării nivelului de civilizație al populației —, trebuie să se desfășoare pe două coordonate. Pe de o parte se impune asigurarea unui echilibru între utilizarea neproductivă și cea productivă a energiei electrice. Pe de altă parte, însuși modul de alimentare cu energie electrică a zonelor rurale se cere integrat într-o concepție unitară privind asigurarea cu energie, urmînd a se acorda prioritate valorificării superioare a tuturor surselor de energie locale.

● În EDITURA POLITICĂ a apărut, în limba maghiară, o interesantă carte referitoare la istoria mineritului din țara noastră, intitulată „Erdélyi bányák, kohók, emberek, századok” (Istoria mișcării muncitorilor mineri și siderurgiei transilvăneni). Autor, dr. Vajda Lajos. În contextul acestei teme de interes abordată în volum desprindem faptul că dezvoltarea mineritului și a si-

derurgiei este privită în lucrare ca un proces istoric unitar care a avut un rol important pentru progresul economic și social al Transilvaniei, a contribuit la destrămarea feudalismului și la apariția și generalizarea relațiilor de producție capitaliste. Strîns legată de etapele parcurse de societatea transilvăneană evoluția mineritului și a siderurgiei este analizată cu precădere din punctul de vedere al legităților ce au determinat progresul social în direcția generalizării noului mod de producție. Interes prezintă, în cadrul volumului, analiza procesului de concențrare și centralizare a producției

miniere, care se odîncește la sfîrșitul secolului trecut și în preajma primului război mondial. Informații bogate oglîndesc procesul de pătrundere a capitalului străin în economia minieră și urmările ei economice, politice și sociale, modul în care dominația capitalului străin a influențat dezvoltarea generală a economiei miniere din Transilvania. Imaginea istoriei mineritului este întregită de grija autorului de a înfățișa evoluția structurii sociale din minerit și siderurgie în decursul timpului, caracterizată prin creșterea numărului muncitorilor, relații de muncă inechitabile, forme de exploatare diverse, printre-o situație dezavantajoasă a femeilor și copiilor ocupați în producția minieră.

Efecte ecologice

● Alături de secțiunile consacrate științei și tehnologiei, unor probleme de natură socială, revista „ASIA 2000” publică, în numărul său din iunie-iulie 1982 cîteva materiale consacrate problemelor ecologice. Unul dintre acestea „Counting the costs of Asia's coal boom” (Evaluînd costurile extinderii utilizării cărbune-

FIȘE

lui în Asia”) apărut sub semnătura lui Toufiq A. Siddiqi analizează implicațiile posibile, evaluate pe termen lung, ale extinderii utilizării cărbunelui în scopuri energetice asupra mediului. Dacă tendințele actuale vor continua, opinează autorul, țările asiatice vor consuma, în jurul anului 2000, cca. 2 mld. tone de cărbune. Efectele negative principale ale extinderii utilizării energetice a cărbunelui ar fi poluarea atmosferei și sustragerea circuitului agricol a unor suprafețe însemnate. Desigur, subliniază T.A.S., nu se pune problema de a nega rolul cărbunelui ca sursă energetică. Important este să se evite greșeala, recunoscută în cazul petrolului, de a miza exclusiv pe o singură soluție. Tocmai de aceea, o strategie energetică viabilă ar trebui, după opinia lui T.A.S., să ia în calcul toate costurile și efectele acțiunilor întreprinse, atît în perspectivă imediată cit și îndepărtată.

Flagelul inflaționist în țările în curs de dezvoltare

EXPRESIE a unor cauze interne specifice și a acțiunii agravante a factorilor externi, inflația cunoaște în țările în curs de dezvoltare nivele sensibil superioare în raport cu țările dezvoltate și mari diferențieri pe țări și continente, urmînd însă în linii generale evoluția trendului inflaționist occidental. Datele din tabel pun în lumină majorarea netă a ritmului creșterii prețurilor în perioada de criză 1973—1980 în raport cu intervalul anterior, în speță în cazul țărilor neexportatoare de petrol. Totodată, conform statisticilor ECOSOC, dacă în 1973—1975 ritmul creșterii prețurilor în țările în curs de dezvoltare era de 19% pe an, în 1979 s-a ajuns la 24,4%, iar în 1980 la 32,5% (aproape 42% în primul semestru). În 1980 indicele prețurilor în țările în curs de dezvoltare neexportatoare de petrol a devansat de circa trei ori indicele prețurilor în țările occidentale. Cele mai înalte rate ale inflației s-au înregistrat în țările în curs de dezvoltare din America Centrală și de Sud (60,2% în 1980), Orientul Mijlociu (44,4%), Europa (40,3%), în timp ce pe celelalte continente s-au înregistrat ritmuri sensibil inferioare: 12,3% în Africa și 16,2% în Asia.

Un număr de țări în curs de dezvoltare cunosc ritmuri cu totul neobișnuite de creștere a prețurilor; astfel, în perioada 1970—1980 indicii prețurilor la consumator a crescut de 4 ori în Mexic, de 6 ori în Columbia, de 13 ori în Brazilia și Zair, de circa 30 de ori în Ghana, de 130 de ori în Uruguay, de 2 600 de ori în Argentina și de 4 200 ori în Chile.

Desigur, o sursă importantă a inflației în țările în curs de dezvoltare trebuie căutată în inșiși **saucurile economice interne**, aflate în mare măsură sub influența corporațiilor transnaționale, în dificultățile adaptării economiei acestor țări la noile condiții create de criza economică internațională din ultimul deceniu.

După cum se relevă în studiul UNCTAD ST/MD/25 societățile cu participare străină dețin ponderi semnificative în produsul industrial brut al țărilor în curs de dezvoltare; în industria prelucrătoare acestea reprezintă 50% în Ghana, 49% în Brazilia (100% la autovehicule), 46% în Peru (67% la produse chimice), 31% în Argentina (82% la mașini neelectrice), 28% în Mexic (82% la produse chimice). În politica de maximizare a profilului la nivel global **societățile transnaționale practică strategii de preț cu efecte inflaționiste directe asupra țărilor-gază**; astfel, „prețurile de transfer”, mijloace de concentrare a veniturilor corporației în țările caracterizate prin condiții economice și financiare avantajoase, constituie factori de accentuare a dificultăților în economiile care traversează perioade de dezechilibru, de scurgere în străinătate a unei părți din venitul național creat în țările slab dezvoltate.

Impactul negativ al societăților transnaționale îngreunează și mai mult efortul de reajustare structurală al țărilor în curs de dezvoltare în raport cu noile restricții ale creșterii economice: costul ridicat al energiei și alor inputuri primare, obstrucționarea accesului pe piața occidentală, scumpirea excesivă a creditului internațional.

În multe state din lumea a treia s-au adoptat strategii de combatere a presiunilor recesioniste din deceniul opt prin măsuri de natură keynesistă; or, politicile financiare expansioniste, deficitele bugetare însemnate se transpun în sporirea rapidă a masei monetare și zădărnicierea măsurilor de temporizare și control al creșterii prețurilor. În plus, climatul artificial de „încălzire economică” împiedică realizarea obiectivelor de remodelare structurală, accentuează dezechilibrele dintre cererea și oferta globală, întreținînd și accentuînd tensiunile inflaționiste.

În cazul unor țări în curs de dezvoltare, **escaladarea cheltuielilor militare** se dovedește a fi un factor suplimentar de incurajare și agravare a inflației, de perturbare a echilibrului economic. Într-adevăr, ponderea țărilor în curs de dezvoltare în cheltuielile militare mondiale a crescut progresiv în perioada postbelică, trecînd de la 7,2% în 1970 la 16,1% în 1980 (conform loc. O.N.U. A/36/356). Este semnificativ faptul că țările din Orientul Mijlociu, care efectuează peste jumătate din cheltuielile militare ale lumii a treia, cunosc în general ritmuri ridicate ale creșterii prețurilor; în Israel prețurile au crescut în ultimul deceniu de peste 32 de ori (de 40 de ori la alimente).

O puternică sursă inflaționistă pentru economia țărilor în curs de dezvoltare neexportatoare de petrol o reprezintă **deteriorarea gravă a poziției externe a acestora în ultimul deceniu**; creșterea accelerată a prețurilor se conjugă cu **agravarea deficitului balanței de plăți** (circa 100 miliarde de dolari în 1981) și

sporirea considerabilă a datoriei externe (care ajunge în prezent la circa 500 de miliarde de dolari). După cum rezultă din tabelul alăturat, corelația amintită este deosebit de evidentă în cazul țărilor din America Centrală și de Sud.

Ca urmare a creșterilor majore ale prețurilor de import care nu au fost compensate prin evoluția prețurilor la export **raportul de schimb al țărilor în curs de dezvoltare neexportatoare de petrol a cunoscut o gravă deteriorare în 1973—1980**, întrecînd scăderea acestuia din 1962—1972 (—0,3%). Astfel în 1973—1974 raportul de schimb s-a redus cu 6,9 și respectiv 8,9%, iar în 1978 și 1980 cu 5,6 și respectiv 3,1%. Ca urmare a crescut substanțial rata inflației de import, care s-a adăugat procentului ridicat de inflație de origine internă.

Un rol major în perturbarea echilibrului economic în țările în curs de dezvoltare o are în ultimii ani **politica dobînzilor înalte**, practică de principalele bănci occidentale, în primul rînd americane, în cadrul orientării actuale a politicii economice și financiare a S.U.A. Într-adevăr, realizarea programelor naționale de dezvoltare din tinerele state — cerință obiectivă a lichidării decalajelor și propășirii economico-sociale — a impus

Inflația și poziția externă în țările în curs de dezvoltare

	Ritmul mediu anual de creștere a prețurilor		Balanța de plăți curente	Datoria externă
	1967—1972	1973—1980	1980 (miliarde dolari)	1980 (miliarde dolari)
Total țări neexportatoare de petrol	9,1	27,8	—32,1	370
Africa	4,6	16,0	— 7,3	47,8
Asia	6,7	12,1	—23,7	85,0
Europa	6,2	20,3	—10,3	52,7
Orientul Mijlociu	4,2	23,3	— 7,7	32,1
America Centrală și de Sud	15,4	48,8	—33,1	152,5

Calculat după: I.M.F. Annual Report 1981; Banque Mondiale, Rapport annuel 1981

pentru multe țări în curs de dezvoltare apelarea masivă la piața creditului internațional. Or, scumpirea bruscă și excesivă a costului creditului, înăsprirea condițiilor de acces pe piața financiară internațională, conjugate cu reducerea veniturilor din export și diminuarea rezervelor valutare accentuează destabilizarea mecanismului economic intern, alimentează tendința de creștere nestăvilită a prețurilor.

Faptul că problemele cu care se confruntă în prezent țările în curs de dezvoltare se datorează în parte unor factori independenți de voința lor — impactul recesiunii internaționale asupra piețelor de export, înrăutățirea gravă a condițiilor de comerț pentru țările care exportă în principal materii prime și creșterea poverii dobînzilor și datoriei externe — a fost reamintit la mai multe reuniuni economice internaționale din ultima vreme. În acest context, s-a relevat că dificultățile multor țări în curs de dezvoltare au fost agravate de efectele destructive ale inflației grave, componentă și factor al unor profunde dezechilibre structurale în economiile respective.

Flagelul inflaționist scotează grav rezultatele creșterii economice în țările lumii a treia, care se află și așa sub nivelul impus de obiectivul lichidării decalajelor, al dezvoltării echilibrate a economiei mondiale: în 1970—1980 ritmul mediu anual de creștere a P.I.B. pe locuitor a fost în aceste țări de numai 3%, inferior celui din deceniul precedent, iar în țările cele mai puțin dezvoltate n-a atins nici 1%, în timp ce rata veniturilor reale pe locuitor (indicator care include efectul raportului de schimb) a fost de — 0,3%.

Sînt astfel pe deplin îndreptățite aprecierile Comitetului interimar al F.M.I. privind necesitatea urgentă a unor fonduri de ajutor oficiale pentru dezvoltare și a altor resurse externe destinate țărilor în curs de dezvoltare, în general imperativul cooperării economice internaționale în combaterea perturbărilor și crizelor actuale, în asigurarea unei dezvoltări echilibrate și echitabile a relațiilor economice și financiare internaționale.

Ioan POPA

TREBUIŢELE DE BAZĂ — UN DEZIDERAT ÎN CADRUL STRATEGIILOR ECONOMICE PE TERMEN LUNG

MULŢI specialiști în probleme ale dezvoltării își îndreaptă astăzi atenția și se pronunță pentru abordarea prioritara a problemelor legate de satisfacerea trebuințelor de bază ale populației în țările rămase în urmă sub aspect economic. Desigur că nu poate fi contestată utilitatea acestor propuneri care vin în întâmpinarea unor probleme de absolută stringență, mai ales în cazul țărilor care nu dispun de o bază economică suficient de dezvoltată de natură să le permită să se angajeze rapid într-o creștere de tip industrial, după unul sau altele din modelele practicate astăzi în diver-

se țări ale lumii. Ni se pare, însă, la fel de interesantă opinia lui Altaf Gauhar, redactor șef al revistei „South” specializată în probleme ale „lunii a treia”, care subliniază că satisfacerea trebuințelor de bază nu trebuie să însemne o abordare simplistă, reductibilă, nu trebuie să presupună, renunțarea sau amânarea obiectivelor legate de industrializare și de dezvoltarea agriculturii; este necesară o abordare integrată a acestor strategii indispensabile pentru eliminarea sărăciei și a decalajelor*).

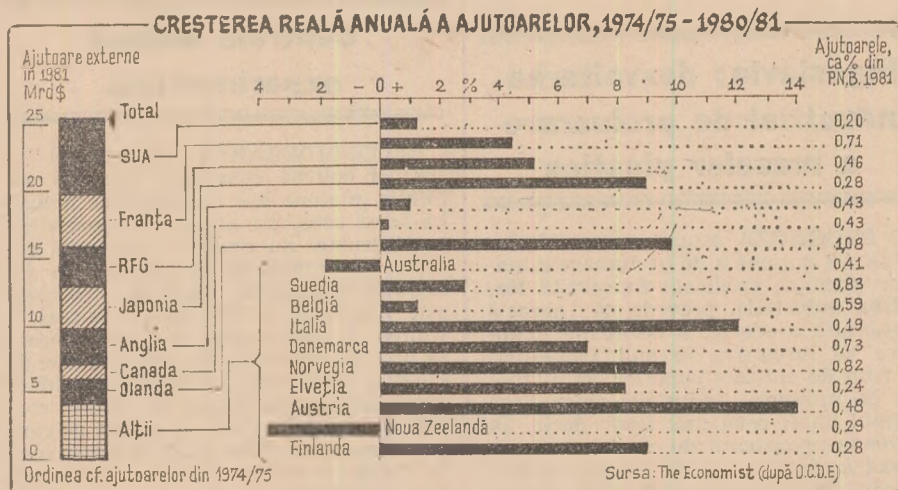
*) Altaf Gauhar. Poor but not by choice. în revista „South” din iunie 1981.

Ce sprijin pot oferi ajutoarele pentru dezvoltare?

ESTE lesne de înțeles dezamăgirea țărilor „lunii a treia” față de modul în care țările industrializate înțeleg să continue acordarea ajutoarelor pentru dezvoltare: potrivit datelor publicate de O.C.D.E., în 1981 cele 17 țări membre ale Comitetului de asistență pentru dezvoltare au acordat ajutoare externe

— al căror volum egalează ajutoarele, în termeni reali — acordate țărilor în curs de dezvoltare, nu vor mai crește în ritmurile cunoscute anterior. În prezent, împrumuturile bancare și investițiile particulare participă cu circa 80% la finanțarea deficitelor din balanțele de plăți ale țărilor în curs de dezvoltare.

Programele privind trebuințele de bază — arată A. Gauhar — tratează de multe ori sărăcia ca o problemă individuală, care afectează anumiți indivizi din societate și nu ca urmare a unor politici din care lipsește planificarea și coordonarea. Oamenii nu sînt săraci prin voința lor, ci din cauza altora sau a unor cauze externe. Problema sărăciei nu este o problemă a celui sărac ci a celor bogați, a sistemelor care generează sărăcia. Problemele devenite instituții impun tratarea lor la nivel instituțional și nu individual. Este normal (și obligatoriu) ca familiilor sinistrate dintr-o zonă afectată de inundații să le fie furnizate servicii medicale, dar în același timp trebuie făcute și îndiguiri sau luate măsuri de prevenire a inundațiilor. Programele privind trebuințele de bază trebuie să vizeze problemele instituționale, operînd modificări de sistem în vederea eliminării cauzelor sărăciei. Aceste cauze — arată Altaf Gauhar rezidă în ordinea socială și economică inechitabilă care prevalează în țările în curs de dezvoltare. Chiar dacă în aceste țări vor fi „pompat” însemnate fonduri cu titlu de caritate pentru a veni în întâmpinarea nevoilor individuale, odată aceste fonduri epuizate „echilibrul” exploatării va fi restabilit de la sine. Necesare pentru țările în curs de dezvoltare este existența și implementarea unor planuri coordonate pe termen lung, planuri care presupun o viziune tot pe termen lung și o înțelegere clară a obiectivelor, a problemelor cu acțiune în timp. A sosit vremea ca țările în curs de dezvoltare să treacă la administrarea resurselor lor financiare, agricole și industriale, să dezvolte acele instituții în măsură să permită gospodărirea resurselor disponibile. Este timpul — subliniază în concluzie A. Gauhar — ca aceste țări să-și formuleze propriile strategii de dezvoltare pentru a-și diversifica potențialul economic și pentru a trece la o creștere echilibrată, bazată pe industrie, în special cea prelucrătoare, alături de agricultură.

reprezentînd, per total, numai 0,35% din produsul lor național brut, față de 0,38% în 1981. De menționat este și faptul că, dacă în perioada dificilă a anilor 1975—1980 cuantumul ajutoarelor a crescut totuși — în cifre reale —, în 1981 s-a produs o reducere cu 4%. Această reducere este datorată Statelor Unite, Japoniei, Norvegiei, Australiei și Noii Zeelande. Se menține astfel paradoxul că Statele Unite, deși principalul donator — în valoarea absolută — rămîn în continuare pe ultimul loc în ce privește ponderea în P.N.B. a ajutoarelor acordate.

Un alt aspect sesizat de publicația britanică *The Economist*, se referă la faptul că nici împrumuturile bancare

cu venit mediu (peste 410 dolari în 1980) pe locuitor, și numai cu 7% la finanțarea deficitelor în cazul celor mai sărace țări. Acest grup include 38 țări al căror deficit a ajuns să reprezinte 4,3% din P.N.B.-ul lor în 1980 față de 1,9% în 1970.

Pe fondul reducerii însemnate a finanțărilor externe, în actuala perioadă de criză s-a ajuns la diminuări de dimensiuni neîntîlnite pînă acum ale rezervelor valutare ale țărilor în curs de dezvoltare. Astfel, — notează revista *The Economist* — în condițiile reducerii prețurilor la mărfurile de export ale țărilor sărace, ele vor fi confruntate cu accentuarea inflației, cu înrăutățirea condițiilor de trai în țările respective.

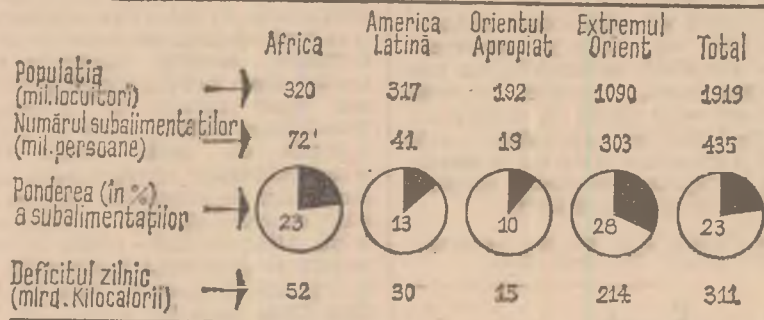
Breviar

O ediție revăzută și adusă la zi a studiului „Agricultura, către anul 2000” a fost recent publicată de F.A.O. Scenariile propuse prevăd adîncirea decalajului între țările bogate și cele sărace: către sfîrșitul secolului, numărul celor subnutriți va crește de la 450 la 600—650 milioane — dacă se consideră actualele tendințe de dezvoltare în lume. Scenariul „optimist” prevede, în cazul țărilor în curs de dezvoltare, un ritm de creștere al P.I.B.-ului de 4,5% pe an, ceea ce va presupune creșterea de 3,7% în agricultură, respectiv dublarea producției agricole în intervalul 1990—2000 și reducerea la 250 milioane a numărului celor subnutriți. Scenariul „pesimist” anticipează, însă, că o rată de creștere a producției agricole, de 3,7% pe an nu va fi în măsură să asigure reducerea decalajului ce separă țările în curs de dezvoltare de cele dezvoltate. În orice caz, atingerea obiectivului propus ar presupune creșterea de 4—5 ori a volumului îngrășămintelor utilizate, a investițiilor în agricultură (la 100—120 mrd. dolari în anul 2000) și a ajutoarelor externe (la 15—18 mrd. dolari față de 5 mrd. dolari în prezent). Strategia sugerată în studiul F.A.O. are în vedere: modernizarea tehnologiilor de producție, o mai mare echitate în ce privește repartizarea producției rezultate, îmbunătățirea politicilor în comerțul internațional, creșterea asistenței acordată agriculturii lumii a treia.

Pagină realizată de
Em. STANCU

Dimensiunile subalimentației

CARE este amploarea subalimentației în lume? În încercarea de a cuantifica acest fenomen, specialiștii F.A.O. pornesc de la premisa că subalimentația reprezintă un aport energetic insuficient pentru organismul uman, „pragul” său

fiind stabilit la 1,2 ori numărul de calorii cerut de metabolismul bazal normal (ceea ce corespunde menținerii funcțiilor vitale ale organismului și unui minimum de activitate fizică). Aplicând asemenea criterii, rezultă că aproape un sfert din populația țărilor nesocialiste în curs de dezvoltare este subalimentată, marea masă a persoanelor respective

fiind concentrată în Extremul Orient și în Africa; printre țările cu cel mai mare număr de cetățeni subalimentați figurează India (201 mil. în 1980), Indonezia (33 mil.), Bangladesh (27), Nigeria (14), Brazilia, Etiopia și Pakistan (cite 12), Filipine (10) ș.a.

Pentru populația dintr-un număr de 86 țări, deficitul zilnic global este evaluat la 311 miliarde de kilocalorii (vezi graficul). Ceea ce presupune, luând în considerare rații alimentare egale pentru toți oamenii, procurarea a 37 mil.

tone de cereale pe an pentru a completa necesarul de calorii până la „pragul” menționat mai sus. Or, marea dificultate rezidă nu atât în găsirea unor asemenea disponibilități de cereale, cât în faptul că populațiile subalimentate sînt și dintre cele mai sărace, neavînd posibilitatea să cumpere alimentele de care ar avea nevoie.

U. R. S. S. — reorientări în politica investițiilor

APROAPE 20% din venitul național al U.R.S.S. se cheltuiesc anual pentru extinderea și modernizarea fondurilor fixe, investițiile efectuate în acest scop în ultimul deceniu însumînd 1128 miliarde ruble. Acest efort s-a materializat în construirea a 3200 de mari întreprinderi industriale, în modernizarea unui important număr de întreprinderi existente, în edificarea unor noi magistrale, conducte, centrale electrice, obiective social-culturale și edilitare, ansambluri de locuințe etc.

Cerința actuală și de perspectivă — semnală presa sovietică — o constituie, totuși, transferarea accentului pe intensificarea producției, pe orientarea precumpănitoare către factorii intensivi ai creșterii — în cazul de față către reconstrucția capacităților de producție create anterior, pentru a le pune de acord cu actualele cerințe ale progresului tehnic. În același sens pledează și volumul considerat exagerat al construcțiilor capitale neterminate, care a ajuns să reprezinte 85% din suma anuală a investițiilor în economia națională (comparativ cu normativul de 65%). În plus, practica a demonstrat că mijloacele cheltuite pentru înnoirea și modernizarea producției se amortizează de trei ori mai repede decît în cazul construcțiilor noi.

Ca atare, în actualul cincinal asistăm la o reorientare a investițiilor în principal către reconstrucția și înnoirea tehnologică a întreprinderilor, către terminarea obiectivelor începute, ceea ce va permite obținerea pe baza acelorași capacități a aproape 90% din sporul de

producție industrială, concomitent cu restabilirea unui raport rațional între ritmul de creștere al venitului național și cel al investițiilor.

Iugoslavia: dezvoltarea industriei de prelucrare a maselor plastice

O PROGNOZĂ asupra perspectivelor industriei naționale de prelucrare a maselor plastice, publicată în revista *Hemijaska industrija*, prevede că această subramură modernă a economiei iugoslave va înregistra în anii 1981—1985 un ritm de creștere superior celui mediu pe întreaga industrie, chiar dacă trendul va fi ceva mai lent decît în perioada precedentă de cinci ani. Se apreciază că vor avea loc o serie de modificări în structura producției, exprimate îndeosebi prin scăderea ponderii produselor cu destinație industrială și a îmbrăcămintelor (din P.V.C.) pentru podele, în condițiile sporirii ponderii ambalajelor, a peliculei și plăcilor din P.V.C. ș.a. Ca destinație, se consideră că în anul 1985 masele plastice prelucrate vor fi utilizate în proporție de 31% în domeniul ambalajelor, de 28,7% în sectorul construcțiilor și de 23,6% în diverse ramuri industriale.

Creșterea preconizată a volumului maselor plastice prelucrate de la circa 410 mii tone în 1980 la 600 mii tone în 1985, determină necesitatea lărgirii bazei interne de materii prime, urmărindu-se ca ponderea importului acestora să scadă de la 34% în 1980 la 11% în 1985.

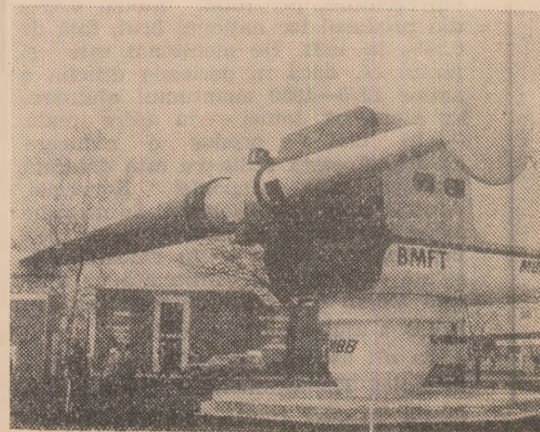
India: reglementări în comerțul exterior

ÎN cadrul politicii promovate de guvernul indian în domeniul comerțului exterior au intervenit, în anul financiar 1982/83, o serie de reglementări noi, menite să contribuie la: mărirea gradului de satisfacere a necesarului de import cu destinație productivă pentru întreprinderile industriale (îndeosebi cele mici), în vederea sporirii producției lor pe seama creșterii productivității muncii; sprijinirea companiilor care lucrează pentru export, în special a celor ce se specializează în producția de mărfuri capabile să asigure majorarea simfioare a încasărilor din export; o mai puternică stimulare a ridicării nivelului tehnologiilor folosite, urmărindu-se în primul rînd reducerea cheltuielilor de producție, a consumului de energie, precum și creșterea volumului producției; realizarea autoaprovizionării, prin măsuri speciale de susținere a producției naționale în domeniile în care acest lucru este considerat necesar ș.a.

Se apreciază că, bazate atît pe modificări ale structurii comerțului exterior, cît și pe acordarea de facilități întreprinderilor care vor să-și modernizeze aparatul de producție, să-și afirme competitivitatea îndeosebi pe piața externă, noile reglementări vizează două obiective fundamentale, și anume: menținerea ritmului atins în creșterea producției industriale a Indiei și favorizarea extinderii în continuare a exportului.

Centrală eoliană experimentală

RECONSIDERAREA importanței energiei eoliene constituie una din opțiunile majore ale momentului actual. În acest sens, un grup de specialiști vest-germani au realizat o centrală eoliană experimentală (prezentată în fotografia alăturată), a cărei realizare este finanțată de Ministerul federal al științei și tehnologiei și care urmează să producă în medie 17—22 milioane de kilowați-ore anual. Experții consideră că fiecare aerogenerator al acestei moderne „mori de vînt” ar putea asigura o economie de 5000 pînă la 7000 tone de huilă pe an, în cazul unei funcționări continue.

GLOSAR

Bilanțul societăților capitaliste

ORICE ENTITATE cu personalitate juridică distinctă, care desfășoară o activitate economică, este de regulă obligată prin legislația țărilor capitaliste să întocmească periodic un inventar complet a ceea ce are (active) și a ceea ce datorează (pasive). Pentru societățile ale căror acțiuni sînt cotate la bursa de valori este o condiție obligatorie ca bilanțul să fie dat publicității.

Activele cuprind sumele aflate în casă, la bănci și plasate în diferite hirtii de valoare, precum și imobilele, instalațiile, utilajele, stocurile și orice alte bunuri mobile în expresia lor valorică. Pasivele consemnează capitalul social și rezervele constituite, deci patrimoniul propriu al societății, ca și totalitatea angajamentelor sale față de terți. Intrucît principiul este că activele trebuie să fie egale cu pasivele, se utilizează ca element de regularizare profitul, care se înscrie în pasiv, și pierderea, inclusă în activ. Situația profitului și pierderilor ilustrează rezultatele financiare cu care se soldează întreaga activitate desfășurată de societatea în cauză.

După momentul și destinația întocmirii, bilanțurile sînt clasificate astfel:

— bilanțul de înființare, în care se înscriu sursele, mărimea și structura mijloacelor financiare inițiale ale unei societăți, înainte de începerea activității;

— bilanțul anual, elaborat la încheierea fiecărui exercițiu financiar complet, pe tot parcursul activității ce o desfășoară societatea;

— bilanțul intermediar, publicat la intervale regulate — semestrial sau trimestrial — în cursul unui exercițiu financiar, pentru a face cunoscute rezultatele provizorii obținute;

— bilanțul de aport, avînd ca scop stabilirea situației financiare exacte a societății cu ocazia fuziunii sau a incorporării;

— bilanțul de lichidare, întocmit atunci cînd societatea își încetează activitatea, reglementînd angajamentele, ca și patrimoniul său, care este distribuit acționarilor;

— bilanțul previzional, care estimează situația patrimoniului într-un moment din viitor, în vederea unor opțiuni în materie de investiții și plasamente;

— bilanțul consolidat sau integrat, destinat prezentării situației nu numai a unei societăți luată separat, ci în ansamblul grupului căruia îi aparține, considerat ca o unică entitate. Pentru aceasta sînt fuzionate bilanțurile societăților componente, procedîndu-se la anularea dublelor înregistrări, la compensarea creanțelor reciproce și eliminarea unor sume cum ar fi participările la capitalul subsidiarilor, cu scopul de a se obține un singur document sintetic pe întregul grup.

Bilanțul fiind o situație statică, la un moment dat, pentru cunoașterea activității în evoluție a unei societăți se procedează în general la analiza unor indicatori ce corelează diferite posturi din activ și pasiv, precum și la aplicarea unor metode cum ar fi confruntarea bilanțurilor succesive sau elaborarea de bilanțuri diferențiale.

Radu NEGREA

Piețe valutare internaționale

Rada Tufaru, Lipova — În afară de bursele — sau piețele — valutare la care ne-am referit în rubrica Glosar din 6 august, și care au un caracter național, mai funcționează și piețele valutare internaționale. Deosebiră este următoarea: în cazul piețelor valutare naționale, cumpărările și vânzările de valută străină se efectuează cu bani naționali, iar în cazul piețelor valutare internaționale, tranzacțiile au ca obiect o monedă care este străină alt pen-

tru solicitant, cit și pentru ofertant. Un exemplu tipic pentru o operație pe piața valutară internațională: o bancă din R.F.G. acordă unei firme din Franța un credit în dolari S.U.A.

Răzuna existenței piețelor valutare internaționale alături de piețele naționale trebuie căutată în restricțiile care stînjinesc în timp de criză — uneori chiar în afara crizei — circulația internațională a capitalului. Aceste restricții se aplică întotdeauna numai asupra tranzacțiilor de pe piețele naționale, deci nu și asupra celor de pe piețele valutare internaționale. De exemplu, cea mai mare piață valutară internațională este, la ora actuală,

piața Londrei. Pe această piață, rezidenții din Franța, R.F.G., Olanda etc., pot avea conturi în dolari sau pot contracta credite în dolari. În schimb, rezidenții din Anglia nu au decît o libertate limitată în efectuarea tranzacțiilor care reprezintă import sau export de capital.

Cea mai cunoscută piață valutară internațională este cea a eurodolarilor.

Populație vîrstnică

Iacob Cărbunaru, Pitești

— Odată cu creșterea ponderii persoanelor în vîrstă de peste 60 de ani în totalul populației — mai pronunțată în cazul țărilor dezvoltate (ajungînd la 15% în țările membre ale C.E.E./O.N.U., față de 7% în restul lumii) — se înregistrează și o modificare a structurii pe sexe a populației, respectiv o accentuare a preponderenței numerice a femeilor asupra bărbaților. Concret, în cazul zonei C.E.E./O.N.U., care după cum se știe cuprinde și S.U.A. și Canada, ponderea bărbaților în totalul populației în vîrstă de peste 60 de ani s-a redus în ultimele trei decenii de la 42% la 39,5%.

Conducte

Simion Cosma, Borșa

Conductele au servit inițial aproape exclusiv pentru transportul apei. Prima conductă de petrol a fost inaugurată în S.U.A. pe la 1865, avînd o lungime de 13 kilometri și un diametru de 50 mm. În ultimele decenii, conductele au început să fie utilizate și pentru transportul unor materiale solide, care după pulverizare sînt amestecate cu apă formînd suspensii. În felul acesta pot fi transportate cărbune, piatră de var, sare, diferite minereuri etc. Paralel se înregistrează o tendință spre construirea de conducte mai lungi și de diametru mai mare (ajungînd pînă la 1,8 metri), de preferință subterane.

Datorită avantajelor pe care le prezintă acest mijloc de transport, pe plan mondial erau anul trecut în construcție circa 60 000 de kilometri de conducte, majoritatea pentru transportul de produse petroliere; paralel se află în studiu construirea a altor 200 000 de kilometri de conducte.

Potențial

Dinu Costescu, Medgidia

— Estimări pe tema care vă interesează s-au făcut și în alte țări socialiste. Astfel, de exemplu, în R.D. Germană, potrivit revistei *Die Wirtschaft* (nr. 12/1981), în utilizarea potențialului muncitorilor specialiști pot fi identificate încă rezerve importante. În timp ce actualmente circa 80% din salariații din economie au o pregătire profesională, tehnică sau superioară, doar 60% din locurile de muncă ocupate de ei necesită o asemenea pregătire. Pe de altă parte, scrie revista citată, mai sînt folosiți într-o măsură considerabilă oameni ai muncii fără studii profesionale terminate în locuri de muncă ce pretind o pregătire completă.

Reacții la criză

Rodica Șelaru, Lugoj

Țările dezvoltate au avut reacții diferite în fața crizei care afectează de mai mulți ani industria lor textilă și a confecțiilor. Astfel, R.F. Germania a renunțat la o parte din întreprinderile sale textile (opțiune evitențiată de un deficit al comerțului exterior vest-german cu asemenea produse de peste 4 miliarde dolari pe an), concentrîndu-și atenția asupra ramurii producătoare și exportatoare de mașini pentru industria textilă. În schimb, în Franța, în industria textilă și a confecțiilor lucrează încă circa 550 000 de muncitori, respectiv 11% din totalul efectivelor industriei prelucrătoare și mai mulți decît în industria automobilului. În industria textilă franceză, în care compoziția organică a capitalului a crescut substanțial în ultimele două decenii, factorul esențial al rentabilității îl reprezintă acum gradul de utilizare a capacităților de producție. În industria confecțiilor, în care ponderea muncii manuale a rămas extrem de ridicată, principala cale de sporire a competitivității, în încercarea de a rezista concurenței țărilor în care costul forței de muncă este mult mai redus, este considerată introducerea automatizării și informatizării (de exemplu, prin introducerea mașinilor de cusut cu microprocesoare), astfel încît să se obțină o creștere substanțială a productivității muncii și reducerea pe această bază a cheltuielilor de producție. Intrucît o asemenea evoluție presupune

mari investiții, guvernul francez are în vedere scriinirea financiară a modernizării ramurii.

Economie subterană

Emil Bădică, Mediaș

În noțiunea de „economie subterană“ exportii O.C.D.E. includ producția nedeclarată de bunuri și servicii licite, producția de bunuri și servicii ilicite și veniturile în natură disimulate, toate omise în statisticile contabilității naționale. Calcule efectuate în S.U.A. dimensionează ansamblul acestor componente la echivalentul a circa 4% din produsul intern brut, nivel similar celui din Europa occidentală și inferior celui din țările cu un grad mai redus de dezvoltare, cum sînt cele din Europa meridională. Este adevărat că unii autori avansează estimații mult mai ridicate, ajungînd pînă la 10-20% din P.I.B. și chiar mai mult, dar ele sînt considerate exagerate. Dacă „economia subterană“ ar avea într-adevăr asemenea proporții, atunci ritmul creșterii economice ar fi subestimat, în vreme ce șomajul și inflația (admițînd un cost mai redus al „producției subterane“) ar fi supraestimate, cu alte cuvinte — după expresia revistei *L'Observateur de l'O.C.D.E.* (ianuarie 1982) — stagflația nu ar fi altceva decît o iluzie statistică. În baza cercetărilor întreprinse, experții O.C.D.E. au respins însă o asemenea ipoteză.

Tracțiune animală

Vasile Mihai, București

— Problema tracțiunii animale în sistemul energetic al agriculturii a fost abordată în numerele din 28 mai și 4 iunie a.c. ale revistei noastre. Preocupările țării noastre în această privință nu sînt singulare. Sub impulsul prețului crescînd al energiei și al exigențelor sporite pentru protecția mediului inconjurător, caii, de exemplu, sînt tot mai mult folosiți ca forță de tracțiune chiar în țări dezvoltate, bine înzestrate cu tractoare și camioane. Un exemplu îl reprezintă R.F. Germania, unde în silvicultură caili înlocuiesc pe scară tot mai largă tractoarele, cu sprijinul ministerelor agriculturii din diferitele landuri, în condițiile urui cost mai redus și cu eficiență mai ridicată mai ales în regiunile accidentate.

Revista ECONOMICA

Ediție de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale — Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 34 din 27 august 1982

- Agricultura noastră are capacitatea de a realiza și depăși producțiile planificate (Ilie O. Popescu) 1
- Reducerea decalajelor economice — trăsătură fundamentală a progresului României (Gheorghe Crețoiu) 3

- Opțiuni pentru corelarea armonioasă a ramurilor în strategia dezvoltării (Barbu Gh. Petrescu) 5

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- O sarcină prioritară : realizarea ritmică a producției fizice la toate sortimentele (Al. Popa, Ioan Gîrbacec) 7

- Dezbateri R.E. Accelerarea procesului de diversificare, înnoire și modernizare a producției (III) 8

- Creșterea gradului de utilizare a parcului auto (Gheorghe Drăghici) 11

- Retribuția — pîrghie economică pentru folosirea eficientă a forței de muncă în agricultura de stat (Gheorghe Răboacă, Ioan Bratu, Lucia Mihăilescu) 12

- Din experiența întreprinderii „1 Mai”-Ploiești. Cum acționăm pentru perfecționarea activității de comerț exterior (Vasile Erhan) 15

- Autogestiunea în întreprinderi : răspunderi, acțiuni, rezultate. Bugetul de venituri și cheltuieli — instrument de planificare și conducere (Gh. Moldovan) 18

CONDUCERE ● ORGANIZARE

- Organizarea procesului de asimilare a produselor noi (Petre Șutru) 20

TEORII-IDEI

- Socialismul — singura cale către progres și civilizație (II) (George Marin) 22

- Ecodezvoltarea — o relație complexă între dezvoltare și mediul înconjurător (Constantin Chifane-Drăgușani) 24

- Școli ● curente ● economiști. Tradiții progresiste ale gândirii economice românești (II) (Constantin Dropu, Vasile Ișan, Larisa Mihăilescu) 26

ECONOMIE MONDIALĂ

- Flagelul inflaționist în țările în curs de dezvoltare (Ioan Popa) 28

- Forumul dezvoltării 29

- Mondorama 30

- Curier 31

IN SUPLIMENTUL NUMĂRULUI : Generalizarea experienței înaintate în unitățile economice

IN THIS ISSUE

- Reduction of economic unbalances : basic characteristics of Romania's progress (II) (Gheorghe Crețoiu) 3
- Options for a harmonious correlation between branches in the strategy of development (Barbu Gh. Petrescu) 5
- Accelerate the process of diversification, innovation and modernization of the production (III). A debate 8
- Remuneration : an economic lever for the efficient employment of the labour force in the state agriculture (Gheorghe Răboacă, Ioan Bratu, Lucia Mihăilescu) 12
- Socialism : the only way towards progress and civilisation (II) (George Marin) 22
- Ecodevelopment : a complex relation between development and environment (Constantin Chifane-Drăgușani) 24
- Schools ● trends ● economists. Progressive traditions of the Romanian economic thought (II) (Constantin Dropu, Vasile Ișan, Larisa Mihăilescu) 26
- Inflationary scourge in developing countries (Ioan Popa) 28

DANS LE NUMÉRO

- La diminution des décalages économiques — caractéristique fondamentale du progrès de la Roumanie (II) (Gheorghe Crețoiu) 3
- Options pour la corrélation harmonieuse des branches dans la stratégie du développement (Barbu Gh. Petrescu) 5
- L'accélération du processus de diversification, renouvellement et modernisation de la production (III) (débat) 8
- La rémunération — levier économique pour l'emploi efficient de la main d'oeuvre dans l'agriculture d'Etat (Gheorghe Răboacă, Ioan Bratu, Lucia Mihăilescu) 12
- Le socialisme — la seule voie vers le progrès et la civilisation (II) (George Marin) 22
- L'écodeveloppement — une relation complexe entre le développement et l'environnement (Constantin Chifane-Drăgușani) 24
- Ecoles ● courants ● économistes. Traditions progressistes de la pensée économique roumaine (II) (Constantin Dropu, Vasile Ișan, Larisa Mihăilescu) 26
- Le fleau inflationniste dans les pays en voie de développement (Ioan Popa) 28

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Уменьшение экономических разрывов — основная черта прогресса Румынии (II) (Георге Крецю) 3
- Опции для достижения гармоничного соотношения между отраслями в стратегии развития (Барбу Г. Петреску) 5
- Ускорение процесса обновления, модернизации и равнообравия продукции (III) (Обсуждение) 8
- Зарплата — экономический рычаг для эффективного использования рабочей силы в госхозах (Георге Рабоака, Иоан Брату, Лучия Михайлеску) 12
- Социализм — единственный путь к прогрессу и цивилизации (II) (Джордже Марин) 22
- Экоразвитие — комплексное соотношение между развитием и окружающей средой (Константин Чифане-Драгушани) 24
- Школы ● течения ● экономисты. Передовые традиции экономического мышления в Румынии (II) (Константин Дропу, Василе Ишан, Лариса Михэеску) 26
- Бич инфляции в развивающихся странах (Иоан Попа) 28

ABONAȚI-VĂ LA „REVISTA ECONOMICĂ”!

Anunțăm cititorii noștri că se fac în continuare abonamente la „Revista economică”. Prețul unui abonament (inclusiv suplimentul săptămînal) este de 260 lei pe an, 130 lei pe 6 luni și 65 lei pe trimestru. Prețul unui exemplar al revistei (inclusiv suplimentul săptămînal) este de 5 lei. Termen limită de încheiere a abonamentului — 15 ale lunii anterioare perioadei de abonare.

Abonau-vă din timp și pe termene cit mai lungi, vă asigurați continuitatea în primirea publicației. Abonamentele se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții sau direct prin mandat poștal pe adresa redacției : Bulevardul Magheru nr. 28-30, sectorul 1, cod 70 159, București.

Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export-Import Presă P.O. Box 136-137, telex 11126, București, strada 13 Decembrie.

Redacția și administrația: 70159, București Bd. Magheru nr. 28-30 etaj I, sectorul 1. Cont I.S.I.A.P. 645 150 228 B.N.R.S.R. — filiala sector 1

PENTRU *Sezonul estival*

Odată cu sosirea sezonului estival, noile modele de confecții se află în magazinele și raioanele specializate ale comerțului de stat. De remarcat linia sport a modelelor expuse, în pas cu tendințele modei actuale.

Nu întârziți !

Alegeți chiar acum noutățile expuse !

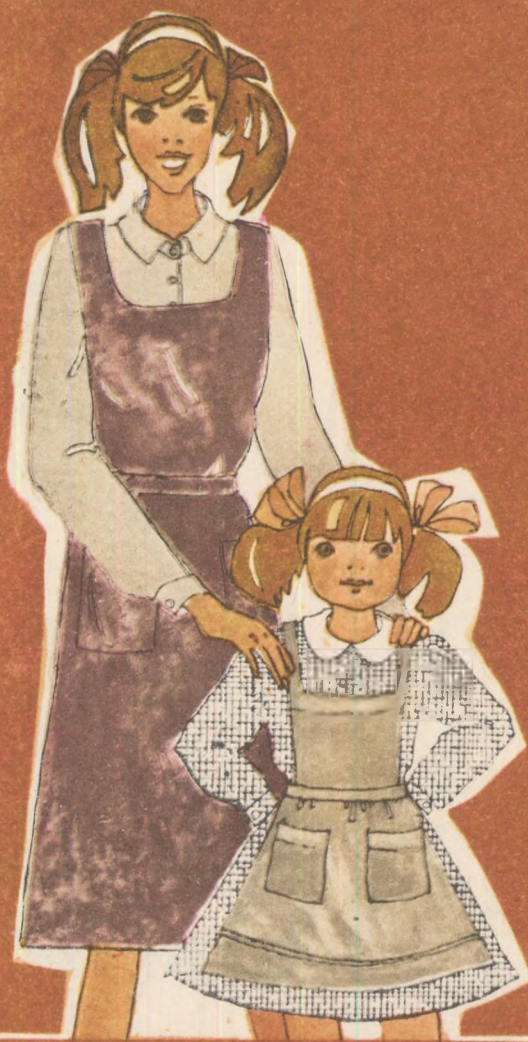
**DINTOTDEAUNA, BUNUL GOSPODAR ÎȘI CONSTRUIEȘTE
VARA SANIE, IARNA CAR ȘI NU LASĂ PE MIINE
CE POATE FACE AZI !**

Dacă vreți să fiți buni gospodari... ai timpului dv. liber, cumpărați azi uniforme școlare necesare copiilor în noul an de învățămînt.

Astăzi, magazinele comerțului de stat vă oferă posibilitatea să găsiți, fără aglomerație, toate modelele, toate mărimile de uniforme pentru elevi, pionieri și șoimi.

Astăzi puteți cîștiga timp. Mai tirziu, îl puteți pierde.

Deci, **NU AȘTEPTAȚI LUNA SEPTEMBRIE !**

af
Recam